Lietas Nr. A420121124
A42-00151-25/39
ECLI:LV:ADRJRIT:2025:0620.A420121124.11.S

Administratīvā rajona tiesa

Rīgas tiesu nams

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Liepājā 2025. gada 20. jūnijā

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese Kristīne Brokane,

piedaloties pieteicējam /Persona A/,

atbildētājas – Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – Ieslodzījuma vietu pārvaldespārstāvēm /Persona Z/ un /Persona Y/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /Persona A/ pieteikuma daļā par /Ieslodzījuma vieta A/ administrācijas rīcības, laika periodā no 2022. gada 16. oktobra līdz 2023. gada 18. maijam pieļaujot ārsta /Persona C/ dalību /Persona A/ veselības aprūpē, neskatoties uz to, ka viņš no tās bija atteicies, atzīšanu par prettiesisku, /Ieslodzījuma vieta B/ administrācijas un /Ieslodzījuma vieta C/ administrācijas rīcības, nenodrošinot, ka /Persona A/ 2023. gada 10. oktobrī un 2023. gada 11. oktobrī tiek konvojēts ar transportlīdzekli, kas aprīkots ar tualeti, atzīšanu par prettiesisku, /Ieslodzījuma vieta B/ administrācijas, /Ieslodzījuma vieta C/ administrācijas un /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas rīcības, laika periodā no 2023. gada 9. oktobra līdz 2023. gada 18. oktobrim nenodrošinot iespēju /Persona A/ reizi nedēļā iepirkties veikalā, atzīšanu par prettiesisku, /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas rīcības, 2023. gada 11. un 12. oktobrī pavēlot /Persona A/ publiski nosaukt personas datus; laika periodā no 2023. gada 11. oktobra līdz 2023. gada 9. novembrim nenodrošinot konfidencialitāti, parakstoties dežurantu žurnālā; laika periodā no 2023. gada 11. oktobra līdz 2023. gada 9. novembrim nenodrošinot iespēju izmantot telefona zvanus tāpat kā /Ieslodzījuma vieta A/, kā arī pieprasot norādīt tās personas vārdu, uzvārdu un tālruņa numuru, kurai zvana; laika periodā no 2023. gada 11. oktobra līdz 2023. gada 9. novembrim nenodrošinot iespēju bez ārstniecībā neiesaistītu personu klātbūtnes nodot ārstniecības personām lūgumu pieņemt pie ārstniecības personām; pēc iesnieguma iesniegšanas nepieņemot /Persona A/ pie /Ieslodzījuma vieta D/ Medicīnas daļas vadītāja; /Ieslodzījuma vieta D/ Medicīnas daļā publiski nenodrošinot normatīvajos aktos noteikto informāciju; kopš 2023. gada 14. oktobra līdz 2023. gada 9. novembrim bez tiesiska pamata skaitliskās pārbaudes laikā aizliedzot novietot uz gultas dokumentus un citus priekšmetus; laika periodā no 2023. gada 11. oktobra līdz 2023. gada 23. oktobrim nenodrošinot pieeju informatīvajam kioskam; laika periodā no 2023. gada 11. oktobra līdz 2023. gada 9. novembrim nenodrošinot cilvēktiesībām atbilstošus uzturēšanās apstākļus /Ieslodzījuma vieta D/ kamerā Nr. /kameras numurs A/, dušas telpās un pastaigu laukumos; nevēršoties pret ieslodzīto neformālo hierarhiju, kas ir vardarbības cēlonis /Ieslodzījuma vieta D/, atzīšanu par prettiesisku, /Ieslodzījuma vieta D/ izvietošanas komisijas 2023. gada 13. oktobra lēmuma Nr. 65 ievietot /Persona A/ /Ieslodzījuma vieta D/ 2. vienībā, atzīšanu par prettiesisku, Ieslodzījuma vietu pārvaldes priekšnieka 2023. gada 15. decembra lēmuma Nr. N-1-2023-1859 „Par /Ieslodzījuma vieta D/, /Ieslodzījuma vieta A/ un /Ieslodzījuma vieta C/ faktisko rīcību” izdošanas procesā pieļautu būtisku procesuālu pārkāpumu konstatēšanu un pienākuma uzlikšanu Ieslodzījuma vietu pārvaldei atlīdzināt /Persona A/ mantiskos zaudējumus 10,68*euro* un nemantisko kaitējumu 79 817,50 *euro*.

Aprakstošā daļa

[1] Ieslodzījuma vietu pārvaldē (turpmāk – pārvalde) 2023. gada 18. oktobrī saņemts pieteicēja /Persona A/ 2023. gada 16. oktobra apstrīdēšanas iesniegums ar vēlāk iesniegtiem tā papildinājumiem (turpmāk visi kopā – apstrīdēšanas iesniegums), kuros apstrīdēta /Ieslodzījuma vieta A/ administrācijas, /Ieslodzījuma vieta B/ administrācijas, /Ieslodzījuma vieta C/ administrācijas un /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas faktiskā rīcība, kā arī lūgts atlīdzināt ar šo rīcību nodarīto nemantisko kaitējumu un mantiskos zaudējumus.

2023. gada 15. decembrī pārvaldes priekšnieks pieņēma lēmumu Nr. N-1-2023-1859 „Par /Ieslodzījuma vieta D/, /Ieslodzījuma vieta A/ un /Ieslodzījuma vieta C/ faktisko rīcību" (turpmāk – Lēmums), ar kuru visa apstrīdētā rīcība atzīta par tiesisku, atsakot atlīdzināt arī nemantisko kaitējumu un mantiskos zaudējumus.

Lēmums pamatots ar turpmāk norādītiem argumentiem.

[1.1] *Par ārsta /Persona C/ dalību pieteicēja veselības aprūpē*

/Persona C/ nav iesaistījies pieteicēja veselības aprūpē pret pieteicēja gribu. Viņš, būdams /Ieslodzījuma vieta A/ Medicīnas daļas vadītājs, bija tiesīgs plānot, vadīt un koordinēt veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu /Ieslodzījuma vieta A/ izvietotajiem notiesātajiem, tai skaitā pieteicējam.

[1.2] *Par konvojēšanai izmantoto transportlīdzekli*

Ieslodzīto konvojēšanu nodrošina Valsts policija. Pieteicēja konvojēšanas laikā 2023. gada 10. un 11. oktobrī nebija iestājies neviens no Ministru kabineta 2017. gada 31. janvāra noteikumu Nr. 57 „Aizturēto, apcietināto un notiesāto personu konvojēšanas kārtība" (turpmāk – Konvojēšanas kārtība) 33. punktā norādītajiem apstākļiem, līdz ar to konvojēšanas laikā nebija tiesiska pamata apstāties. Ieslodzītie ir īpaša personu grupa, kas prasa īpašu apiešanos. Ieslodzīto nekontrolēta pārvietošana varētu radīt apdraudējumu sabiedriskajai drošībai. Pārvalde nav tiesīga vērtēt Valsts policijas rīcību.

[1.3] *Par iepirkšanos veikalā*

/Ieslodzījuma vieta D/ 3. vienībā izvietotajiem ieslodzītajiem, arī pieteicējam, veikals tika nodrošināts piektdienās laikā no pulksten 9.30 līdz 12.00. 2023. gada 12. un 13. oktobrī pieteicējam netika nodrošināta iespēja iepirkties, jo viņš to nebija lūdzis. Turpmāk iespēja iepirkties katru piektdienu tika nodrošināta. Pieteicējam, vairākkārtīgi uzturoties dažādās ieslodzījuma vietās, ir zināms, ka slēgtā cietuma soda izciešanas režīma zemākajā pakāpē esošie notiesātie var iepirkties ar darbinieku palīdzību, pirms tam iesniedzot iesniegumu ieslodzījuma vietas priekšniekam.

[1.4] *Par pavēli publiski nosaukt personas datus*

Uzņemot ieslodzītos /Ieslodzījuma vieta D/, cietuma priekšnieka dežurējošais palīgs pārbaudīja notiesātos pēc personu lietām, salīdzinot fotogrāfijas un jautājot dzimšanas datus. Pieteicējam, vairākkārtīgi uzturoties ieslodzījuma vietās, bija zināma notiesāto uzņemšanas kārtība. Normatīvie akti arī paredz ieslodzītā kartītē ievietot ieslodzītā fotogrāfiju. To, kāda informācija kameras dežurantam ir jāsniedz, atverot kameras durvis, noteic Ministru kabineta 2006. gada 30. maija noteikumu Nr. 423 „Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi" (turpmāk – Kārtības noteikumi) 44.6. apakšpunkts. Savukārt ēdiena izdales procesā notiesātajam prasa nosaukt vārdu un uzvārdu, lai konstatētu katram notiesātajam izsniedzamo ēdināšanas normu. Citi dati pieteicējam nebija jāizpauž. Nepaaugstinot balss toni, saruna citām personām nebija dzirdama. Dati nebija jāizpauž arī 2023. gada 12. oktobra vakara skaitliskajā pārbaudē.

[1.5] *Par konfidencialitāti, parakstoties dežurantu žurnālā*

/Ieslodzījuma vieta D/ 3. vienības dežurantu žurnālā ierakstus par notiesātajiem veic amatpersonas, aizpildot ailes par notiesātā vārdu, uzvārdu, dzimšanas gadu un kameras uzkopšanu, bet notiesātie žurnālā tikai parakstās, kas aizņem apmēram 15 sekundes. Šajā nelielajā laika sprīdī nenotiek personas datu publiskošana.

[1.6] *Par telefonsarunām*

Laikā no 2023. gada 12. oktobra līdz 2023. gada 6. novembrim pieteicējam saskaņā ar viņa iesniegumiem tika nodrošināti 19 telefona zvani. Ja notiesātais vēlas telefonsarunu, viņš iesniedz iesniegumu, kurā norāda savu vārdu, uzvārdu, kameras numuru, kā arī personas, kurai vēlas zvanīt, vārdu, uzvārdu un telefona numuru.

[1.7] *Par pieteikumu pieņemt pie ārstniecības personām iesniegšanu*

Notiesāto iesniegumus ar lūgumu izsaukt pie ārstniecības personām katru rītu pieņem /Ieslodzījuma vieta D/ Resocializācijas daļas vecākais inspektors un kopā ar pārējiem iesniegumiem un vēstulēm nodod Drošības un tiesu nolēmumu izpildes daļas darbiniekiem, kas tos nogādā reģistrēšanai lietvedībā. Lietai pievienota pieteicēja 2023. gada 20. oktobra iesnieguma veidlapa, kurā pieteicējs uzrakstījis savu vārdu un uzvārdu, dzimšanas datus nav norādījis, ir pasvītrojis vārdus – ķirurga/ārsta palīgs. Nododot šāda veida veidlapu, pieteicējs nav atklājis informāciju par savu veselības stāvokli. Lai saņemtu ārstniecības pakalpojumu, jebkurā ārstniecības iestādē pacientam ir jānorāda vārds, uzvārds un personas kods, lai ārstniecības iestādes darbinieki varētu identificēt pacientu un sagatavot pacienta Ambulatorā pacienta medicīnisko karti. Pieteicējam ir zināma attiecīgo veidlapu aizpildīšanas kārtība.

[1.8] *Par pieņemšanu pie /Ieslodzījuma vieta D/ Medicīnas daļas vadītāja*

/Ieslodzījuma vieta D/ Medicīnas daļas vadītājs notiesāto pieņem uz iesnieguma pamata. Laikā, kamēr pieteicējs atradās /Ieslodzījuma vieta D/, Medicīnas daļas vadītājs viņu nav pieņēmis.

[1.9] *Par publiski pieejamo informāciju /Ieslodzījuma vieta D/ Medicīnas daļā*

Veselības inspekcija, veicot pārbaudi, konstatējusi, ka /Ieslodzījuma vieta D/ Medicīnas daļā ir nodrošināta pieeja informācijai par ārstniecības personām, proti, vārds, uzvārds, specialitāte, pieņemšanas laiks un vieta.

[1.10] *Par aizliegumu novietot uz gultas priekšmetus*

Skaitliskās pārbaudes ar mērķi pārbaudīt, vai ieslodzītie nepārkāpj ieslodzījuma vietas iekšējās kārtības noteikumus, veic dienas kārtībā noteiktajā laikā divas reizes dienā – no rīta un vakarā, bet, ja nepieciešams, arī citā laikā. Vakariņu laiks 3. vienībā ir no pulksten 18.50 līdz 20.10. Vakara skaitliskā pārbaude 2023. gada 14. oktobrī pieteicēja kamerā notika pulksten 20.17. Pieteicējam tika dota iespēja paēst vakariņas, pēc kā tika veikta skaitliskā pārbaude, kuras laikā pārkāpumi netika konstatēti, jo amatpersonas pieteicēju iepriekš bija informējušas par pārbaudi, tādējādi dodot pieteicējam iespēju sakārtot kameru.

[1.11] *Par pieeju informatīvajam kioskam*

Laikā no 2023. gada 11. oktobra līdz 23. oktobrim pieteicējam bija nodrošināta iespēja apmeklēt informatīvo kiosku. Lai to darītu, jāraksta iesniegums /Ieslodzījuma vieta D/ priekšniekam, pēc kā apmeklējums tiek nodrošināts. Šajā laikā pieteicējs bija iesniedzis divus iesniegumus par informatīvā kioska apmeklēšanu.

[1.12] *Par uzturēšanās apstākļiem*

Kamera tiek aprīkota ar mēbelēm atbilstoši plānotajam ieslodzīto skaitam. Katram ieslodzītajam ir nodrošināta gulta, naktsskapītis, vieta pie galda un krēsls. Nav iespējas sagādāt mēbeles atbilstoši katra ieslodzītā auguma parametriem. 2019. gada decembrī kamerā Nr. /kameras numurs A/ veikts kosmētiskais remonts, uzstādīts atbilstošs mākslīgais apgaismojums un paplašinātas logu ailes; kamera ir labā stāvoklī. Kameras loga izmērs ir 100 cm x 120 cm, tas ir atverams, līdz ar to kamerā ir nodrošināta dabīgā ventilācija, tāpat kamerā ir nodrošināta arī mākslīgā ventilācija. Logā no iekšpuses ir izvietoti metāla stieņi, attālums starp tiem ir 18 cm, savukārt no ārpuses logam ir uzstādītas restes ar attālumu starp restu stieņiem 7 cm x 7 cm. Ja uz loga nebūtu uzstādītas restes, kamerā palielinātos dabiskais apgaismojums, tomēr jāņem vērā, ka dabiskais apgaismojums visos gadalaikos arī dienas gaišajā laikā nav pietiekams. Dušas telpā ir nodrošināta gan dabīgā, gan mākslīgā ventilācija; 2023. gada 7. novembrī dušas telpā veiktajā gaisa temperatūras mērījumā konstatēti + 20,2° C.

[1.13] *Par ieslodzīto neformālo hierarhiju*

Ieslodzīto pašu praktizēta iedalīšanās noteiktās grupās ir pašu ieslodzīto subkultūras sastāvdaļa, ko pārvalde un ieslodzījuma vietu administrācijas kategoriski neatbalsta, pieejamo resursu ietvaros darot visu, lai neformālo hierarhiju mazinātu. Pieteicējs nav norādījis nevienu konkrētu situāciju, kurā šī hierarhija būtu īstenota pret viņu. Nav konstatēts, ka pieteicējam būtu draudēts vai fiziski uzbrukts. Pieteicējs par to nebija arī sūdzējies.

[1.14] Tā kā nav konstatēta cietuma administrācijas prettiesiska faktiskā rīcība, nav pamata arī atlīdzinājumam.

[2] Uzskatot visu apstrīdēto cietuma administrācijas rīcību par prettiesisku, pieteicējs ar pieteikumu vērsās Administratīvajā rajona tiesā, konkrētus argumentus prasījumu pamatošanai pieteikumā neminot.

[3] Pārvalde tiesai sniegtajos rakstveida paskaidrojumos pieteicēja prasījumus neatzīst, papildus Lēmumā norādītajam paskaidrojot, ka pārvalde Lēmuma izdošanas procesā nav pieļāvusi procesuālus pārkāpumus.

[4] Tiesas sēdē pieteicējs pieteikumu uzturēja, savukārt pārvaldes pārstāves pieteikumu neatzina.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, atzīst, ka pieteikums ir daļēji apmierināms.

[6] Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 89. pants noteic, ka valsts atzīst un aizsargā cilvēka pamattiesības saskaņā ar Satversmi, likumiem un Latvijai saistošiem starptautiskajiem līgumiem.

Saskaņā ar Satversmes 95. pantu valsts aizsargā cilvēka godu un cieņu. Spīdzināšana, citāda cietsirdīga vai cieņu pazemojoša izturēšanās pret cilvēku ir aizliegta. Nevienu nedrīkst pakļaut nežēlīgam vai cilvēka cieņu pazemojošam sodam. Arī Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk – Konvencija) 3. pants paredz, ka nevienu cilvēku nedrīkst spīdzināt vai cietsirdīgi vai pazemojoši ar viņu apieties vai sodīt.

Konvencijas 3. pants uzliek valstij pozitīvu pienākumu nodrošināt, lai visi ieslodzītie tiktu turēti apstākļos, kas ir savienojami ar cilvēka cieņu, lai pasākuma izpildes veids nepakļautu attiecīgo personu tādas intensitātes grūtībām vai pārbaudījumam, kas pārsniedz neizbēgamo ieslodzījumam piemītošo ciešanu līmeni, un lai, ņemot vērā ieslodzījuma praktiskās prasības, ieslodzītā veselība un labklājība tiktu adekvāti nodrošinātas *(Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2004. gada 2. decembra sprieduma lietā „Farbtuhs pret Latviju" 51. punkts)*.

Ieslodzījumā esoša persona ir neaizsargāta, tā ir absolūtā valsts pakļautībā un līdz ar to arī aizsardzībā. Lai arī kādu iemeslu dēļ persona atrastos ieslodzījumā, Satversmes 95. pants un Konvencijas 3. pants prasa, ka apstākļiem jābūt tādiem, kas neizbēgami izriet no ieslodzījuma fakta un kas atbilst cieņas pilnai attieksmei pret cilvēku. Ieslodzījuma apstākļi nedrīkst pārsniegt ar ieslodzījuma faktu neizbēgami saistīto ciešanu slieksni (*Senāta 2010. gada 6. maija sprieduma lietā Nr. SKA-160/2007 18. punkts*).

Lai varētu konstatēt Konvencijas 3. panta pārkāpumu, spīdzinošas vai cietsirdīgas apiešanās raksturam ir jāsasniedz minimālais bardzības līmenis, kura novērtēšana ir relatīva pēc būtības; tā ir atkarīga no lietas faktu kopuma un, jo īpaši, no apiešanās rakstura un konteksta, apstākļiem, ilguma, tās izraisītajām fiziskajām vai psihiskajām sekām, kā arī dažkārt no cietušā dzimuma, vecuma un veselības stāvokļa (*Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2006. gada 4. maija sprieduma lietā „Kadiķis pret Latviju" 45. punkts*). Tomēr ar to vien, ka apstākļi ieslodzījuma vietā nav ideāli un ir nepatīkami, nepietiek, lai atzītu, ka ieslodzījuma apstākļi ir pielīdzināmi spīdzināšanai Konvencijas 3. panta izpratnē (*Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2016. gada 20. decembra sprieduma lietā „/Persona X/ v. Russia" 54. punkts*).

Saskaņā ar Satversmes 111. pantā noteikto valsts aizsargā cilvēku veselību un garantē ikvienam medicīniskās palīdzības minimumu. Atbilstoši minētā skaidrojumam valstij ir pienākums aizsargāt cilvēku kopuma jeb sabiedrības veselību. Tiesības uz veselību ietver daudz un dažādas komponentes. Tiesības uz veselību ir gan

tiesības uz savlaicīgu un atbilstošu veselības aprūpi, gan tiesības uz piekļuvi drošam dzeramajam ūdenim, adekvātiem sanitārajiem apstākļiem un tiesības saņemt drošu pārtiku, tiesības uz uzturu un mājokli, veselībai drošiem darba un vides apstākļiem (*Solvita Olsena. 111. panta komentārs. Grām.: Latvijas Republikas Satversmes komentāri. VIII nodaļa. Cilvēka pamattiesības. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2011, 627. lpp.*).

Savukārt atbilstoši Satversmes 96. pantam ikvienam ir tiesības uz privātās dzīves, mājokļa un korespondences neaizskaramību.

Ņemot vērā norādīto kopsakarā, nav šaubu par to, ka valstij ir pienākums nodrošināt, lai ieslodzītajiem ieslodzījuma vietā tiktu nodrošināti cilvēktiesībām atbilstoši un droši apstākļi, ieslodzīto veselība tiktu adekvāti aizsargāta un netiktu nekādā veidā apdraudēta, kā arī ieslodzītie netiktu pazemoti un tiem tiktu nodrošinātas no normatīvajiem aktiem izrietošās tiesības.

[7] *Par ārsta /Persona C/ dalību pieteicēja veselības aprūpē*

Pieteicējs uzskata, ka /Ieslodzījuma vieta A/ administrācija rīkojusies prettiesiski, laika periodāno 2022. gada 16. oktobra līdz 2023. gada 18. maijam pieļaujot ārsta /Persona C/ dalību pieteicēja veselības aprūpē, neskatoties uz to, ka viņš no tās atteicies. Atbilstoši apstrīdēšanas iesniegumā (*lietas 1. sējuma 43.-44. lapa*) norādītajam pieteicējs 2020. gada nogalē un arī vēlāk rakstiski atteicās no veselības aprūpes pie ārsta /Persona C/, tomēr ārsts pret pieteicēja gribu un bez informētas piekrišanas piedalījās pieteicēja ārstniecībā, tādējādi pārkāpjot Pacienta tiesību likuma normas.

Jau ierosinot lietu, tiesnese norādīja, ka šis prasījums vērtējams laika periodā no 2022. gada 16. oktobra, kas ir gads pirms apstrīdēšanas iesnieguma papildinājumu sastādīšanas, līdz 2023. gada 18. maijam, kas ir datums, līdz kuram pieteicējas atradās /Ieslodzījuma vieta A/. Faktisko rīcību var apstrīdēt gada laikā no dienas, kad pieteicējam par to kļuva zināms. Pieteicējs nav tiesīgas sūdzēties par laika periodu, kas pārsniedz Administratīvā procesa likumā noteikto gada termiņu faktiskās rīcības apstrīdēšanai.

Tādēļ, neskatoties uz to, ka pieteicējs lietā raksta arī par /Persona C/ darbībām pirms 2022. gada 16. oktobra, tiesai tās nav pamata vērtēt, kas nozīmē, ka tiesa nevērtēs pieteicēja papildus tiesai iesniegtos iebildumus (*lietas 2. sējuma 157.-158. lapa, 4. sējuma 48.-50., 53.-56. lapa*) par to, ka /Persona C/ 2022. gada aprīlī organizējis pieteicēja nosūtīšanu uz /Ieslodzījuma vieta E/ (turpmāk – cietumu slimnīca) pret pieteicēja gribu, kā arī nosūtījumā pretēji savai kompetencei norādījis pieteicēja diagnozi.

Vērtējot, vai ir konstatējama /Ieslodzījuma vieta A/ administrācijas prettiesiska rīcība, tiesa konstatē un secina turpmāk norādīto.

[7.1] Ārstniecības likuma 1. panta 1. punktā definēts jēdziens – ārstniecība –, kas ir profesionāla un individuāla slimību profilakse, diagnostika un ārstēšana, medicīniskā rehabilitācija un pacientu aprūpe. Pacientu tiesību likuma 3. panta sestā daļa noteic, ka veselības aprūpe pret pacienta gribu nav pieļaujama. Atbilstoši Pacientu tiesību likuma 6. panta pirmajai daļai ārstniecība ir pieļaujama, ja pacients devis tai informēto piekrišanu. Saskaņā ar Pacientu tiesību likuma 6. panta ceturtajā un piektajā daļā noteikto pacientam ir tiesības atteikties no ārstniecības pirms tās uzsākšanas; ārstējošais ārsts informē pacientu par šā panta ceturtajā daļā minētā lēmuma iespējamām sekām. Pēc ārstējošā ārsta sniegtās informācijas saņemšanas pacients ar savu parakstu apstiprina lēmumu par atteikšanos no ārstniecības vai par tās pārtraukšanu.

Tiesa gan nekonstatē, ka minētās tiesību normas paredzētu iespēju personai atteikties no konkrēta ārsta sniegtajiem veselības aprūpes pakalpojumiem un šāda vienreiz noformēta attiekšanās būtu spēkā neierobežoti ilgu laika periodu. Tiesa neuzskata, ka Pacientu tiesību likumā noteiktās tiesības īstenojamas formāli. Tomēr vienlaikus lietā nav strīda par to, ka pieteicējs, esot /Ieslodzījuma vieta A/, bija atteicies no veselības aprūpes pie ārsta /Persona C/ un pieteicēja ikdienas veselības aprūpi /Ieslodzījuma vieta A/ īstenoja citas tur strādājošās ārstniecības personas.

Vienlaikus lietā nav strīda par to, ka /Persona C/ /Ieslodzījuma vieta A/ ir ne tikai ārsts, bet pilda arī Medicīnas daļas vadītāja pienākumus, kas savukārt nozīmē to, ka viņam kā vadītājam ir saistoši normatīvajos aktos

noteiktie pienākumi, kas saistīti ar ieslodzīto veselības aprūpes procesa organizēšanu.

Piemēram, atbilstoši Ministru kabineta 2015. gada 2. jūnija noteikumos Nr. 276 „Apcietināto un notiesāto personu veselības aprūpes īstenošanas kārtība" (turpmāk – Veselības aprūpes noteikumi) noteiktajam ieslodzījuma vietas medicīnas daļas vadītājs saskaņo ar cietumu slimnīcas attiecīgo ārstu pakalpojuma saņemšanas datumu un laiku (25.1. apakšpunkts); ieslodzījuma vietas medicīnas daļas vadītājam ir pienākums izvērtēt ieslodzīto iesniegumus par sekundārās veselības aprūpes vai zobārstniecības pakalpojumu saņemšanu ārpus ieslodzījuma vietas (34. punkts); ieslodzījuma vietas medicīnas daļas vadītājam ir pienākums izvērtēt ieslodzīto iesniegumus par zāļu vai medicīnisko preču iegādi par ieslodzītā personīgajiem finanšu līdzekļiem (38. punkts).

Tādējādi, neatkarīgi no tā, ka pieteicējs nevēlējās /Persona C/ iesaisti savā veselības aprūpē, ir pienākumi, kas /Persona C/ kā /Ieslodzījuma vieta A/ Medicīnas daļas vadītājam bija jāveic. Lai šos pienākumus sekmīgi veiktu, /Persona C/ bija nepieciešams arī iepazīties ar pieteicēja medicīnisko dokumentāciju, pretējā gadījumā nebūtu iespējams kompetenti izvērtēt, vai pieteicējam, piemēram, nepieciešams kāds veselības aprūpes pakalpojums ārstniecības iestādē ārpus ieslodzījuma vietas.

[7.2] Atbilstoši pieteicēja papildus tiesai norādītajam (*lietas 2. sējuma 157.-158. lapa*) pieteicējs piekrīt, ka /Persona C/ ir tiesības organizēt pieteicējam nepieciešamos veselības aprūpes pakalpojums, tomēr pieteicējs uzskata, ka /Persona C/ tomēr ir arī piedalījies pieteicēja veselības aprūpē, kas izpaudās kā veselības datu vākšana un apkopošana, diagnozes uzstādīšana, kā arī dalība pieteicēja ārstēšanā.

Pieteicēja ieskatā norādīto apliecina /Ieslodzījuma vieta A/ priekšnieka 2022. gada 4. jūlija atbildē (*lietas 2. sējuma 159.-160. lapa*) pārvaldei sniegtā informācija, ka /Persona C/ kā /Ieslodzījuma vieta A/ Medicīnas daļas vadītājs saņem informāciju par pieteicēja veselības stāvokli un konsultē ārsta palīgu pieteicēja ārstēšanas un novērošanas taktikas jautājumos, kas ir viņa kā Medicīnas daļas vadītāja pienākumus. Savukārt pats /Persona C/ 2023. gada 5. aprīļa ziņojumā norādījis, ka ir piedalījies pieteicēja tiesas sēdēs par veselības jautājumiem, tāpēc ir informēts par viņa veselības stāvokli un diagnozēm. Tā kā pieteicējs ir atteicies ārstēties pie /Persona C/, viņš kā /Ieslodzījuma vieta A/ Medicīnas daļas vadītājs kontrolē pieteicēja ārstēšanas procesu, nozīmē analīzes, speciālistu konsultācijas, izraksta receptes (*lietas 2. sējuma 193. lapa*).

Tiesa atzīmē, ka minētā atbilde un ziņojums neattiecas uz lietā vērtējamo laika periodu, līdz ar to neapliecina /Persona C/ rīcību arī pēc 2022. gada 16. oktobra, tomēr tiesa nesaskata, ka norādītās darbības varētu atzīt par ārstniecību Ārstniecības likuma 1. panta 1. punkta izpratnē, jo, kā norādīts iepriekš, /Persona C/ kā /Ieslodzījuma vieta A/ Medicīnas daļas vadītājam zināmā mērā bija jābūt informētam par pieteicēja veselības stāvokli un ārstniecību, kas tika nodrošināta /Ieslodzījuma vieta A/. Iesaiste ārstēšanas un novērošanas taktikas jautājumos var būt nepieciešama, lai lemtu par nepieciešamību pieteicējam saņemt kāda speciālista konsultāciju vai izmeklējumu ārstniecības iestādē ārpus ieslodzījuma vietas, kā arī nozīmēt medikamentus. Tā kā /Persona C/ bija pienākums organizēt pieteicēja veselības aprūpi, tai skaitā noformēt arī dokumentus pieteicēja nosūtīšanai uz cietumu slimnīcu, /Persona C/ bija jābūt arī pietiekoši informētam, lai atbilstoši objektīvai nepieciešamībai šo pienākumu pildītu. Vienlaikus minētais neapliecina to, ka /Persona C/ būtu ļaunprātīgi, kā uzskata pieteicējs (*lietas 4. sējuma 53.-56. lapa*), vācis un izmantojis informāciju par pieteicēja veselības stāvokli un privāto dzīvi.

[7.3] Pārbaudot arī citu lietā esošo informāciju, kas attiecas uz /Persona C/ rīcību, organizējot pieteicēja veselības aprūpi, tiesa konstatē, ka pārvaldē 2023. gada 31. oktobrī saņemts pieteicēja 2023. gada 25. oktobra iesniegums, kurā pieteicējs lūdza sniegt informāciju par epizožu skaitu laika periodā no 2020. gada decembra, kad pieteicējs atteicās no veselības aprūpes pie ārsta /Persona C/, līdz 2023. gada 18. maijam, kurās /Persona C/ piedalījies pieteicēja veselības aprūpē (*lietas 1. sējuma 66. lapa*).

Pieprasījusi informāciju no /Ieslodzījuma vieta A/ administrācijas un izvērtējusi pieteicēja Ambulatorā pacienta medicīniskajā kartē esošo informāciju, pārvalde 2023. gada 8. novembrī informēja pieteicēju par tiem ierakstiem, kuros fiksēta /Persona C/ dalība veselības aprūpes nodrošināšanā pieteicējam (*lietas 1. sējuma 232. lapa*).

Tiesa konstatē, ka uz lietā vērtējamo laika periodu neattiecas neviens ieraksts, kuru /Persona C/ veicis pieteicēja medicīniskajā kartē. Lai gan pārvalde minētajā atbildē norādījusi, ka 2022. gada 30. novembrī veikts

ieraksts par to, ka pieteicējs telefoniski plānveida kārtā pieteikts uz FKS (*fibrokolonoskopija*, tiesas piezīme), pārbaudījusi ierakstu pieteicēja medicīniskajā kartē (*lietas 1. sējuma 231. lapa*), tiesa konstatē, ka ieraksts veikts nevis 2022. gada 30. novembrī, bet gan 2022. gada 30. jūnijā, kas ir laika periodā, ko tiesa izskatāmajā lietā nevērtē.

Tādējādi tiesa secina, ka lietā nav dokumentāru pierādījumu par /Persona C/ iesaisti pieteicēja veselības aprūpē laikā no 2022. gada 16. oktobra līdz 2023. gada 18. maijam. Līdz ar to tiesa nekonstatē, ka /Persona C/ būtu nodarbojies ar pieteicēja ārstniecību Ārstniecības likuma 1. panta 1. punkta izpratnē; organizatoriskais darbs, kas vērsts uz to, lai pieteicējs saņemtu veselības aprūpes pakalpojumus, nav ārstniecība. /Ieslodzījuma vieta A/ Medicīnas daļā ir tikusi respektēta pieteicēja vēlme, lai /Persona C/ pieteicēja ārstniecību neveiktu.

[7.4] Papildus tiesa norāda, ka, lai arī Pacientu tiesību likuma 8. pants vispārīgi noteic, ka pacientam ir tiesības izvēlēties ārstu un ārstniecības iestādi, ir jāņem vērā, ka pieteicējs atrodas ieslodzījuma vietā un ieslodzījumā esošo personu veselības aprūpes kārtību regulē specifiski normatīvie akti, tai skaitā Veselības aprūpes noteikumi, kas noteic, ka primāri ieslodzītā veselības aprūpi nodrošina ieslodzījuma vietas medicīnas daļā vai cietumu slimnīcā un to sniedz ieslodzījuma vietas ārstniecības personas. Līdz ar to pieteicēja iespējas izvēlēties ārstu vai ārstniecības iestādi, kur saņemt veselības aprūpes pakalpojumus, ieslodzījumā ir limitētas.

Minētais vēl jo vairāk attiecas uz veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanu, proti, pieteicējam nav tiesību iejaukties /Ieslodzījuma vieta A/ Medicīnas daļas organizatoriskajā darbā un pieprasīt, lai tieši konkrēta persona, piemēram, pieraksta pieteicēju pie kāda speciālista ārpus ieslodzījuma vieta, izraksta recepti pieteicēja ikdienā lietojamajiem medikamentiem un tamlīdzīgi.

Tiesa nekonstatē, ka /Persona C/, vadot /Ieslodzījuma vieta A/ Medicīnas daļu un organizējot ieslodzīto, tai skaitā pieteicēja, veselības aprūpi, būtu kaitējis pieteicēja veselībai vai kā citādi radījis pieteicējam būtisku cilvēktiesību aizskārumu. Arī pieteicējs nav norādījis uz apstākļiem, kas par to liecinātu.

[8] *Par konvojēšanai izmantoto transportlīdzekli*

Pieteicējs uzskata, ka /Ieslodzījuma vieta B/ administrācija un /Ieslodzījuma vieta C/ administrācija rīkojusies prettiesiski, nenodrošinot, ka pieteicējs 2023. gada 10. oktobrī un 2023. gada 11. oktobrī tiek konvojēts ar transportlīdzekli, kas aprīkots ar tualeti. Atbilstoši apstrīdēšanas iesniegumā (*lietas 1. sējuma 34.-36. lapa*) un papildus tiesai (*lietas 1. sējuma 83.-87. lapa*) norādītajam pārvaldei ir zināms, ka pieteicējs ir persona ar otrās grupas invaliditāti, sirgst ar virkni saslimšanām, tai skaitā tādām, kuru dēļ nepieciešams bieži apmeklēt tualeti. Pieteicējam 2020. gadā konstatētā labdabīgā prostatas hiperplāzija ir progresējusi. Tualetes apmeklējumu nav iespējams nodrošināt, pieteicēju konvojējot vispārējā kārtībā, jo Valsts policijas transportlīdzekļi nav aprīkoti ar labierīcībām un to iespējas apstāties ir ierobežotas. Pieteicējam arī ir pazemojoši citu ieslodzīto klātbūtnē atkārtoti lūgt Valsts policijai nodrošināt tualetes apmeklējumu. 2023. gada 10. oktobrī konvojēšana no /Ieslodzījuma vieta B/ uz /Ieslodzījuma vieta C/u ilga vairāk par stundu. 2023. gada 11. oktobrī konvojēšanas no /Ieslodzījuma vieta C/ uz /Ieslodzījuma vieta D/ laikā pieteicējs bija spiests kārtot dabiskās vajadzības iepriekš sagatavotajos celofāna maisiņos, jo konvojēšana ilga aptuveni trīs stundas. Nodrošināt tiesību normām atbilstošu konvojēšanu pieteicējs bija lūdzis gan pārvaldei, gan /Ieslodzījuma vieta B/ priekšniekam un Medicīnas daļas vadītājam, bet lūgumi ignorēti.

Vērtējot, vai ir konstatējama /Ieslodzījuma vieta B/ administrācijas un /Ieslodzījuma vieta C/ administrācijas prettiesiska rīcība, tiesa konstatē un secina turpmāk norādīto.

[8.1] Lai gan pieteicējs sūdzas arī par /Ieslodzījuma vieta C/ administrācijas rīcību un lūdz to atzīt par prettiesisku, tiesa, pieprasot papildu informāciju no pārvaldes (*lietas 2. sējuma 198. lapa*), ir noskaidrojusi, ka pieteicēja konvojēšanu maršrutā /Ieslodzījuma vieta B/ – /Ieslodzījuma vieta C/ – /Ieslodzījuma vieta D/ jau sākotnēji organizēja /Ieslodzījuma vieta B/ administrācija; /Ieslodzījuma vieta C/ bija tikai pieturvieta pirms pieteicēja tālākas konvojēšanas uz /Ieslodzījuma vieta D/. Turklāt pieteicējs, atrodoties /Ieslodzījuma vieta C/, 2023. gada 10. un 11. oktobrī nebija vērsies pie /Ieslodzījuma vieta C/ administrācijas vai Medicīnas daļas ar lūgumiem vai sūdzībām saistībā ar tālāko konvojēšanu uz /Ieslodzījuma vieta D/ (*lietas 3. sējuma 3.-6., 33. lapa*),

līdz ar to /Ieslodzījuma vieta C/ administrācijas rīcību nav pamata detalizēti vērtēt un tā nav atzīstama par prettiesisku.

[8.2] Kārtību, kādā tostarp Valsts policija atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kompetencei nodrošina aizturētās, apcietinātās un ar brīvības atņemšanu notiesātās personas konvojēšanu, noteic Konvojēšanas kārtība; tās 5.7. apakšpunkts paredz, ka iestāde, kas nodod konvojējamo personu konvojēšanai, rakstveida pieteikumā norāda informāciju, ka konvojējamai personai ir veselības traucējumi, ja konvojējamā persona nespēj patstāvīgi pārvietoties.

Līdz ar to tikai tādā gadījumā, ja konvojējamā persona nespēj patstāvīgi pārvietoties, pieteikumā jānorāda informācija par konvojējamās personas veselības stāvokli, kas tātad ir saistīta ar attiecīgajiem pārvietošanās ierobežojumiem. Citus veselības traucējumus Konvojēšanas kārtība neparedz norādīt. No minētā secināms, ka /Ieslodzījuma vieta B/ administrācijai, kas organizēja pieteicēja konvojēšanu, nebija no Konvojēšanas kārtības izrietoša pienākuma informēt Valsts policiju par citām pieteicēja saslimšanām, jo nav strīda par to, ka pieteicējam nav kustību traucējumu.

Tāpat lietā nav strīda par to, ka pieteicējam ir diagnosticēta labdabīga prostatas hiperplāzija, kas nozīmē, ka pieteicējam, iespējams, var būt nepieciešams biežāk apmeklēt tualeti, tomēr tas nemaina tiesas iepriekš secināto. Arī pieteicējam dēļ bronhiālās astmas noteiktā otrās grupas invaliditāte nevarēja ietekmēt secinājumu par to, ka pieteicējs konvojējams vispārējā kārtībā.

[8.3] Arī Valsts policija, 2023. gada 8. novembrī atbildot uz pieteicēja iesniegumu, norādījusi, ka informācijai par to, ka konvojējamai personai ir veselības traucējumi, jābūt sniegtai tikai tādā gadījumā, ja konvojējamā persona nespēj patstāvīgi pārvietoties. Konvojēšanas noteikumi neparedz sniegt informāciju par cita rakstura veselības traucējumiem. Lai konvojēšanas laikā apmeklētu tualeti, personai jāvēršas ar mutisku pieteikumu pie konvojēšanas maršruta priekšnieka. Ja konvojējamā persona šādu lūgumu ir izteikusi, konvoja norīkotājs plāno apstāšanos kādā no konvojēšanas maršrutā esošajām Valsts policijas struktūrvienībām, kur personai ir iespēja apmeklēt tualeti. Brauciena laikā tualetes apmeklējums nav iespējams (*lietas 2. sējuma 200. lapa*).

Tātad pat gadījumā, ja /Ieslodzījuma vieta B/ administrācija pretēji Konvojēšanas noteikumos prasītajam būtu konvojēšanas pieteikumā norādījusi papildu informāciju par pieteicējam noteiktu diagnozi un to, ka pieteicējam, iespējams, brauciena laikā būs nepieciešams apmeklēt tualeti, šāda informācija neietekmētu transportlīdzekļa izvēli un pieteicējs netiktu konvojēts ar transportlīdzekli, kas aprīkots ar tualeti.

Pieteicējs nav norādījis, ka tualetes apmeklējumu būtu lūdzis, bet tas nebūtu nodrošināts. Gadījumā, ja tomēr pieteicējam pēc lūguma izteikšanas konvojēšanas laikā netiktu nodrošināta iespēja apmeklēt tualeti, pieteicējs varētu vērsties ar iesniegumu Valsts policijā, sūdzoties tieši par Valsts policijas rīcību un nodrošinātajiem apstākļiem konvojēšanas laikā.

Pieteicēja norādīto, ka viņam esot pazemojoši citu ieslodzīto klātbūtnē atkārtoti lūgt Valsts policijai nodrošināt tualetes apmeklējumu, tiesa vērtē kritiski. Ja pieteicējam patiešām šāda vajadzība ir, tiesa nesaskata šķēršļus to darīt zināmu. Ieslodzījumā esošai personai šādi apstākļi ir neizbēgami saistīti ar ieslodzījuma faktu un nepārsniedz tam raksturīgo bardzības līmeni. Ieslodzītajai personai ir jārēķinās ar zināmiem privātuma ierobežojumiem, kas gan vienlaikus nenozīmē būtisku cilvēktiesību aizskārumu.

Ievērojot minēto, tiesa nekonstatē prettiesisku /Ieslodzījuma vieta B/ administrācijas rīcību. Prettiesiska rīcība drīzāk būtu saskatāma tādā gadījumā, ja /Ieslodzījuma vieta B/ administrācija bez Konvojēšanas noteikumos noteikta pamata Valsts policijas amatpersonām būtu izpaudusi sensitīvu informāciju par pieteicēja veselības stāvokli, tai skaitā noteiktajām diagnozēm.

[8.4] Papildus tiesa konstatē, ka pārvaldē 2020. gada 17. decembrī bija saņemts pieteicēja iesniegums, kurā pieteicējs bija lūdzis nodrošināt tiesību normām atbilstošu konvojēšanu sakarā ar specifiskajām vajadzībām, kas izriet no pieteicēja veselības stāvokļa. Pārvalde 2021. gada 13. janvārī pieteicējam atbildēja, ka pēc pārvaldes rīcībā esošās informācijas šobrīd pieteicējam veselības stāvokļa dēļ nav nepieciešami īpaši konvojēšanas apstākļi(*lietas 1. sējuma 89. lapa*). Līdz ar to minētais apliecina tikai to, ka pieteicējs iepriekš bija pārvaldi informējis, ka viņa

ieskatā viņam ir nepieciešami īpaši konvojēšanas apstākļi, bet vienlaikus gan jāatzīmē, ka pieteicējs nebija minējis konkrētu diagnozi un paskaidrojis, ka nepieciešamība saistās tieši ar tualetes apmeklēšanu.

Arī 2023. gada 9. oktobrī, tātad tieši pirms pārvešanas no /Ieslodzījuma vieta B/, pārvaldē tika saņemts pieteicēja iesniegums ar aicinājumu nodrošināt pieteicējam konvojēšanas laikā speciālo medicīnisko transportlīdzekli, kurā tiktu nodrošinātas no veselības stāvokļa un invaliditātes izrietošās specifiskās vajadzības, kā arī tiesības uz privātumu tualetes apmeklējuma laikā (*lietas 3. sējuma 38. lapa*). Pārvalde iesniegumu pieņēma zināšanai, vienlaikus 2023. gada 20. oktobrī informējot pieteicēju, ka speciālais transportlīdzeklis ir izmantojams tikai gadījumos, kad ārstniecības persona noteiktā kārtībā šādu nepieciešamību ir noteikusi un saskaņojusi ar cietumu slimnīcas administrāciju. Speciālais medicīniskais transports tiek nodrošināts ieslodzītajiem, kas pārvietojas ratiņkrēslā vai veselības stāvokļa dēļ ir jāpārvieto guļus stāvoklī. Attiecībā uz pieteicēju nav konstatējami priekšnosacījumi speciālā medicīniskā transportlīdzekļa organizācijai (*lietas 1. sējuma 92. lapa*).

Minētais apliecina tikai to, ka pieteicējs iepriekš bija pārvaldi informējis, ka viņa ieskatā viņam ir nepieciešami īpaši konvojēšanas apstākļi, bet pārvalde uzskatīja, ka pieteicēja veselības stāvoklis to neprasa, par ko pieteicēju arī informēja. Tiesa neuzskata, ka pārvaldei pēc minētās informācijas saņemšanas bija jādod kādi norādījumi /Ieslodzījuma vieta B/ administrācijai saistībā ar plānoto pieteicēja konvojēšanu.

Savukārt /Ieslodzījuma vieta B/ Medicīnas daļas vadītājam 2023. gada 9. oktobrī adresētajā iesniegumā pieteicējs tikai aicināja rūpīgi izvērtēt nepieciešamību nodrošināt pieteicēja konvojēšanai transportlīdzekli, ar kuru iespējams konvojēt, nesagādājot pieteicējam ciešanas (*lietas 3. sējuma 9. lapa*); pieteicējs nav norādījis neko saistībā ar savu veselības stāvokli.

Tādā gadījumā, ja pieteicējs patiešām uzskatīja, ka Valsts policija ir informējama par pieteicēja veselības traucējumiem, pieteicējam šāds lūgums savlaicīgi pirms konvojēšanas bija jāizsaka /Ieslodzījuma vieta B/ administrācijai, to pienācīgi pamatojot; tikai tādā gadījumā /Ieslodzījuma vieta B/ administrācija attiecīgi varētu vērtēt un nepieciešamības gadījumā dot norādījumus Valsts policijas konvoja darbiniekiem. Lai gan tas neizriet no Konvojēšanas noteikumiem, Valsts policija jau minētajā 2023. gada 8. novembra atbildē pieteicējam sniegusi viedokli, ka, lai savlaicīgi plānotu konvoja maršrutu un tajā iekļautu apstāšanās punktu tualetes apmeklējumam, pieteikumā jānorāda konvojējamās personas speciālās vajadzības, kas izriet no veselības stāvokļa izvērtējuma (*lietas 2. sējuma 200. lapa*). Tomēr šāds viedoklis nemaina iepriekš norādīto, ka primāri ar mutisku lūgumu apmeklēt tualeti konvojējamajai personai brauciena laikā ir jāvēršas pie konvojēšanas maršruta priekšnieka.

[8.5] Tiesa arī nepiekrīt pieteicēja viedoklim (*lietas 1. sējuma 83.-87. lapa*), ka Eiropas Padomes Ministru komitejas Ieteikumu Rec(2006)2 dalībvalstīm par Eiropas cietumu noteikumiem (turpmāk – Eiropas cietumu noteikumi) 19.3. un 32.2. apakšpunktā būtu ielasāms ieteikums arī konvojēšanas laikā nodrošināt, lai ieslodzītajam patstāvīgi būtu pieejamas labierīcības un tādējādi ieslodzītie būtu jāpārvieto tikai ar tādu transportu, kas aprīkots ar tualeti.

Eiropas cietumu noteikumu 19.3. apakšpunkts paredz, ka ieslodzītajiem patstāvīgi ir pieejamas sanitārās labierīcības, kurās ievērotas higiēnas prasības un ieslodzīto tiesības uz privātumu, savukārt 32.2. apakšpunkts noteic, ka ieslodzītos aizliegts pārvietot tādos transportlīdzekļos, kuros trūkst ventilācijas vai gaismas vai kuros ieslodzītajiem jebkādā veidā tiktu radītas nevajadzīgas fiziskas ciešanas vai aizskarta to cieņa.

Neapšaubot to, ka minētie ieteikumi ir vispārīgi ievērojami, lai nodrošinātu, ka ieslodzīto tiesības tiek ievērotas, soda izciešanas laikā neradot būtisku cilvēktiesību aizskārumu, tiesa neuzskata, ka šo normu izstrādātāju mērķis bija ieteikt ieslodzītos pārvietot tikai ar tādu transportu, kas aprīkots ar tualeti. 19.3. apakšpunkts attiecināms uz labierīcību pieejamību ieslodzījuma vietā, savukārt 32.2. apakšpunkts nav lasāms tik plaši, kā to vēlas pieteicējs; tajā īpaši uzsvērts aizliegums pārvadāt ieslodzītos tādos transportlīdzekļos, kuros trūkst ventilācijas vai gaismas, kas liecina par to, ka ieteikuma mērķis ir nodrošināt cilvēktiesībām atbilstošus vispārīgos apstākļus konvojēšanas laikā.

Tiesa uzsver, ka Konvojēšanas noteikumi ir ārējais normatīvais akts, kas neparedz pienākumu ieslodzītos pārvietot ar tādu transportu, kas aprīkots ar tualeti, līdz ar to prettiesiska rīcība nav konstatējama.

[8.6] Papildus tiesa kā nepamatotus noraida arī pieteicēja iebildumus (*lietas 4. sējuma 53.-56. lapa*) par to, ka pārvalde iesniegusi tiesai pieteicēja /Ieslodzījuma vieta C/ esošo Ambulatorā pacienta medicīnisko karti (*lietas 3. sējuma 15.-30. lapa*), pārkāpjot Pacientu tiesību likuma 10. panta piekto daļu, kas noteic, ka pēc rakstveida pieprasījuma un ārstniecības iestādes vadītāja rakstveida atļaujas saņemšanas informāciju par pacientu ne vēlāk kā piecu darbdienu laikā pēc pieprasījuma saņemšanas sniedz normā norādītajām personām un institūcijām, tostarp arī tiesai likumā noteikto funkciju veikšanai (6. punkts).

Jāņem vērā, ka pārvalde ir rīkojusies, izpildot tiesas uzlikto pienākumu sniegt informāciju (*lietas 2. sējuma 198. lapa*), kas tiesai nepieciešama lietas izskatīšanai. Nav strīda par to, ka informācija tiesai ir sniedzama, savukārt tam, vai tiesai informāciju sniedz pārvalde vai ārstniecības iestāde, nav būtiskas nozīmes. Pieteicējs nav pamatojis, kādā veidā pieteicēju aizskartu tas, ka ārstniecības iestādes vadītājs, iespējams, nav rakstveidā atļāvis medicīniskās kartes kopiju nosūtīt tiesai. Tiesa neuzskata par nepieciešamu šajā lietā detalizētāk vērtēt pieteicēja formālos iebildumus.

[9] *Par iepirkšanos veikalā*

Pieteicējs uzskata, ka /Ieslodzījuma vieta B/ administrācija, /Ieslodzījuma vieta C/ administrācija un /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija rīkojusies prettiesiski, laika periodā no 2023. gada 9. oktobra līdz 2023. gada 18. oktobrim nenodrošinot iespēju pieteicējam reizi nedēļā iepirkties veikalā. Atbilstoši apstrīdēšanas iesniegumā (*lietas 1. sējuma 34.-36. lapa*) un papildus tiesai (*lietas 1. sējuma 83.-87., 102. lapa*) norādītajam pārvaldei jāuzņemas atbildība par to, ka pieteicējam ilgāk kā nedēļu nebija iespējas iepirkties veikalā. Konvojējot ieslodzīto no cietuma uz cietumu, tiesības iepirkties netiek nodrošinātas. Turklāt pēc aizturēšanas pieteicējam bija jāatrodas daļēji slēgtā cietumā, tomēr pieteicējam /Ieslodzījuma vieta B/ un /Ieslodzījuma vieta C/ attiecīgās tiesības netika nodrošinātas. Pēc ierašanās /Ieslodzījuma vieta D/ pieteicējs lūdza iespēju iepirkties, vēršoties gan pie cietuma administrācijas rakstiski un mutvārdos, gan pie pārvaldes, bet lūgumi tika ignorēti. Turklāt pieteicējs ilgstoši netika iepazīstināts ar /Ieslodzījuma vieta D/ iekšējās kārtības noteikumiem. Pieteicējs darīja visu, kas no viņa sagaidāms, rakstot iesniegumus gan pārvaldei, gan /Ieslodzījuma vieta D/ priekšniekam, tomēr pieteicēja tiesības, izvēršot pret pieteicēju emocionālu vardarbību, tika ignorētas.

Ierosinot lietu šajā daļā, tika norādīts, ka vērtējamais periods tiks precizēts. Tiesa ir konstatējusi, ka apstrīdēšanas iesniegumā pieteicējs par šo rīcību sūdzējās, sākot no 2023. gada 9. oktobra. Kā redzams no lietā esošās informācijas, pieteicējs pēc ierašanās /Ieslodzījuma vieta D/ iepirkās 2023. gada 19. oktobrī(*lietas 2. sējuma 9. lapa*); iepirkšanās nodrošināta arī pēc tam, līdz ar to rīcība vērtējama laika periodā no 2023. gada 9. oktobra līdz 2023. gada 18. oktobrim.

Vērtējot, vai ir konstatējama /Ieslodzījuma vieta B/ administrācijas, /Ieslodzījuma vieta C/ administrācijas un /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas prettiesiska rīcība, tiesa konstatē un secina turpmāk norādīto.

[9.1] Vispirms tiesa uzskata par nepieciešamu norādīt, ka atbilstoši Latvijas Sodu izpildes kodeksa (turpmāk – Kodekss) $50.^5$ panta pirmās daļas $7.^1$ punktā (*redakcijā, kas bija spēkā līdz 2024. gada 31. augustam*) noteiktajam personas, kurām probācijas uzraudzība aizstāta ar brīvības atņemšanu, sodu izcieš daļēji slēgtajā cietumā. Līdz ar to arī pieteicējs pēc nogādāšanas /Ieslodzījuma vieta B/ soda izciešanu uzsāka daļēji slēgtā cietuma soda izciešanas režīma zemākajā pakāpē; slēgtā cietuma soda izciešanas režīma zemākajā pakāpē pieteicējs sodu izcieta tikai no 2023. gada 31. oktobra, kad pieteicējam noteiktais soda izciešanas režīms tika pastiprināts.

Tā kā attiecīgā rīcība vērtējama laikā no 2023. gada 9. oktobra līdz 2023. gada 18. oktobrim, kad pieteicējs sodu izcieta daļēji slēgtā cietuma soda izciešanas režīma zemākajā pakāpē, piemērojamas tās tiesību normas, kas noteica tiesības iepirkties ieslodzītajiem tieši šajā soda izciešanas režīma pakāpē.

Tiesa konstatē, ka pārvalde lietā kļūdaini norādījusi, ka pieteicējs atradās slēgtā cietuma soda izciešanas režīma zemākajā pakāpē, līdz ar to pārvalde Lēmumā citējusi arī nepareizas tiesību normas, kas attiecas uz pieteicēja tiesībām iepirkties, tomēr tas šajā daļā nav novedis pie kļūdaina Lēmuma pēc būtības, jo kārtība, kādā pieteicējs praktiski varēja īstenot tiesības iepirkties, neatšķīrās.

[9.2] Kodeksa 43. panta pirmā daļa noteic, ka notiesātajiem atļauts iegādāties pārtikas produktus un pirmās nepieciešamības priekšmetus. Atbilstoši Kodeksa 50.^{5} panta astotās daļas 2. punktā noteiktajam notiesātajiem, kuri sodu izcieš daļēji slēgtā cietuma soda izciešanas režīma zemākajā pakāpē, ir tiesības dienas kārtībā paredzētajā laikā iepirkties komersanta izveidotajā pastāvīgajā tirdzniecības vietā brīvības atņemšanas iestādes teritorijā. Saskaņā ar Kārtības noteikumu 15. punktu notiesātais, kurš sodu izcieš slēgtā cietuma vai daļēji slēgtā cietuma soda izciešanas režīma zemākajā pakāpē, preces var iegādāties ar brīvības atņemšanas iestādes darbinieku starpniecību saskaņā ar notiesātā iesniegumu (9. pielikums).

Tādējādi, lai izmantotu tiesības dienas kārtībā paredzētajā laikā iepirkties, ieslodzītajam ir nepieciešams iesniegt iesniegumu, tādējādi paužot vēlmi iepirkties.

Tiesa konstatē, ka /Ieslodzījuma vieta B/ pieteicējs atradās no 2023. gada 2. oktobra līdz 2023. gada 10. oktobrim. Saskaņā ar /Ieslodzījuma vieta B/ priekšnieka 2023. gada 25. augusta rīkojuma Nr. N-11-2023-02411 „Par ieslodzīto dienas kārtību Ieslodzījuma vietu pārvaldes /Ieslodzījuma vieta B/" (*lietas 2. sējuma 51.-57. lapa*) 2. pielikumu izmeklēšanas korpusā izvietotajiem ieslodzītajiem veikala apmeklējums bija paredzēts katru piektdienu. Atrodoties /Ieslodzījuma vieta B/, pieteicējs iepirkās 2023. gada 6. oktobrī(*lietas 2. sējuma 9. lapa*), kas bija piektdiena, līdz ar to /Ieslodzījuma vieta B/ administrācijas prettiesiska rīcība nav konstatējama. Pieteicējs nav norādījis, ka 2023. gada 9. vai 10. oktobrī būtu lūdzis iespēju iepirkties vēlreiz un lūgums būtu ignorēts.

Savukārt 2023. gada 10. oktobrī pieteicējs tika konvojēts uz /Ieslodzījuma vieta C/, kur atradās līdz 2023. gada 11. oktobrim, tātad nepilnas divas dienas. Atbilstoši /Ieslodzījuma vieta C/ sniegtajai informācijai šajā laikā pieteicēja iesniegums ar lūgumu iepirkties netika saņemts (*lietas 3. sējuma 45. lapa*). Tiesa neuzskata, ka /Ieslodzījuma vieta C/ administrācijai pēc savas iniciatīvas būtu jāpiedāvā ieslodzītajam iespēja iepirkties, ja viņš pats to nelūdz. Tādējādi arī /Ieslodzījuma vieta C/ administrācijas prettiesiska rīcība nav konstatējama.

2023. gada 11. oktobrī, kas bija trešdiena, pieteicējs tika konvojēts uz /Ieslodzījuma vieta D/. Saskaņā ar /Ieslodzījuma vieta D/ priekšnieka dežurējošā palīga /Persona J/ norādīto pieteicējs /Ieslodzījuma vieta D/ ieradās aptuveni pulksten 22.40 (*lietas 1. sējuma 204. lapa*). Saskaņā ar /Ieslodzījuma vieta D/ priekšnieka 2023. gada 27. februāra rīkojuma Nr. N-9-2023-01643 „Par notiesāto dienas kārtību" (turpmāk – /Ieslodzījuma vieta D/ dienas kārtība) 18. pielikumā „Veikala apmeklēšanas grafiks" noteikto /Ieslodzījuma vieta D/ 3. vienībā izvietotajiem ieslodzītajiem tiesības iepirkties tiek nodrošinātas piektdienās laikā no pulksten 9.30 līdz 12.00 (*lietas 1. sējuma 177.-187. lapa*), līdz ar to pieteicējs tiesības iepirkties varēja realizēt 2023. gada 13. oktobrī, kas bija piektdiena, tomēr pieteicējs iesniegumu /Ieslodzījuma vieta D/ priekšniekam neiesniedza.

Tiesa nerod saprātīgu pamatu apšaubīt /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas jau 2023. gada 7. novembrī pārvaldei sniegto informāciju(*lietas 1. sējuma 174.-175. lapa*), ka pieteicējam, tāpat kā pārējiem notiesātajiem /Ieslodzījuma vieta D/ 3. vienībā, tika nodrošināta iespēja iepirkties veikalā vienu reizi nedēļā – katru piektdienu –, bet 2023. gada 12. un 13. oktobrī pieteicējs ar attiecīgu iesniegumu pie /Ieslodzījuma vieta D/ priekšnieka nebija vērsies.

Tiesa uzskata, ka pieteicējam, kurš ilgstoši ir atradies dažādās ieslodzījuma vietās, ir jābūt zināmam, ka tiesības iepirkties var tikt realizētas, iesniedzot attiecīgu iesniegumu, kā to paredz arī iepriekš minētie Kārtības noteikumi, kas ir ārējais normatīvais akts. Līdz ar to nav būtiskas nozīmes, kad pieteicējs ar attiecīgo kārtību tika iepazīstināts tieši /Ieslodzījuma vieta D/. Vienlaikus gan kritiski vērtējams pieteicēja norādītais, ka pieteicējs ilgstoši netika iepazīstināts ar /Ieslodzījuma vieta D/ iekšējās kārtības noteikumiem. Tiesa konstatē, ka pēc ierašanās /Ieslodzījuma vieta D/ pieteicējs ir iepazīstināts tai skaitā ar /Ieslodzījuma vieta D/ dienas kārtību, ko pieteicējs apliecinājis ar savu parakstu (*lietas 1. sējuma 189.-199. lapa*). Papildus tam arī /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija informējusi, ka pieteicējam pēc ierašanās cietumā bija izskaidrota kārtība, kādā īstenojamas tiesības iepirkties veikalā (*lietas 3. sējuma 51. lapa*). Tomēr, kā jau tiesa norādīja, nav šaubu par to, ka pieteicējam kārtība jau bija zināma. Un pat tādā gadījumā, ja pieteicējam kādu apstākļu dēļ kaut kas nebūtu izskaidrots, pieteicējam, ja tas vēlas kādas tiesības realizēt, arī pašam ir jābūt proaktīvam un jācenšas nepieciešamo noskaidrot.

Šādos apstākļos tiesa nekonstatē arī /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas prettiesisku rīcību.

Tāpat būtisks pārkāpums nevarētu tikt konstatēts arī tādā gadījumā, ja ieslodzītajam kādu laiku objektīvu apstākļu dēļ iepirkšanās nevarētu tikt nodrošināta, ja vien ieslodzītais nepierādītu, ka viņam tas radījis būtisku kaitējumu. Tiesa ņem vērā, ka ieslodzītais no valsts puses tiek nodrošināts ar uzturu un citām būtiski nepieciešamajām lietām, savukārt iepirkšanās drīzāk vērtējama kā papildu iespēja uzlabot savus sadzīves apstākļus ieslodzījuma vietā.

[9.3] Papildus tiesa norāda, ka pieteicēja rīcība, vēršoties pārvaldē ar lūgumu nodrošināt tiesības /Ieslodzījuma vieta D/ iepirkties, nav loģiski saprotama.

Kā redzams no lietā esošajiem dokumentiem, pieteicējs, tā vietā, lai vērstos pie /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas ar iesniegumu saistībā ar iepirkšanos, vērsās pārvaldē. Proti, pārvaldē 2023. gada 18. oktobrī saņemts pieteicēja 2023. gada 12. oktobra iesniegums (*lietas 3. sējuma 58. lapa*), kurā izteikts aicinājums nekavējoties nodrošināt /Ieslodzījuma vieta D/ 3. vienībā ieslodzītajām personām pieeju veikalam vienlīdzīgi /Ieslodzījuma vieta A/ esošajai kārtībai. Tāpat izteikts aicinājums mainīt pārvaldes un /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas nodomu attiecībā uz pastāvošo kārtību.

Tiesa atkāroti uzsver, ka iepirkšanās kārtību ieslodzījuma vietā vispirms noteic Kārtības noteikumi, kas ir ārējais normatīvais akts. Detalizētāk, paredzot iepirkšanās dienu un laiku, šo kārtību var precizēt katras ieslodzījuma vietas dienas kārtībā, ko noteic attiecīgās ieslodzījuma vietas priekšnieks, līdz ar to pieteicējam nav tiesiska pamata pieprasīt sev vēlamu iepirkšanās kārtību. Tiesai nav šaubu par to, ka /Ieslodzījuma vieta D/ ieslodzītajiem, arī pieteicējam, tiek nodrošināta iespēja iepirkties. Savukārt tas, vai pieteicējs šo nodrošināto iespēju izvēlas izmantot, ir paša pieteicēja ziņā. Šādā kontekstā nav nozīmes, kādā veidā pieteicējs iepirkās, kad atradās /Ieslodzījuma vieta A/.

Pārvalde pieteicēja iesniegumu pamatoti 2023. gada 20. oktobrī pārsūtīja /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijai (*lietas 1. sējuma 95. lapa*); /Ieslodzījuma vieta D/ priekšnieks 2023. gada 6. novembrī pieteicējam sniedza atbildi, izskaidrojot, ka pieteicējam, lai iepirktos, jāiesniedz iesniegums /Ieslodzījuma vieta D/ priekšniekam (*lietas 3. sējuma 62. lapa*).

[10] *Par pavēli publiski nosaukt personas datus*

Pieteicējs uzskata, ka /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija rīkojusies prettiesiski, 2023. gada 11. un 12. oktobrī pavēlot pieteicējam publiski nosaukt personas datus. Atbilstoši apstrīdēšanas iesniegumā (*lietas 1. sējuma 34.-36., 39. lapa*) un papildus tiesai (*lietas 3. sējuma 235.-236. lapa*) norādītajam 2023. gada 11. oktobrī, ierodoties /Ieslodzījuma vieta D/, visiem atbraukušajiem ieslodzītajiem tika pavēlēts nostāties starp pirmajiem un otrajiem vārtiem un amatpersona, demonstrējot stāvēšanu pāri likumam, pavēlēja ieslodzītajiem nosaukt savu vārdu, uzvārdu un personas kodu. Ieslodzītie, būdami pakļauti sodam par pavēles nepildīšanu, bija spiesti citu personu klātbūtnē izpaust savus personas datus. Savukārt 2023. gada 12. oktobrī amatpersona koridorā pieteicējam pavēlēja nosaukt vārdu, uzvārdu, personas datus, kā arī nofotografēja pieteicēju, tādējādi izdarot pieteicēja biometrisko datu apstrādi. Tāpat uzraugs pavēlēja pieteicējam izpaust datus pārtikas dalītāja klātbūtnē. Arī vakara skaitliskās pārbaudes laikā pieteicējam atkārtoti tika pavēlēts publiski izpaust savus datus. /Ieslodzījuma vieta D/ 3. vienības kamerās ir ļoti labi dzirdams viss, kas notiek koridorā. Saskaņā ar iekšējās kārtībās noteikumiem pie katras durvju atvēršanas dežurantam jāziņo par kameras dežuranta datiem (vārdu, uzvārdu) un notiesāto skaitu kamerā, kā rezultātā dati nonāk visu personu, kas blakus kamerās klausās, rīcībā. /Ieslodzījuma vieta D/ ir trīs skaitliskās pārbaudes dienā. Kārtība nav vienlīdzīga /Ieslodzījuma vieta A/, /Ieslodzījuma vieta B/ un /Ieslodzījuma vieta C/ esošajai. Šādu kārtību izstrādājis bijušais /Ieslodzījuma vieta D/ priekšnieks. Iekšējais normatīvais akts un pavēle īpaši pakļautai personai bez likuma atrunas un objektīvas nepieciešamības neatbilst tiesību normām.

Tātad secināms, ka kopumā šajā aspektā pieteicējs sūdzējies par vairākām epizodēm, proti, pirmkārt, 2023. gada 11. oktobrī ierodoties /Ieslodzījuma vieta D/, pieteicējam pavēlēts citu ieslodzīto klātbūtnē publiski nosaukt vārdu, uzvārdu un personas kodu, kā arī liekot katrā kameras durvju atvēršanas reizē, citiem dzirdot, ziņot par kameras dežuranta datiem, nosaucot vārdu un uzvārdu, tai skaitā pārtikas dalītāja klātbūtnē, otrkārt 2023. gada 12. oktobrī nofotografējot pieteicēju gaitenī.

Vērtējot, vai ir konstatējama /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas prettiesiska rīcība, tiesa konstatē un secina turpmāk norādīto.

[10.1] Kārtības noteikumu 2. un 3. punkts noteic, ka personu, kurai ir piespriests sods – brīvības atņemšana, brīvības atņemšanas iestādē pieņem priekšnieka dežurējošais palīgs. Notiesāto brīvības atņemšanas iestādē reģistrē, norādot viņa vārdu un uzvārdu, personas kodu, kā arī soda izciešanas sākumu un beigas.

Pārvaldes 2022. gada 31. janvāra iekšējo noteikumu „Ieslodzīto uzraudzības kārtība" (turpmāk – Uzraudzības kārtība) 72. punkts precizē minēto, nosakot, ka ieslodzītā pieņemšanu ieslodzījuma vietā nodrošina dežurējošais palīgs, kurš identificē ieslodzīto, pārbauda ieslodzītā ieslodzījuma vietā ievietošanas tiesisko pamatu un reģistrē ieslodzītā datus.

Kā 2023. gada 31. oktobra ziņojumā norādījis /Ieslodzījuma vieta D/ priekšnieka dežurējošais palīgs /Persona J/, 2023. gada 11. oktobrī aptuveni pulksten 22.40 uz /Ieslodzījuma vieta D/ ar etapu atveda notiesātos, kuru vidū bija arī pieteicējs. Pagāja aptuveni 15 minūtes, kamēr visus notiesātos no transportlīdzekļiem ieveda apsardzes 3. postenī, kur tika pārbaudītas virsdrēbes. Pēc tam /Persona J/ pārbaudīja notiesātos pēc personu lietām, salīdzinot fotogrāfijas un jautājot dzimšanas datus. Tad notiesātie tika aizvesti uz citu telpu, kur tika veikta personas un personīgo mantu pārmeklēšana. Notiesātie pa vienam tika saukti pie galda, lai parakstītu aktus par mantām. 2023. gada 12. oktobrī ap pulksten 00.12 pieteicējs tika ievietots uzņemšanas nodaļas kamerā Nr. /kameras numurs A/ (*lietas 1. sējuma 204. lapa*).

Ņemot vērā norādīto, tiesa pieteicēja apstākļu izklāstu vērtē kritiski. Tiesa piešķir ticamību tam, ka ieslodzītie pēc ierašanās /Ieslodzījuma vieta D/ teritorijā tika ievesti telpā, kur tika uzsākta to identificēšana. Kā secināms no iepriekš norādītajām normām, /Ieslodzījuma vieta D/ priekšnieka dežurējošajam palīgam bija pienākums identificēt ieslodzītos un salīdzināt datus ar personu lietās esošajiem. Pieteicējs apstrīd /Ieslodzījuma vieta D/ priekšnieka dežurējošā palīga /Persona J/ ziņoto, norādot, ka pieteicējs /Persona J/ pazīstot un varot apgalvot, ka viņš nebija tas, kurš pieņēma pieteicēju /Ieslodzījuma vieta D/ (*lietas 3. sējuma 199. lapa*). Tiesas ieskatā nav būtiski, vai pieteicējam datus jautāja tieši /Persona J/, jo vērtējama ir pati rīcība. Tā kā /Ieslodzījuma vieta D/ 2023. gada 11. oktobrī ieradās vairāki ieslodzītie, ir saprotams, ka /Ieslodzījuma vieta D/ priekšnieka dežurējošais palīgs viens pats neveica visas procesuālās darbības, kas saistītas ar ieslodzīto uzņemšanu /Ieslodzījuma vieta D/.

Tiesa arī nesaskata pārkāpumu apstāklī, ka pieteicējam dažādās situācijās, iespējams, bija skaļi un citu personu klātbūtnē jānosauc personas dati. Tiesa ņem vērā, ka ieslodzījuma vietā šāda informācija var tikt likumīgi izpausta. Kārtības noteikumu 14. punkts noteic, ka notiesātie valkā sezonai atbilstošu personisko apģērbu vai noteikta parauga apģērbu ar piestiprinātu vizītkarti, kurā norāda notiesātā vārdu, uzvārdu, dzimšanas gadu, kā arī vienības numuru. Tātad Ministru kabinets, pieņemot šo normu, jau ir izvērtējis personas iespējamo tiesību aizskārumu, to nav konstatējis un ir atzinis, ka informācija par ieslodzītā vārdu, uzvārdu un dzimšanas gadu nav slēpjama no citiem ieslodzījuma vietā esošajiem ieslodzītajiem. Atrodoties telpās kopā ar citiem ieslodzītajiem, vizītkartēs esošā informācija tiktu neizbēgami izpausta.

Atbilstoši Kodeksa 9. pantā noteiktajam personām, kuras izcieš sodu, ir likumos noteiktie pienākumi un tiesības ar ierobežojumiem, ko likumi paredz notiesātajiem. Līdz ar to pieteicējam, esot ieslodzījuma vietā, ir jārēķinās ar likumiskiem ierobežojumiem, tai skaitā attiecībā uz personas datu aizsardzību.

Tādējādi prasība dažādās epizodēs, gan ierodoties /Ieslodzījuma vieta D/, gan arī pēc tam, esot kamerā, nosaukt personas datus nav prettiesiska un pieteicēja cilvēktiesības būtiski neaizskar. Pieteicējs arī pats nemaz nav pamatojis, kādā veidā attiecīgās informācijas izpaušana, tai skaitā vārda un uzvārda izpaušana pārtikas dalītājam, viņam kaitētu. Turklāt tiesa apšauba, ka citās kamerās esošie ieslodzītie cenšas saklausīt pieteicēja teikto un to iegaumēt. Pieteicēja paša ziņā ir tas, cik skaļi pieteicējs komunicē ar /Ieslodzījuma vieta D/ darbiniekiem.

Pieteicējam nav arī tiesību iebilst pret to, cik skaitliskās pārbaudes dienā tiek veiktas, jo tas ir jautājums, kas izriet no /Ieslodzījuma vieta D/ noteiktās iekšējās kārtības un ikdienas organizācijas. Šāda kārtība ir spēkā attiecībā pret visiem ieslodzītajiem, līdz ar to tiesa nekonstatē, ka pret pieteicēju būtu vērsta atšķirīga un tieši pieteicēju

ietekmējoša rīcība. Tiesa neuzskata, ka prasība skaitliskās pārbaudes laikā nosaukt vārdu, uzvārdu un ieslodzīto skaitu kamerā būtu nesamērīga un būtiski aizskartu pieteicēja cilvēktiesības.

[10.2] Tiesa nesaskata pārkāpumu arī rīcībā, fotografējot pieteicēju /Ieslodzījuma vieta D/ gaitenī.

Vispirms tiesa uzsver, ka ieslodzītā fotografēšanu ieslodzījuma vietā paredz normatīvie akti. Kodeksa 15. panta sestā daļa noteic, ka katram ar brīvības atņemšanu notiesātajam sagatavo personas un tās sevišķo pazīmju fotoattēlus, kā arī personas kriminālistisko raksturojumu, savukārt $15.^3$ panta pirmā daļa un otrās daļas 5. punkts noteic, ka katram ar brīvības atņemšanu notiesātajam iekārto personas lietu; personas lietā obligāti iekļauj notiesātā un tā sevišķo pazīmju fotoattēlu. Arī Uzraudzības kārtības 74. punktā noteikts, ka daļas priekšnieka noteiktā atbildīgā amatpersona aizpilda veidlapu „Ieslodzītā kartīte", kurā atbilstoši Uzraudzības kārtības 75. punktā noteiktajam ievieto ieslodzītā fotogrāfiju. Tiesa arī uzskata, ka personas lietā un kartītē ir nepieciešama aktuāla personas fotogrāfija, līdz ar to fotografēšana var tikt veikta katrā ieslodzījuma vietā.

Tāpat nav prettiesiska rīcība, fotografējot pieteicēju tieši cietuma gaitenī. Pieteicējs gan šādai rīcībai iebildis, papildus tiesai norādot, ka, piemēram, /Ieslodzījuma vieta B/ ieslodzītā fotografēšana un īpašo pazīmju fiksēšana nenotiekot gaitenī, kur atrodas kameras. Savukārt /Ieslodzījuma vieta C/ biometrisko datu fiksēšana notiek atsevišķā telpā, kurā atrodas tikai amatpersona un ieslodzītais. Arī /Ieslodzījuma vieta D/ to pašu mērķi var sasniegt ar alternatīviem līdzekļiem (*lietas 2. sējuma 149.-151. lapa*).

Tiesa ir iepazinusies ar videoierakstu (*CD lietas 2. sējuma 135. lapā*), kurā redzams, kā tiek veikta pieteicēja fotografēšana, un nekonstatē, ka pieteicēja tiesības jebkādā veidā varētu būt aizskartas. Arī no pieteicēja norādītā nav konstatējams, kādā veidā pieteicēja fotografēšana gaitenī aizskar viņa tiesības. Tas, ka citās ieslodzījuma vietās kartība ir atšķirīga, nav pamats, lai pieteicējs sūdzētos par konkrēto rīcību /Ieslodzījuma vieta D/.

Videoierakstā ir redzams, kā pieteicējs nostājas darbinieka norādītajā vietā un dažu sekunžu laikā darbinieks pieteicēju ir nofotografējis. Gaitenī nebija neviena cita ieslodzītā. Tiesa arī nekonstatēja iespējamību, ka gaitenī notiekošo būtu varējis redzēt kāds cits ieslodzītais no citas kameras, jo kameru durvis ir slēgtas, pa tām nav iespējams novērot, kas notiek gaitenī. Un tiesa arī neuzskata, ka šāda darbība vispār būtu slēpjama citu acīm.

[11] *Par konfidencialitāti, parakstoties dežurantu žurnālā*

Pieteicējs uzskata, ka /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija rīkojusies prettiesiski, laika periodā no 2023. gada 11. oktobra līdz 2023. gada 9. novembrim nenodrošinot konfidencialitāti, parakstoties dežurantu žurnālā. Atbilstoši apstrīdēšanas iesniegumā (*lietas 1. sējuma 49.-50., 58. lapa*) norādītajam pieteicējam, atrodoties /Ieslodzījuma vieta D/ 3. vienības kamerā Nr. /kameras numurs A/, gandrīz katru dienu parakstīšanai tika pasniegts žurnāls, kurā atspoguļoti citās kamerās esošo ieslodzīto – kameras dežurantu – vārdi, uzvārdi, atteikumi no konkrētiem līdzekļiem un informācija par dežuranta pienākumu izpildi. Tādējādi tiek izpausti ieslodzīto dati un starp 3. vienībā esošajiem ieslodzītajiem tiek izplatīta informācija par to, kurā kamerā ieslodzītie izcieš sodu. Pieteicējs kā dežurants, parakstoties žurnālā, ir redzējis atsevišķu notiesāto vārdu, uzvārdu, proti, /Persona V/ vai /Persona S/, kamera Nr. /kameras numurs B/, /Persona U/, /Persona R/ un /Persona T/.

Ierosinot lietu šajā daļā, tika norādīts, ka vērtējamais periods tiks precizēts. Tā kā prasība parakstīties dežurantu žurnālā bija spēkā visu laika periodu, kurā pieteicējs atradās /Ieslodzījuma vieta D/, vērtējamā rīcība uzskatāma par turpinātu, līdz ar to ir pieļaujams vērtēt visu laika periodu no 2023. gada 11. oktobra līdz dienai, kad pieteicējs atradās /Ieslodzījuma vieta D/, proti, līdz 2023. gada 9. novembrim.

Vērtējot, vai ir konstatējama /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas prettiesiska rīcība, tiesa konstatē un secina turpmāk norādīto.

[11.1] Lai pieteicēja norādīto izvērtētu, tiesa lūdza pārvaldi skaidrot, kas noteic šāda žurnāla vešanas nepieciešamību un fiksējamās informācijas apjomu (*lietas 2. sējuma 203. lapa*). Secīgi pārvalde, atsaucoties arī uz /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas sniegto informāciju, informēja tiesu, ka Ieslodzīto darbā iesaistīšana (bez atlīdzības) uzskaites žurnāla (turpmāk – dežurantu žurnāls) vešanas nepieciešamību un kārtību noteic /Ieslodzījuma

vieta D/ priekšnieka 2020. gada 17. februāra rīkojums Nr. 22 „Par notiesāto nodarbināšanu bez atlīdzības” (*lietas 3. sējuma 68.-69. lapa*) un 2023. gada 10. marta rīkojums Nr. N-1-2024-17568 „Par grozījuma izdarīšanu Ieslodzījuma vietu pārvaldes /Ieslodzījuma vieta D/ priekšnieka 2020. gada 17. februāra rīkojumā Nr. 22 „Par notiesāto nodarbināšanu bez atlīdzības”” (*lietas 3. sējuma 70. lapa*). Dodot ieslodzītajam parakstīt dežurantu žurnālu, citu ieslodzīto personas dati tiek aizklāti. Notiesātajiem ir pienākums uzturēt kārtībā savas dzīvojamās telpas, koplietošanas telpas un darba vietas. Cietuma priekšnieka dežurējošo palīgu pienākumos ir organizēt un nodrošināt darbus saskaņā ar dienas kārtību, kā arī izvērtēt telpu un teritorijas uzkopšanas nepieciešamību un biežumu. Darbu uzskaite nodrošināma, aizpildot dežurantu žurnālu. Notiesātajiem telpu uzkopšanai tiek izsniegti speciālie līdzekļi, kas ir materiālās vērtības, līdz ar to notiesātajiem ar parakstu jāapliecina, ka tie šīs materiālās vērtības ir saņēmuši, kā arī paveikuši darbu, uzņemoties arī atbildību par darbu un tā kvalitatīvu izpildi (*lietas 3. sējuma 64.-65., 67. lapa*).

Tiesa pārvaldes norādīto atzīst par pamatotu un neuzskata, ka dežurantu žurnāla vešana, tādējādi uzkrājot noteiktu informācijas apjomu, būtu lieka.

[11.2] Iepazinusies ar tiesai iesniegto dežurantu žurnālu par vērtējamo laika periodu (*lietas 3. sējuma 73.-91. lapa*), tiesa konstatē, ka dežurantu žurnālā tiek norādīts datums, notiesātā vārds, uzvārds, dzimšanas datums, veikto darbu apraksts, darba laiks, atzīme par individuālo aizsardzības līdzekļu saņemšanu, notiesātā paraksts, neiesaistīšanas iemesls, kā arī amatpersona, kura īsteno notiesāto iesaistīšanu darbos bez atlīdzības. Pieteicējs dežurantu žurnālā parakstījies 22 reizes, proti, 2023. gada 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31. oktobrī, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7. novembrī.

Pieteicējs norādījis, ka, parakstoties dežurantu žurnālā, redzējis ierakstus, kuros norādīts /Persona V/ vai /Persona S/, kamera Nr. /kameras numurs B/, /Persona U/, /Persona R/ un /Persona T/.

Tiesa nekonstatē, ka līdzās pieteicēja vārdam būtu norādīti pieteicēja minēto ieslodzīto vārdi, turklāt dežurantu žurnālā nav paredzēta aile kameras numura norādīšanai, līdz ar to tiesa nepiešķir ticamību, ka pieteicējs tikai nejauši, parakstoties viņam paredzētajā vietā, varēja redzēt pieteicēja norādīto personu vārdus, uzvārdus. Vieta, kur jāparakstās ieslodzītajam, atrodas vairākas ailes no tās ailes, kur norādīts ieslodzītā vārds un uzvārds, līdz ar to, speciāli nepievēršoties vārda un uzvārda ailei, bet tikai parakstoties paredzētajā vietā, vārda iegaumēšana nav pašsaprotama. Tāpat tiesa nekonstatēja, ka dežurantu žurnālā vispār būtu minētas tādas personas kā /Persona U/ un /Persona T/, savukārt uzvārdi /Persona S/ un /Persona R/ dežurantu žurnālā ir atrodami vairākas ailes aiz pieteicēja vārda. Divos datumos pie ieslodzīto dzimšanas gadiem, lai gan aile tam nav paredzēta, minēti arī kameru numuri, tostarp kamera Nr. /kameras numurs B/, kas nav uzskatāmi par personas datiem.

Ņemot vērā norādīto, tiesa nevar izslēgt, ka pieteicējs, lai rastu iemeslu sūdzēties par datu izpaušanu, parakstoties dežurantu žurnālā, ir speciāli meklējis un iegaumējis atsevišķu personu vārdus, uzvārdus.

Lai gan pieteicējs vārdus iegaumējis neprecīzi vai pat kļūdaini, šāds fakts liek apšaubīt pārvaldes un /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas tiesai norādīto, ka, dodot parakstīt dežurantu žurnālu, tiek aizklāti citu ieslodzīto personas dati. Arī pati /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija 2023. gada 9. novembrī, sniedzot informāciju pārvaldei pirms Lēmuma pieņemšanas, norādījusi, kapārējo notiesāto dati žurnālā parakstīšanas brīdī netiek aizsegti, jo pašlaik spēkā esošie normatīvie akti nenosaka tādu nepieciešamību (*lietas 1. sējuma 211. lapa*). Savukārt no lietā esošajiem videoierakstiem (*lietas 2. sējuma 143. lapa*) nav redzams, kā pieteicējs dežurantu žurnālā parakstās; redzams tikai tas, kā darbinieks atver kameras durvis, pasniedz lapu, paņem to atpakaļ un durvis aizver. Kamera gaitenī uzstādīta tādā leņķī, ka pieteicēja kameras durvis no priekšpuses nav redzamas.

Tomēr, neskatoties uz to, ka pārvalde un /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija tiesai sniegusi nepatiesu informāciju, prettiesiska rīcība nav konstatējama, jo dežurantu žurnālā netiek fiksēta tāda informācija, kura nebūtu izpaužama un kuras izpaušana kādam varētu kaitēt. Pieteicējs uz šādu kaitējumu arī nav norādījis. Kā tiesa jau iepriekš šajā spriedumā norādīja, vārda, uzvārda un dzimšanas gada izpaušana ieslodzījuma vietā neveido būtisku cilvēktiesību pārkāpumu. Kārtības noteikumu 14. punkts noteic, ka notiesātie valkā sezonai atbilstošu personisko apģērbu vai noteikta parauga apģērbu ar piestiprinātu vizītkarti, kurā norāda notiesātā vārdu, uzvārdu, dzimšanas gadu, kā arī vienības numuru, tādējādi, atrodoties telpās kopā ar citām personām attiecīgie dati tiek neizbēgami izpausti.

[12] *Par telefonsarunām*

Pieteicējs uzskata, ka /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija rīkojusies prettiesiski, laika periodā no 2023. gada 11. oktobra līdz 2023. gada 9. novembrim nenodrošinot iespēju izmantot telefona zvanus tāpat kā /Ieslodzījuma vieta A/, kā arī pieprasot norādīt tās personas vārdu, uzvārdu un tālruņa numuru, kurai zvana. Atbilstoši apstrīdēšanas iesniegumā (*lietas 1. sējuma 43.-44. lapa*) norādītajam pieteikumā telefonsarunai tiek pieprasīts izpaust personas, kurai zvana, datus, proti, vārdu, uzvārdu un tālruņa numuru, savukārt /Ieslodzījuma vieta A/ ieslodzītie telefonu saņem, pajautājot uzraugam. Pieteicējam nav saprotams, kādēļ jātērē iestādes resursi pieteikumu telefonsarunai izstrādāšanai un apstrādei. Pieteicējs bija spiests veidlapas aizpildīt, tērējot par personīgajiem līdzekļiem iegādāto pildspalvu. Šādā veidā /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija ļaunprātīgi izmanto varu, lai iegūtu notiesāto paziņu un tuvinieku datus.

Apstrīdēšanas iesniegumam pieteicējs pievienojis neaizpildītu iesnieguma veidlapu – pieteikums telefona sarunai –, kas izmantojama, lai /Ieslodzījuma vieta D/ izmantotu tiesības zvanīt. Veidlapā norādāms ieslodzītā vārds un uzvārds, kā arī tās personas, kurai plānots zvanīt, vārds, uzvārds un telefona numurs (*lietas 1. sējuma 45. lapa*).

Ierosinot lietu šajā daļā, tika norādīts, ka vērtējamais periods tiks precizēts. Tā kā kārtība, kādā /Ieslodzījuma vieta D/ā tiek nodrošinātas telefonsarunas, bija spēkā visu laika periodu, kurā pieteicējs atradās /Ieslodzījuma vieta D/, rīcība ir vērtējama laika periodā no 2023. gada 11. oktobra līdz 2023. gada 9. novembrim.

Papildus tiesa vērš pieteicēja uzmanību uz to, ka apstrīdēšanas iesniegumā pārvaldei pieteicējs nebija sūdzējies par to, ka telefonsarunas kādu laiku vispār netika nodrošinātas, līdz ar to arī tiesa detalizēti nepievērsīsies šādu pieteicēja papildu iebildumu (*lietas 1. sējuma 102. lapa*) pārbaudei, bet vērtēs, vai /Ieslodzījuma vieta D/ esošā kārtība ir būtiski ierobežojusi pieteicēja cilvēktiesības. No lietā esošās informācijas (*lietas 1. sējuma 174.-175. lapa*) tiesai nerodas šaubas par to, ka pieteicējam tiesības zvanīt tika nodrošinātas, proti, laikā no 2023. gada 12. novembra līdz 2023. gada 6. novembrim pieteicējam tika nodrošinātas 19 telefonsarunas. Tiesa apšauba, ka gadījumā, ja zvani vispār netiktu nodrošināti, pieteicējs to nebūtu norādījis apstrīdēšanas iesniegumā.

Pirmkārt, tiesa vērtēs pieteicēja iebildumus par to, ka /Ieslodzījuma vieta D/ netika nodrošināta iespēja izmantot telefona zvanus tāpat kā /Ieslodzījuma vieta A/; otrkārt, tiesa vērtēs pieteicēja iebildumus par to, ka tika pieprasīts norādīt tās personas vārdu, uzvārdu un tālruņa numuru, kurai zvana. Vērtējot, vai ir konstatējama /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas prettiesiska rīcība, tiesa konstatē un secina turpmāk norādīto.

[12.1] Vispirms tiesa uzskata par nepieciešamu uzsvērt, ka pieteicējam atbilstoši Kodeksa 49. panta piektajā daļā noteiktajam ir atļautas telefonsarunas, tomēr pieteicējam nav subjektīvu tiesību pieprasīt, lai telefonsarunas tiktu nodrošinātas pieteicējam vēlamā kārtībā. Kārtība dažādās ieslodzījuma vietās var būt atšķirīga, neradot būtisku ieslodzītā cilvēktiesību aizskārumu, kamēr tiesības kā tādas tiek nodrošinātas. Pieteicējam, atrodoties /Ieslodzījuma vieta D/, bija pienākums ievērot tur noteikto kārtību.

Tomēr, lai izslēgtu, ka pieteicējam radīts tiesību aizskārums, tiesa lūdza pārvaldi sniegt skaidrojumu par to, kādā kārtībā pieteicējs /Ieslodzījuma vieta A/ varēja izmantot tiesības zvanīt laikā, kamēr tur atradās (*lietas 2. sējuma 205. lapa*). Secīgi pārvalde, atsaucoties arī uz /Ieslodzījuma vieta A/ administrācijas sniegto informāciju, informēja tiesu, ka līdz 2021. gada maijam pieteicējam telefonsarunas tika nodrošinātas pēc iesnieguma iesniegšanas un atbilstoši Kodeksā noteiktajam apjomam. Savukārt pēc Satversmes tiesas 2019. gada 7. novembra sprieduma lietā Nr. 2018-25-01 „Par Latvijas Sodu izpildes kodeksa $50.^4$panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. pantam” no 2021. gada maija notiesātajiem, arī pieteicējam, telefonsarunas tika nodrošinātas bez skaita ierobežojuma. Ievērojot labas pārvaldības principu, telefonsarunas tika organizētas arī pēc mutiska lūguma. Telefonsarunas fakts tika fiksēts posteņa digitālajā notikumu uzskaites žurnālā un telefonsarunu uzskaites kartītē. Ja ieslodzītais iesniegumā norādīja vēlamo telefonsarunas datumu, tad telefonsaruna nodrošināta norādītajā datumā; ja datums netika norādīts, telefonsaruna tika nodrošināta trīs darba dienu laikā (*lietas 3. sējuma 93.-94., 96. lapa*).

Izvērtējusi norādīto kopsakarā ar pieteicēja /Ieslodzījuma vieta A/ līdz 2021. gada maijam iesniegtajiem iesniegumiem (*lietas 3. sējuma 98.-105. lapa*) un telefonsarunu uzskaites kartītēm, kurā fiksēts telefonsarunu fakts /Ieslodzījuma vieta A/ 2022. un 2023. gadā (*lietas 3. sējuma 107.-111. lapa*), tiesa nekonstatē būtiski atšķirīgu

kārtību, proti, iespēja zvanīt bija jālūdz rakstveidā vai mutiski, zvana fakts tika fiksēts, sarunu skaits netika ierobežots.

Arī /Ieslodzījuma vieta D/ pieteicējam iespēja zvanīt netika ierobežota, tā bija jālūdz rakstveidā, bet tā varēja tikt nodrošināta arī pēc mutiska lūguma saņemšanas. Atbilstoši /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas sniegtajai informācijai rīta skaitliskās pārbaudes laikā no notiesātajiem tiek saņemtas aizpildītas veidlapas, kur notiesātie norāda datumu un laiku, kad nodrošināt telefonsarunas; tad Uzraudzības daļas amatpersonas izsniedz kamerās pārnēsājamo telefonu vai izved notiesātos no kameras pie taksofona. Telefonsarunas tiek nodrošinātas pieteikumā norādītajā datumā un laikā. Telefonsarunas var tikt nodrošinātas arī pēc mutiska lūguma. Pieteicējam pēc ierašanās /Ieslodzījuma vieta D/ bija izskaidrota telefonsarunu nodrošināšanas kārtība (*lietas 3. sējuma 113. lapa*).

Tiesa nekonstatē, ka /Ieslodzījuma vieta D/ esošā kārtība jebkādā veidā varēja aizskart pieteicēja tiesības izmantot Kodeksa 49. panta piektajā daļā atļautās telefonsarunas. Tiesa neapšauba, ka pieteicējam varēja būt ērtāk nerakstīt iesniegumu, bet mutiski palūgt pieeju telefonam, tomēr nelielas neērtības nerada būtisku cilvēktiesību aizskārumu. Būtiskākais, ka telefonsarunas tika nodrošinātas bez skaita ierobežojuma, ko neapstrīd arī pats pieteicējs, tādējādi nav arī pamata pieteicēja papildus tiesai paustajam apgalvojumam (*lietas 3. sējuma 208.-209. lapa*), ka neesot pildīts iepriekš minētais Satversmes tiesas spriedums.

Ja pieteicējam bija kādi neskaidri jautājumi par /Ieslodzījuma vieta D/ esošo kārtību, pieteicējam tie bija jānoskaidro, vēršoties pie /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas. Pieteicēja iebildumus (*lietas 3. sējuma 208.-209. lapa*), ka kaut kas viņam nebija izskaidrots vai zināms, tiesa noraida. Pieteicējs pietiekoši ilgi ir atradies dažādās ieslodzījuma vietās, lai zinātu, ka iespēja zvanīt ir jālūdz, rakstot iesniegumu attiecīgās ieslodzījuma vietas priekšniekam. Tas noteikts arī /Ieslodzījuma vieta D/ dienas kārtībā (*lietas 1. sējuma 177.-187. lapa*), kas pieteicējam bija zināma.

[12.2] Tiesa kā nepamatotus noraida arī pieteicēja iebildumus par to, ka pieteikumos paredzēts norādīt tās personas vārdu, uzvārdu un tālruņa numuru, kurai pieteicējs plānoja zvanīt.

Tiesa šādu prasību uzskata par pamatotu, jo atbilstoši Kodeksa 49. panta piektajā daļā noteiktajam notiesātajiem ir atļautas telefonsarunas par saviem vai adresāta līdzekļiem, līdz ar to cietuma administrācijai ir jābūt informētai par adresātu, kuram ieslodzītais plāno zvanīt, lai nepieciešamības gadījumā risinātu jautājumu par telefonsarunas apmaksu. Tiesa arī neuzskata, ka pieteicējam patiešām būtu pamats sūdzēties par to, ka /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija apstrādā citu personu datus, jo šāda apstrāde nekādā veidā neaizskar tieši pieteicēja cilvēktiesības. Tiesa pieteicēja iebildumus vērtē kā formālus. Tiesai nav nekāda pamata pieņemt, ka šādā veidā /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija ļaunprātīgi izmantotu varu, lai iegūtu notiesāto paziņu un tuvinieku datus. Turklāt arī no iepriekš minētajiem /Ieslodzījuma vieta A/ iesniegtajiem iesniegumiem redzams, ka pieteicējs norādīja gan zvana adresāta vārdu, gan telefona numuru.

Arī arguments, ka pieteicējs ir spiests patērēt savu personisko pildspalvu, ir nebūtisks. Pieteikumā telefonsarunai nepieciešams norādīt vien dažus vārdus. Tai pašā laikā pieteicējs gan pārvaldei, gan tiesai regulāri raksta izvērstus iesniegumus, kuru saturs nereti ir vienveidīgs vai pat atkārtojas.

[13] *Par pieteikumu pieņemt pie ārstniecības personām iesniegšanu*

Pieteicējs uzskata, ka /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija rīkojusies prettiesiski, laika periodā no 2023. gada 11. oktobra līdz 2023. gada 9. novembrim nenodrošinot iespēju bez ārstniecībā neiesaistītu personu klātbūtnes nodot ārstniecības personām lūgumu pieņemt pie ārstniecības personām. Atbilstoši apstrīdēšanas iesniegumā (*lietas 1. sējuma 34.-36., 76. lapa*) norādītajam /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija nedeva pieteicējam iespēju bez ārstniecībā neiesaistītu personu klātbūtnes nodot lūgumus izsaukt pie ārstniecības personām, jo visus iesniegumus ar vienu kasti pieņem /Ieslodzījuma vieta D/ Resocializācijas daļas darbinieks. Tādējādi netiek nodrošināta likumam atbilstoša ziņu par pacientu aprite. Kārtība nav vienlīdzīga citos cietumos esošajai.

Apstrīdēšanas iesniegumam pieteicējs pievienojis neaizpildītu iesnieguma veidlapu, kas izmantojama, lai /Ieslodzījuma vieta D/ Medicīnas daļā pieteiktos pieņemšanai pie zobārsta, ķirurga vai ārsta palīga (vajadzīgo

pasvītrot). Pieteicējs uz veidlapas pašrocīgi uzrakstījis, ka /Persona Q/ dalībā ar Medicīnas daļas vadītāju izstrādātā veidlapa ir vērsta uz likuma apiešanu. Veidlapu izsniedz ieslodzītajiem, lai iesniegumu urnas šķirotāji – Drošības un tiesu nolēmumu izpildes daļa – vērtētu, kurš ieslodzītais pie kura ārsta ies (*lietas 1. sējuma 37. lapa*).

Ierosinot lietu šajā daļā, tika norādīts, ka vērtējamais periods tiks precizēts. Tā kā kārtība, kādā /Ieslodzījuma vieta D/ tiek iesniegti pieteikumi pieņemšanai pie ārstniecības personām, bija spēkā visu laika periodu, kurā pieteicējs atradās /Ieslodzījuma vieta D/, rīcība ir vērtējama laika periodā no 2023. gada 11. oktobra līdz 2023. gada 9. novembrim.

Vērtējot, vai ir konstatējama /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas prettiesiska rīcība, tiesa konstatē un secina turpmāk norādīto.

[13.1] Kārtību, kādā ieslodzījuma vietās organizē ieslodzīto pieteikšanos ambulatorās plānveida veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanai, noteic pārvaldes 2015. gada 22. decembra iekšējie noteikumi Nr. 1/8-n.-40 „Ieslodzīto plānveida veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas kārtība" (turpmāk – iekšējie noteikumi) (*lietas 3. sējuma 147.-151. lapa*). Atbilstoši tās 4. punktā noteiktajam rīta skaitliskās pārbaudes laikā uzraugs nodrošina iespēju ieslodzītajam, kurš vēlas saņemt ambulatoro plānveida veselības aprūpes pakalpojumu, ievietot pieteikuma veidlapu „Pieteikums plānveida veselības aprūpes saņemšanai" slēgtā un apzīmogotā Medicīnas daļas pieteikumu veidlapu kastē. Savukārt atbilstoši 6. punktā noteiktajam uzraugs pēc rīta skaitliskās pārbaudes pieteikuma kasti nodod Medicīnas daļas ārstniecības personai, kura par tās saņemšanu parakstās. Saskaņā ar 8. punktā noteikto Medicīnas daļas ārstniecības personas katru darba dienu līdz pulksten 13.00 atver pieteikumu kasti un reģistrē tajā esošos pieteikumus.

No minētā tiesa secina, ka iekšējie noteikumi, kas saskaņoti arī ar Tieslietu ministriju, paredz ieslodzītajiem iespēju pieteikumus plānveida veselības aprūpes saņemšanai nodot cietuma Medicīnas daļas ārstniecības personām konfidenciāli, tomēr, kā konstatējams no lietā norādītā, tiesai ir šaubas par to, vai iekšējie noteikumi /Ieslodzījuma vieta D/ tika ievēroti. Proti, atbilstoši informācijai, ko /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija 2023. gada 7. novembrī sniedza pārvaldei (*lietas 1. sējuma 174.-175. lapa*), notiesāto iesniegumus ar lūgumu izsaukt pie ārstniecības personām katru rītu pieņem Resocializācijas daļas vecākais inspektors un kopā ar pārējiem iesniegumiem un vēstulēm nodod Drošības un tiesu nolēmumu izpildes daļas darbiniekiem, kas iesniegumus nogādā reģistrēšanai /Ieslodzījuma vieta D/ lietvedībā. No norādītā nav viennozīmīgi saprotams, vai visiem iesniegumiem tika pasniegta viena kaste. Savukārt pēc tiesas pieprasījuma (*lietas 2. sējuma 210. lapa*) pārvaldei sniegtajā informācijā, ko apliecinājuši divi /Ieslodzījuma vieta D/ Medicīnas daļas ārsti, norādīts, ka tika nodrošināta atsevišķa kaste, kas marķēta ar sarkanu krustu (*lietas 3. sējuma 155. lapa*).

Lai gan tiesai pastāv šaubas par iekšējo noteikumu ievērošanu /Ieslodzījuma vieta D/, tiesai tomēr nav pamata detalizētāk vērtēt /Ieslodzījuma vieta D/ rīcību, jo tiesa nesaskata, ka pieteicēja tiesības aizsargāt informāciju par savu veselības stāvokli varētu būt būtiski aizskartas. Atbilstoši Administratīvā procesa likuma regulējumam un stabilai administratīvo tiesu praksei iestādes rīcība attiecībā uz iestādei īpaši pakļautām personām, kādas ir arī ieslodzītās personas, ir atzīstama par faktisko rīcību tikai tad, ja ir konstatējams, ka tā būtiski ierobežo šo īpaši pakļauto personu cilvēktiesības. Lai atzītu, ka iestāde ir pieļāvusi prettiesisku faktisko rīcību, nav pietiekami tikai konstatēt kādas nacionālas tiesību normas neievērošanu, bet gan jākonstatē arī korespondējošs personas cilvēktiesību aizskārums. Līdz ar to arguments, ka ieslodzītajam nav nodrošinātas paredzētās tiesības, jebkurā gadījumā nevar būt pietiekams, lai konstatētu, ka ir pārkāptas cilvēktiesības un līdz ar to ir pieļauta prettiesiska faktiskā rīcība (*Senāta 2020. gada 29. maija sprieduma lietā Nr. SKA-111/2020,ECLI:LV:AT:2020:0529.A420140716.6.S, 9. punkts*).

Tiesa uzskata, ka minētā atziņa tāpat piemērojama arī konkrētajā gadījumā, vērtējot /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas rīcību iekšējo noteikumu, kas ir nevis nacionālā tiesību norma, bet gan pārvaldes iekšējais normatīvais akts, ievērošanā. Pat pieļaujot, ka /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija iekšējos noteikumus neievēro, bet vienlaikus nekonstatējot būtisku pieteicēja cilvēktiesību pārkāpumu, nav pamata /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas rīcību atzīt par prettiesisku faktisko rīcību.

[13.2] Neuzskatot, ka pieteicēja cilvēktiesības varētu būt būtiski aizskartas, tiesa ņem vērā, ka pieteicējs atrodas ieslodzījuma vietā, līdz ar to informāciju par pieteicēja veselības stāvokli nav iespējams aizsargāt tādā pašā

mērā, kā personai ārpus ieslodzījuma vietas. Neizbēgami ieslodzījuma vietā strādājošās personas kaut kādā mērā būs iesaistītas informācijas apritē, piemēram, gadījumā, kad ieslodzītais mutiski izsaka uzraugam lūgumu izvest pie ārsta, nodrošināt neatliekamo medicīnisko palīdzību un tamlīdzīgi. Tāpat par faktu, ka pieteicējam nepieciešama medicīniskā palīdzība, tiks informēti tie darbinieki, kuri vedīs pieteicēju no kameras uz Medicīnas daļu.

Turklāt tiesa ir konstatējusi, ka /Ieslodzījuma vieta D/ netiek izmantota iekšējo noteikumu pielikumā Nr. 1 esošā veidlapa – Pieteikums plānveida veselības aprūpes saņemšanai (*lietas 3. sējuma 148. lapas otra puse*) –, kas paredz norādīt pieteikuma pamatojumu, proti, ieslodzītā sūdzības vismaz minimālā apjomā. Tās vietā /Ieslodzījuma vieta D/ tiek izmantota iesnieguma veidlapa, kurā ieslodzītajam tikai jānorāda, pie kura speciālista viņš vēlas pieteikties, neizpaužot informāciju par savu veselības stāvokli. Tādējādi pieteicēja papildu tiesai paustie iebildumi, ka informācija par pieteicēja veselību nonāca ar ārstniecību nesaistītu /Ieslodzījuma vieta D/ cietuma amatpersonu rīcībā (*lietas 2. sējuma 69.-70. lapa*), nav pamatoti. Vienlaikus pieteicējs uzskata, ka šādas veidlapas izstrādātas ar mērķi nefiksēt ieslodzītā sūdzības par veselības stāvokli; secīgi neiestājas arī ārstniecības personas pienākums reaģēt (*lietas 3. sējuma 227.-229. lapa*). Tiesa tam nepiekrīt. Veidlapas forma neliedz pieteicējam lapas brīvajās vietās norādīt papildu informāciju, ja viņš to vēlas. Tāpat veidlapas forma nekādā veidā neietekmē ārstniecības personas pienākumu sniegt ieslodzītajam tam nepieciešamos veselība aprūpes pakalpojumus.

Tiesa uzsver, ka tiesību aizskārumam ir jābūt konkrētam un pret pieteicēju vērstam, kas izskatāmajā gadījumā nav konstatējams. Šādos apstākļos tiesa arī neuzskata par nepieciešamu detalizētāk vērtēt pieteicēja motīvus, pieteikumus pieņemšanai pie ārsta sūtot gan cietumu slimnīcai, gan pārvaldei, tādā veidā pašam izpaužot arvien plašākam personu lokam medicīniska rakstura informāciju. Ja pieteicējam patiešām, esot /Ieslodzījuma vieta D/, bija nepieciešama veselības aprūpe, pieteicējam nebija šķēršļu to saņemt.

Šādā kontekstā tiesa neuzskata par nepieciešamu detalizētāk vērtēt pieteicēja, pārvaldes un /Ieslodzījuma vieta D/ cietuma ārstniecības personu sasvstarpēji pretrunīgos apgalvojumus (*lietas 3. sējuma 143.-145., 155., 212.-213. lapa*) par to, vai pieteicējs bija vai nebija /Ieslodzījuma vieta D/ cietuma administrācijai sūdzējies par minēto pieteikumu iesniegšanas kārtību, jo tam nav nozīmes apstākļos, kad būtisks pieteicēja cilvēktiesību aizskārums nav saskatāms.

[14] *Par pieņemšanu pie /Ieslodzījuma vieta D/ Medicīnas daļas vadītāja*

Pieteicējs uzskata, ka /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija rīkojusies prettiesiski, nepieņemot pieteicēju pie /Ieslodzījuma vieta D/ Medicīnas daļas vadītāja. Atbilstoši apstrīdēšanas iesniegumā (*lietas 1. sējuma 34.-36. lapa*) norādītajam pieteicējs saskaņā ar /Ieslodzījuma vieta D/ noteikto kārtību pierakstījās pie /Ieslodzījuma vieta D/ Medicīnas daļas vadītāja, iesniegumu nododot iesniegumu urnā, tomēr pieņemšana tīši netika organizēta, vienlaikus pieņemot citus ieslodzītos, kuri iesniegumus iesniedza pēc pieteicēja. Šāda rīcība ir pacientu diskriminējoša.

Vērtējot, vai ir konstatējama /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas prettiesiska rīcība, tiesa konstatē, ka /Ieslodzījuma vieta D/ 2023. gada 12. oktobrī reģistrēts pieteicēja iesniegums, kurā lūgts izsaukt uz pieņemšanu (*lietas 3. sējuma 156. lapa*). Nav strīda, ka pieteicējs pie /Ieslodzījuma vieta D/ Medicīnas daļas vadītāja netika pieņemts, bet tā vietā /Ieslodzījuma vieta D/ priekšnieks 2023. gada 7. novembrī sniedzapieteicējam /Ieslodzījuma vieta D/ Medicīnas daļas vadītāja sagatavotu atbildi, kurā vispārīgi informēja, ka pieteicēja veselības aprūpe tiek nodrošināta atbilstoši Veselības aprūpes noteikumiem, pieteicējs atrodas /Ieslodzījuma vieta D/ Medicīnas daļas ģimenes ārsta uzraudzībā, saņem primāro veselības aprūpi un izrakstītos medikamentus. Tāpat norādīta informācija, ka /Ieslodzījuma vieta D/ Medicīnas daļa ieslodzītajiem nodrošina ārstu speciālistu konsultācijas un diagnostisko izmeklēšanu, kā arī stacionāro medicīnisko palīdzību cietumu slimnīcā (*lietas 3. sējuma 157. lapa*).

Lai rīcību izvērtētu, tiesa lūdza pārvaldi sniegt informāciju par to, kādā veidā /Ieslodzījuma vieta D/ tiek organizēta ieslodzīto pieņemšana pie Medicīnas daļas vadītāja un kādēļ pieteicējs netika pieņemts (*lietas 3. sējuma 167. lapa*). Secīgi pārvalde, atsaucoties arī uz /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas sniegto informāciju, informēja tiesu, ka /Ieslodzījuma vieta D/ ieslodzīto pieņemšana pie Medicīnas daļas vadītāja tiek organizēta saskaņā ar /Ieslodzījuma vieta D/ 2024. gada 7. novembra rīkojumu „Notiesātā pieņemšanas grafiks pie medicīnas darbiniekiem” Nr. N-9-2024-06969, proti, pieņemšana tiek veikta pēc notiesātā iepriekšējas reģistrācijas brīvā formā; iesniegumi tiek reģistrēti /Ieslodzījuma vieta D/ lietvedības sistēmā; iesniegumus izskata individuālā kārtībā

rakstiski un mutiski. Attiecībā uz pieteicēju norādīts, ka viņš katru vizīti pie veselības aprūpes personām izmanto provokatīvos nolūkos, apvaino, lieto cieņu un godu aizskarošus vārdus un draud rakstīt nepamatotas sūdzības. Ar iesniegumiem par atkārtotu pieņemšanu pie/Ieslodzījuma vieta D/ Medicīnas daļas vadītāja pieteicējs nav vērsies (*lietas 3. sējuma 181.-182. lapa*).

Pārvalde nepamatoti atsaukusies uz minēto rīkojumu, jo laikā, kad pieteicējs atradās /Ieslodzījuma vieta D/ un vēlējās tikt pieņemts pie /Ieslodzījuma vieta D/ Medicīnas daļas vadītāja, rīkojums nebija spēkā.

Vienlaikus no norādītā noprotams, ka pieteicējs pie /Ieslodzījuma vieta D/ Medicīnas daļas vadītāja netika pieņemts tādēļ, ka pieteicējs katru vizīti izmantojot provokatīvos nolūkos, apvainojot, lietojot cieņu un godu aizskarošus vārdus un draudot rakstīt nepamatotas sūdzības. Tiesa, pretēji pieteicēja iebildumiem (*lietas 4. sējuma 68.-69. lapa*), norādīto neapšauba, jo šādi pieteicēja uzvedība raksturota vairākkārt un dažādās ieslodzījuma vietās, turklāt pieteicēja aizskaroša un izaicinoša uzvedība bija spilgti novērojama arī konkrētās lietas izskatīšanas laikā tiesas sēdē, gan tiesai, gan pārvaldes pārstāvēm veltot cieņu aizskarošus un rupjus izteicienu. Jebkurā gadījumā pieteicēja personība nedrīkst būt par pamatu atšķirīgai attieksmei ieslodzījuma vietā.

Tomēr arī šādā gadījumā tiesai nav pamata /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas rīcību atzīt par prettiesisku, jo nav konstatējams būtisks pieteicēja cilvēktiesību aizskārums. Pirmkārt, pieteicējs, lūdzot pieņemšanu, nav norādījis, kādus jautājumus viņš vēlējās pārrunāt; otrkārt, pieteicēja rīcība, atkārtoti nelūdzot pieņemšanu, liecina, ka pieteicējam pieņemšana nebija pietiekoši svarīga; treškārt, tiesa no lietas materiāliem kopumā neapšauba, ka pieteicējam, atrodoties /Ieslodzījuma vieta D/, bija iespēja tik pieņemtam pie ārstniecības personām. Tiesa atkārtoti uzsver, ka arguments, ka ieslodzītajam nav nodrošināta kāda no paredzētajām tiesībām, jebkurā gadījumā nevar būt pietiekams, lai konstatētu, ka ir pārkāptas cilvēktiesības.

[15] *Par informāciju /Ieslodzījuma vieta D/ Medicīnas daļā*

Pieteicējs uzskata, ka /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija rīkojusies prettiesiski, /Ieslodzījuma vieta D/ Medicīnas daļā publiski nenodrošinot normatīvajos aktos noteikto informāciju.

Atbilstoši apstrīdēšanas iesniegumā (*lietas 1. sējuma 49.-50. lapa*) norādītajam /Ieslodzījuma vieta D/ Medicīnas daļā un /Ieslodzījuma vieta D/ 3. vienībā pie medicīnas kabineta durvīm nav informācijas par tajos praktizējošajām ārstniecības personām un to darba laikiem; medicīnas daļas kabinetā redzamā vietā nav ārstniecības personu sertifikātu, informācijas par kvalifikāciju; ārstniecības personas nenēsā identificējošo uzšuvi. Šādā veidā tiek ignorētas pieteicēja tiesības uz informāciju. Turklāt uzraugi, izsaucot uz Medicīnas daļu, informē, ka plānota vizīte pie terapeita, kas ir pazemojoši, jo šāda speciālista /Ieslodzījuma vieta D/ nav.

Vērtējot, vai ir konstatējama /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas prettiesiska rīcība, tiesa konstatē un secina turpmāk norādīto.

[15.1] Tiesa piekrīt pieteicējam, ka viņam ir tiesības zināt pieteicēja minēto informāciju par tām ārstniecības personām, kas pieteicējam sniedza veselības aprūpes pakalpojumus /Ieslodzījuma vieta D/ Medicīnas daļā. Šādas tiesības pieteicējam paredz ārējie normatīvie akti. Piemēram, atbilstoši Pacientu tiesību likuma 4. panta otrajā daļā noteiktajam pacientam ir tiesības zināt ārstējošo ārstu un citu veselības aprūpes procesā iesaistīto ārstniecības personu vārdu, uzvārdu, amatu, profesiju un specialitāti. Ārstējošajiem ārstiem un veselības aprūpes procesā iesaistītajām ārstniecības personām, uzsākot ārstniecību, ir pienākums informēt pacientu par savu vārdu, uzvārdu, amatu, profesiju un specialitāti. Tāpat arī saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 20. janvāra noteikumu Nr. 60 „Noteikumi par obligātajām prasībām ārstniecības iestādēm un to struktūrvienībām" 6.2. apakšpunktā noteikto ārstniecības iestādē ir nodrošināta pieeja informācijai par ārstniecības personas un ārstniecības atbalsta personas, kuras pacientiem sniedz ambulatoros veselības aprūpes pakalpojumus, vārdu, uzvārdu, profesiju, specialitāti, pieņemšanas laiku un vietu.

Izvērtējusi pieteicēja iebildumus kopsakarā ar lietā esošo informāciju, tiesa nekonstatē, ka pieteicējam būtu bijusi liegta piekļuve minētajai informācijai.

[15.2] Reaģējot uz pieteicēja 2023. gada 2. novembra un 2023. gada 6. novembra iesniegumu, Veselības inspekcija 2023. gada 28. un 29. novembrī veica pārbaudi /Ieslodzījuma vieta D/ Medicīnas daļā, par konstatēto 2023. gada 29. novembrī sagatavojot kontroles aktu Nr. 00541423 (*lietas 1. sējuma 222.-224. lapa*).

Veselības inspekcija konstatējusi, ka /Ieslodzījuma vieta D/ Medicīnas daļa atrodas atsevišķi uzbūvētā divstāvu ēkā, kā arī papildus 3. vienības ēkā ir ierīkots medicīnas kabinets. Informācijas par pacientu pieņemšanas laiku pie kabineta nav, bet /Ieslodzījuma vieta D/ dienas kārtības 7. pielikumā (*8. pielikumā*, tiesas piezīme) „Notiesāto pieņemšanas grafiks pie medicīnas darbiniekiem" norādīts pieņemšanas laiks pie stomatologa, ķirurga, ģimenes ārsta, ārsta palīga, radiologa asistenta un katrai vienībai medikamentu izsniegšanas laiks pie medicīnas māsas. /Ieslodzījuma vieta D/ dienas kārtības attiecīgais pielikums Medicīnas daļas apmeklētājiem ir pieejams foajē uz sienas, kā arī izvietots katrā /Ieslodzījuma vieta D/ vienībā ieslodzītajiem pieejamā vietā. Pie stomatologa kabineta un rentgena kabineta durvīm ir norāde par kabineta nosaukumu un kabinetā strādājošo ārstniecības personu.

Tiesa tādējādi secina, ka pieteicējam bija pieejama informācija par Medicīnas daļā strādājošo ārstniecības personu pieņemšanas laikiem. Tā kā pieteicējs pa /Ieslodzījuma vieta D/ teritoriju nevarēja patstāvīgi pārvietoties, pieteicējs bez pavadības sev vēlamā laikā arī nevarēja ierasties Medicīnas daļā, lai apmeklētu ārstniecības personas, tādēļ tas, ka pie kabinetu durvīm nav norādīti pieņemšanas laiki, pieteicēju nekādā veidā neaizskar. Būtiski ir tas, ka pieteicējam informācija par ārstniecības personu pieņemšanas laikiem bija pieejama. Turklāt nav konstatējams, ka pieteicējam, piesakoties uz pieņemšanu pie ārstniecības personām, būtu jānorāda vēlamais apmeklējuma laiks attiecīgās ārstniecības personas darba laikā.

Veselības inspekcija arī konstatējusi, ka Medicīnas daļas kabinetos, kuros organizēta pacientu pieņemšana, ir pieejama informācija par konkrēto ārstniecības personu, kuras kabinetos strādā, vārdu, uzvārdu un specialitāti. Informācija norādīta ārstniecības personas sertifikātā, kura kopija izvietota kabinetā pie sienas, proti, stomatologa kabinetā ir stomatologa /Persona P/ sertifikāta kopija, ārstu kabinetā ir ķirurga /Persona O/ sertifikāta kopija un ģimenes ārsta /Persona N/ sertifikāta kopija, rentgena kabinetā ir radiolaga asistentes /Persona M/ sertifikāta kopija, ārsta palīga kabinetā ir ambulatorā dienesta ārsta palīdzes /Persona L/ sertifikāta kopija. Medicīnas māsu sertifikācija pašlaik nav paredzēta.

Tiesai nav pamata apšaubīt Veselības inspekcijas konstatēto. Arī pat tādā gadījumā, ja kādā brīdī, kad pieteicējs apmeklēja Medicīnas daļu, sertifikāti kabinetā redzamā vietā nebūtu bijuši pieejami, pieteicējam būtu bijušas tiesības attiecīgo informāciju noskaidrot. Vienlaikus tiesa neuzskata, ka pieteicējam būtu pamats patiesām pamatotām bažām par to, ka Medicīnas daļā varētu praktizēt nesertificētas ārstniecības personas.

Tāpat Veselības inspekcija konstatējusi, ka ārstniecības personām ir identifikācijas zīme ar vārdu un uzvārdu. Arī šajā gadījumā tiesai nav pamata neticēt Veselības inspekcijas konstatētajam. Turklāt pat gadījumā, ja identificējošā informācija uz apģērba nebūtu, pamata konstatēt būtisku pieteicēja cilvēktiesību aizskārumu nebūtu. Pieteicējam ir jāņem vērā, ka ne katrs formāls pārkāpums ārstniecības iestādē var būtiski aizskart personas cilvēktiesības. Tiesa neapšauba, ka pieteicējs bija informēts par to, kādas ārstniecības personas Medicīnas daļā praktizēja un kādas ārstniecības personas pieteicējs apmeklēja. Tiesa nesaskata, ka pieteicējam /Ieslodzījuma vieta D/ pastāvētu šķēršļi noskaidrot to informāciju, kas pieteicēju interesē. Vismaz pieteicējs uz šādiem šķēršļiem nav norādījis. Minētie pieteicēja iebildumi kopumā vairāk vērtējami kā formāli, lai rastu ieganstu sūdzēties par /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas rīcību.

Kopumā tiesa, tāpat kā Veselības inspekcija, secina, ka /Ieslodzījuma vieta D/ Medicīnas daļā bija nodrošināta Ministru kabineta 2009. gada 20. janvāra noteikumu Nr. 60 „Noteikumi par obligātajām prasībām ārstniecības iestādēm un to struktūrvienībām" 6.2. apakšpunktā noteiktā informācija. Nav konstatējams, ka pieteicēja tiesības jebkādā veidā būtu aizskartas. Tiesa arī neizprot, kādā veidā pieteicēju varētu pazemot uzrauga, iespējams, teiktais, ka pieteicējam plānota vizīte pie terapeita.

[16] *Par aizliegumu novietot uz gultas priekšmetus*

Pieteicējs uzskata, ka /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija rīkojusies prettiesiski, no 2023. gada 14. oktobra līdz 2023. gada 9. novembrim bez tiesiska pamata skaitliskās pārbaudes laikā aizliedzot novietot uz gultas

dokumentus un citus priekšmetus.

Atbilstoši apstrīdēšanas iesniegumā (*lietas 1. sējuma 43.-44. lapa*) norādītajam 2023. gada 14. oktobrī vakariņu laikā pieteicējs tika brīdināts, ka vakariņu laikā ir skaitliskā pārbaude, kuras laikā uz gultas nedrīkst atrasties dokumenti un citi priekšmeti. Uzraugs nevarēja paskaidrot, ar kādu mērķi pavēl. Šāda rīcība ir patvaļīga un nevienlīdzīga, jo citos cietumos šāda ierobežojuma nav. Ierobežojumiem jābūt ar leģitīmu mērķi un noteiktiem ar likumu. Pieteicējam ir tiesības glabāt kamerā personīgās mantas, tai skaitā dokumentus, kas nepieciešami tiesību realizācijai. Turklāt 3. vienībā dienas laikā ir sešas skaitliskās pārbaudes, kuru laikā pieteicējam nav tiesību turēt uz gultas personīgās mantas un dokumentus.

Ierosinot lietu šajā daļā, tika norādīts, ka vērtējamais periods tiks precizēts. Tā kā šāds nosacījums esot bijis spēkā visu laika periodu, kurā pieteicējs atradās /Ieslodzījuma vieta D/, rīcība ir vērtējama laika periodā no 2023. gada 14. oktobra līdz 2023. gada 9. novembrim, kad pieteicējs tika pārvietots uz citu ieslodzījuma vietu.

Vērtējot, vai ir konstatējama /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas prettiesiska rīcība, tiesa konstatē un secina turpmāk norādīto.

[16.1] Tā kā pārvalde Lēmumā pieteicēja iebildumus nebija vērtējusi, kā arī rakstveida paskaidrojumā neko par attiecīgo rīcību nebija paskaidrojusi, tiesa lūdza pārvaldi apstiprināt, vai pieteicējam 2023. gada 14. oktobrī tika norādīts skaitlisko pārbaužu laikā uz gultas neturēt dokumentus un citus priekšmetus, kā arī pamatot šāda rīkojuma mērķi (*lietas 3. sējuma 169. lapa*). Secīgi pārvalde, atsaucoties arī uz /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas sniegto informāciju (*lietas 3. sējuma 243. lapa*), paskaidroja (*lietas 3. sējuma 240.-241. lapa*), ka konkrētu informāciju par to, vai šāds rīkojums tika dots un tieši 2023. gada 14. oktobrī, sniegt nevar, tomēr ieslodzītā guļamvietai jābūt sakārtotai saskaņā ar /Ieslodzījuma vieta D/ priekšnieka 2024. gada rīkojuma Nr. N-9-2024-06969 „Par notiesāto dienas kārtību" 17. pielikumu no celšanās brīža pulksten 07.00 līdz naktsmieram pulksten 23.00, neskatoties uz to, vai ir skaitliskā pārbaude vai kameras tehniskā apskate. Ja šāds rīkojums pieteicējam tika dots, tad gulta nebija saklāta vai uz tās atradās kādi priekšmeti vai dokumenti. Prasība ieslodzītajiem uzturēt savu gultu saklātu un sakārtotu noteikta gan ārējos, gan iekšējos normatīvajos aktos; prasība ir attiecināma ne tikai uz pieteicēju, bet arī uz visiem pārējiem ieslodzītajiem /Ieslodzījuma vieta D/ un visās citās ieslodzījuma vietās. Skaitlisko pārbaužu laikā amatpersonas pārbauda ieslodzītā izskatu, uzvedību un kārtību kamerā, līdz ar to /Ieslodzījuma vieta D/ amatpersonas, konstatējot, ka pieteicējam uz gultas ir saliktas dokumentu kaudzes, aizrādīja par to un lika pieteicējam sakārtot gultu atbilstoši /Ieslodzījuma vieta D/ dienas kārtības 17. pielikumā noteiktajam saklātas gultas standartam. Pieteicējam, ilgstoši uzturoties dažādās ieslodzījuma vietās, šāda kārtība bija labi zināma.

Izvērtējusi pārvaldes paskaidroto, vispirms tiesa uzskata par nepieciešamu norādīt, ka pārvalde nepamatoti savu viedokli pamatojusi ar /Ieslodzījuma vieta D/ priekšnieka 2024. gada rīkojumu Nr. N-9-2024-06969 „Par notiesāto dienas kārtību" un tā 17. pielikumā norādītajām piezīmēm, kas noteic notiesātajiem nodrošināt, lai gultasvieta katru dienu no pulksten 7.00 līdz pulksten 23.00 būtu sakārtota (saklāta) atbilstoši šajā pielikumā norādītajam vienotajam standartam, paredzot, ka sega nedrīkst būt saburzīta, bet segas malas ir aizlocītas zem matrača, palagam jābūt paslēptam zem segas, spilvenam akurāti novietotam guļamvietas galvgalī. Atsauce nav pamatota, jo norādītais rīkojums un ar to apstiprinātā dienas kārtība neattiecas uz lietā vērtējamo laika periodu. Lietā vērā ņemama /Ieslodzījuma vieta D/ dienas kārtība (*lietas 1. sējuma 177.-187. lapa*), kas bija spēkā laikā, kad pieteicējs atradās /Ieslodzījuma vieta D/. Līdz ar to pārvaldes norādītajā dienas kārtībā esošās piezīmes nav ņemamas vērā, tomēr šāds tiesas secinājums nemaina to, ka pieteicējam bija pienākums saklāt gultu un uzturēt to kārtībā atbilstoši /Ieslodzījuma vieta D/ dienas kārtības 17. pielikumam, kas pieteicējam bija saistošs. Arī šajā pielikumā ir attēlots ieslodzīto sakārtotas gultas standarts.

Tiesa uzskata, ka neatkarīgi no tā, vai kāds uzraugs pieteicējam norādīja uz pienākumu uzturēt kārtībā savu gultu, nenovietojot uz tās dokumentus vai citus priekšmetus, pieteicējam šāds pienākums jau sākotnēji izrietēja no normatīvajiem aktiem. Kodeksa 41. panta pirmā daļa noteic režīma pamatnoteikumus brīvības atņemšanas iestādēs, tostarp paredzot notiesātajiem noteikto pienākumu precīzu bezierunu izpildi, savukārt 42. panta pirmā daļa paredz brīvības atņemšanas iestādēs noteikt stingri reglamentētu iekšējo kārtību, kas tai skaitā paredz arī notiesāto uzvedības noteikumus. Atbilstoši Kārtības noteikumu 44.4. apakšpunktam notiesātajam ir pienākums no celšanās līdz naktsmieram uzturēt savu guļamvietu atbilstoši brīvības atņemšanas iestādē noteiktajam vienotajam paraugam.

Ievērojot norādīto, nav šaubu par to, ka pieteicējam bija pienākums ievērot /Ieslodzījuma vieta D/ dienas kārtības 17. pielikumu un uzturēt savu gultu atbilstoši noteiktajam standartam. Tiesa neuzskata, ka, izvietojot uz gultas dokumentus un dažādus priekšmetus, būtu iespējams ievērot noteikto standartu. Pieteicēja atsauce uz citā ieslodzījuma vietā, iespējams, esošu atšķirīgu kārtību nav pamatota. Apstāklis, ja kādā citā ieslodzījuma vietā tika pieļauts, ka pieteicējs pa kameru, tai skaitā gultu, kurai jābūt atbilstoši saklātai, izmētā savas personiskās mantas, nerada pieteicējam pamatotu paļāvību, ka šāda rīcība tiks pieļauta visās ieslodzījuma vietās.

Kā izriet gan no normatīvajos aktos norādītā, gan pārvaldes paskaidrotā, pienākums uzturēt gultu atbilstoši sakārtotu nav saistāms ar skaitlisko pārbaudi, līdz ar to pieteicēja gultai bija jābūt atbilstoši sakārtotai visu laiku, izņemot naktsmiera laikā, tādējādi tiesa neuzskata par nepieciešamu detalizēti vērtēt pieteicēja iebildumus par to, kādā veidā un cik bieži /Ieslodzījuma vieta D/ tiek veiktas skaitliskās pārbaudes. Nav strīda par to, ko skaitliskās pārbaudes paredz un reglamentē gan Kārtības noteikumi, gan /Ieslodzījuma vieta D/ dienas kārtība, kas pieteicējam ir saistoša. Pieteicējam kā īpaši pakļautai personai ir pienākums ievērot ieslodzījuma vietā noteikto kārtību, kas izriet gan no iekšējiem, gan ārējiem normatīvajiem aktiem, kā arī bez ierunām izpildīt noteiktos pienākumus, tādējādi pieteicējam ir pienākums gan pakļauties skaitliskajai pārbaudei, gan uzturēt kamerā kārtību, tai skaitā atbilstoši saklāt gultu un uzturēt to kārtībā. Turklāt ir tikai loģiski, ka tostarp skaitliskās pārbaudes laikā, kad tiek veikta arī kameras apskate, kamerai ir jābūt sakārtotai, lai uzraugam tā būtu pārskatāma.

Ievērojot minēto, prasība uz gultas nenovietot priekšmetus nav uzskatāma par prettiesisku.

[16.2] Tiesa nenoliedz, ka pieteicējam ir tiesības kamerā glabāt personīgās mantas, tai skaitā dokumentus, tomēr tas jādara, nepārkāpjot noteikto kārtību.

Papildus jau iepriekš minētajam pārvalde arī norādījusi, ka gadījumā, ja pieteicējs ir sakrājis tik lielu dokumentu daudzumu, ka pieteicējam vairs nav, kur tos likt, pieteicējam bija jāvēršas ar attiecīgu iesniegumu pie /Ieslodzījuma vieta D/ priekšnieka, kurš šādā gadījumā risinātu situāciju, daļu dokumentu pārvietojot uz noliktavu vai sagādājot kamerā plauktu, kur nolikt pieteicēja dokumentu kaudzi. Pieteicējs šādā veidā būtu varējis nodrošināt kārtību kamerā un uzturēt savu gultas vietu atbilstoši saklātas gultas standartam (*lietas 3. sējuma 240.-241. lapa*).

Tiesa minētajam piekrīt un uzskata, ka pieteicējam bija jārisina jautājums par dokumentu glabāšanu, vēršoties pie /Ieslodzījuma vieta D/ priekšnieka.

Vienlaikus pieteicējs norādījis, ka apgalvojums par to, ka uz gultas bijušas novietotas dokumentu kaudzes, neatbilst patiesībai (*lietas 4. sējuma 85. lapa*). Tiesa konstatē, ka pārvalde minēto norādījusi kā pieņēmumu, to saistot ar iespējamo norādi nenovietot uz gultas priekšmetus. Ņemot vērā iepriekš minēto par to, ka pieteicējam jebkurā gadījumā bija pienākums gultasvietu uzturēt kārtībā, nav nozīmes, vai pieteicējs uz gultas bija novietojis dokumentus un vai uzraugs norādīja pieteicējam sakārtot gultu.

[17] *Par internetkiosku*

Pieteicējs uzskata, ka /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija rīkojusies prettiesiski, laika periodā no 2023. gada 11. oktobra līdz 2023. gada 23. oktobrim nenodrošinot pieeju internetkioskam.

Atbilstoši apstrīdēšanas iesniegumā (*lietas 1. sējuma 49.-50. lapa*) un papildus tiesai (*lietas 1. sējuma 102. lapa*) norādītajam neskaitāmi pieteicēja lūgumi tika tīši ignorēti. Pieteicējs pieeju internetkioskam lūdza gan mutvārdos, gan rakstveidā.

Vērtējot, vai ir konstatējama /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas prettiesiska rīcība, tiesa konstatē un secina turpmāk norādīto.

[17.1] Tiesa konstatē, ka pārvaldes priekšnieks 2022. gada 19. maijā ir izdevis rīkojumu Nr. N-1-2022-08190„Par interneta vietņu pieejamību informācijas kioskos ieslodzījuma vietās” (*lietas 2. sējuma 10.-12. lapa*), ar kuru atļauts ieslodzījuma vietās esošajiem ieslodzītajiem piekļuvi ieslodzījuma vietu informatīvajos kioskos iekļautajām tiešās pārvaldes iestāžu tīmekļvietnēm ar tīmekļvietņu domēna vārdu „/Tīmekļvietne A/”, lai nodrošinātu iespēju ieslodzītajiem iepazīties ar oficiālo izdevumu un sistematizētajiem tiesību aktiem, kā arī

informācijai, kas ir pieejama tiešās pārvaldes un starptautisko iestāžu tīmekļvietnēs, lai nodrošinātu labas pārvaldības principu un ieslodzīto personu pilnīgāku tiesību ievērošanu.

Rīkojums nenoteic, cik ātri pēc lūguma iesniegšanas un cik bieži katram ieslodzītajam piekļuve internetkioskam ir nodrošināma. Tiesa arī nekonstatē, ka kārtība internetkioska apmeklējumam būtu noteikta ārējos normatīvajos aktos, proti, Kodeksā vai Kārtības noteikumos, līdz ar to pieteicējam nav no tiesību aktiem izrietošu tiesību pieprasīt, lai /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija nodrošinātu pieteicējam piekļuvi internetkioskam kādā konkrētā kārtībā vai tādā kārtībā, kā to ir iecerējis pieteicējs. Citiem vārdiem sakot, /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijai nebija pienākuma pieteicējam nodrošināt internetkioska apmeklējumu kādā noteiktā laika periodā pēc tam, kad pieteicējs šādu lūgumu izteica, jo normatīvie akti nenoteic, cik bieži ieslodzītajam jānodrošina pieeja internetkioskam un cik ātri tā jānodrošina pēc ieslodzītā iesnieguma saņemšanas.

No lietas materiālos esošās informācijas nav konstatējams pat iespējams pieteicēja tiesību aizskārums, 11 dienas nepiekļūstot internetkioskā pieejamajām tīmekļa vietnēm. Pieteicējs nav norādījis, ka tādēļ, piemēram, viņam nebūtu bijis iespējams sagatavoties kādai tiesas sēdei vai noskaidrot ko citu patiešām nepieciešamu. Pats fakts, ja pieeja internetkioskam dažas dienas nav nodrošināta, ieslodzītā būtisku cilvēktiesību aizskārumu nevar radīt.

[17.2] Tiesa arī nekonstatē, ka /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija būtu nesamērīgi kavējusies, lai pēc pieteicēja iesnieguma saņemšanas nodrošinātu pieteicējam internetkioska apmeklējumu.

Atbilstoši /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas norādītajam, lai apmeklētu internetkiosku, ieslodzītajam jāraksta iesniegums /Ieslodzījuma vieta D/ priekšniekam. Pēc iesnieguma iesniegšanas pieeja internetkioskam tiek nodrošināta pēc iespējas ātrāk, bet ne vēlāk kā mēneša laikā pēc iesnieguma saņemšanas. Pieeja internetkioskam var tikt nodrošināta arī pēc mutiska lūguma saņemšanas. Pieteicējam pēc ierašanās /Ieslodzījuma vieta D/ bija izskaidrota kārtība, kādā pieeja tiek nodrošināta (*lietas 4. sējuma 16. lapa*).

Tiesa neapšauba, ka pieteicējam bija zināma kārtība, kādā veidā pieteikties internetkioska apmeklējumam, jo /Ieslodzījuma vieta D/ 2023. gada 15. oktobrī reģistrēts pieteicēja iesniegums (*lietas 4. sējuma 17. lapa*) ar lūgumu nodrošināt pieeju internetkioskam. 2023. gada 16. oktobrī uz iesnieguma uzrakstīta /Ieslodzījuma vieta D/ priekšnieka rezolūcija, uzdodot apmeklējumu organizēt. Savukārt nākamais pieteicēja iesniegums ar lūgumu nodrošināt pieeju internetkioskam /Ieslodzījuma vieta D/ reģistrēts 2023. gada 23. oktobrī (*lietas 4. sējuma 18. lapa*); šajā dienā apmeklējums arī nodrošināts. Tiesa uzskata, ka /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijai būtu pamats apsvērt nepieciešamību internetkioska apmeklējumu organizēt ātrāk tādā gadījumā, ja pieteicējs iesniegumā būtu norādījis konkrētu nepieciešamību, kāpēc apmeklējums būtu steidzams.

Iepriekš konstatētais neapstiprina pieteicēja apgalvojumu, ka viņš pie /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas esot vērsies vairāk nekā tikai divas reizes (*lietas 2. sējuma 65.-66. lapa*). Tiesa konstatē, ka pārējos iesniegumus ar lūgumu nodrošināt piekļuvi internetkioskam pieteicējs sev vien zināmu apsvērumu dēļ sūtījis pārvaldei (*lietas 3. sējuma 115., 117. lapa, 4. sējuma 10. lapa*); turklāt pirmo iesniegumu pārvaldei pieteicējs sastādījis jau 2023. gada 12. oktobrī, kas ir nākamā diena pēc ierašanās /Ieslodzījuma vieta D/. Šajā datumā pieteicējs pat vēl nebija rakstveidā vērsies pie /Ieslodzījuma vieta D/ priekšnieka. Šāda pieteicēja darbība drīzāk liecina nevis par savu tiesību aizsardzību un reālu vēlmi patiešām iespējami ātri apmeklēt internetkiosku, bet vēlmi sūdzēties par /Ieslodzījuma vieta D/ administrāciju. Pieteicēja, iespējams, mutvārdos izteiktos lūgumus tiesa nevar pārbaudīt.

[17.3] Papildus tiesa atkārtoti vēlas uzsvērt, ka pieteicējam nav tiesību pieprasīt, lai piekļuve internetkioskam tiktu nodrošināta jebkurā laikā, kad pieteicējs to vēlas. Ja vien piekļuve saprātīgā laika posmā tiek nodrošināta, būtisku cilvēktiesību pārkāpumu konstatēt nav iespējams.

Šajā kontekstā tiesa piekrīt arī pārvaldes norādītajam (*lietas 4. sējuma 4.-6. lapa*), ka internetkiosks /Ieslodzījuma vieta D/ nav pieteicēja vienpersoniskā lietošanā. /Ieslodzījuma vieta D/ amatpersonas notiesātos pie internetkioska izved iesniegumu saņemšanas kārtībā. Pieteicēju nav iespējams izvest nekavējoties pēc iesnieguma saņemšanas. /Ieslodzījuma vieta D/ visiem vienlīdzīgi tiek nodrošināta iespēja apmeklēt internetkiosku.

[18] *Par uzturēšanās apstākļiem*

Pieteicējs uzskata, ka /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija rīkojusies prettiesiski, nenodrošinot pieteicējam cilvēktiesībām atbilstošus uzturēšanās apstākļus /Ieslodzījuma vieta D/ kamerā Nr. /kameras numurs A/, dušas telpās un pastaigu laukumos.

Atbilstoši apstrīdēšanas iesniegumā (*lietas 1. sējuma 49.-50. lapa*) norādītajam pieteicējs kopš 2023. gada 11. oktobra ir izmitināts /Ieslodzījuma vieta D/ 3. vienības kamerā Nr. /kameras numurs A/. Kamerā esošais logs no ārpuses un iekšpuses ir aizklāts ar dzelzs restojumu, kā rezultātā kamerā dienas laikā nav dabiskā apgaismojuma, pie kura var lasīt un rakstīt; logs nav atverams, līdz ar to nav nodrošināta kameras ventilācija; kamerā nav arī mākslīgās ventilācijas, kāda ir norobežotā telpā sanitārajā mezglā. Pieteicējs ir spiests nakts laikā celties, ģērbties un, cik tas ir iespējams, turēt atvērtu logu, lai kameru izvēdinātu. Kamerā esošais dzelzs galds ir novietots apmēram četru metru attālumā no loga; galda izmērs ir 50 x 140 cm, augstums no grīdas ir 75 cm un tas ir piestiprināts pie sienas; blakus galdam 44 cm augstumā no grīdas pie sienas ir piestiprinātas sēdvietas 28 x 49 cm; sēdēt un rakstīt pie šāda galda ir apgrūtinoši un veselībai kaitīgi; pieteicējam ir ierobežotas tiesības sastādīt procesuālos dokumentus tiesvedībām, iniciēt tiesību aizsardzību, kā arī rakstīt vēstules tuviniekiem. Apstākļi dušas telpā nav veselībai droši; telpā ir auksts, mitrs, nedarbojas ventilācija; šādi apstākļi dušas telpās ir no 2003. gada un tie ir pazemojoši. Pastaigu laukumi ir kritiskā stāvoklī. Apstākļu kopums ir nedrošs un kaitīgs personai ar otrās grupas invaliditāti.

Ierosinot lietu, tika norādīts, ka rīcība vērtējama laika periodā no 2023. gada 11. oktobra līdz 2023. gada 23. oktobrim, kas ir pieteicēja apstrīdēšanas iesnieguma papildinājumu sagatavošanas datums. Tomēr tiesa atzīst par lietderīgu lietas pareizākai izskatīšanai izvērtēt visu laika posmu līdz 2023. gada 9. novembrim, kurā pieteicējs atradās /Ieslodzījuma vieta D/ konkrētajos apstākļos; nav strīda par to, ka pieteicējs šajā kamerā un apstākļos atradās līdz pat pārvietošanai uz citu ieslodzījuma vietu.

Vērtējot, vai ir konstatējama /Ieslodzījuma vieta D/ cietuma administrācijas prettiesiska rīcība, tiesa konstatē un secina turpmāk norādīto.

[18.1] Pieteicējs iebilst tam, ka kamerā esošais logs no ārpuses un iekšpuses ir aizklāts ar dzelzs restojumu, kā dēļ kamerā dienas laikā nav dabiskā apgaismojuma, pie kura var lasīt un rakstīt.

Kodeksa normas nenoteic kameras labiekārtošanas prasības, tai skaitā attiecībā uz apgaismojumu kamerā, tomēr, tā kā gan notiesātie, gan apcietinātie ir iestādei īpaši pakļautas personas, kuru turēšanas apstākļi ieslodzījuma vietā, neskatoties uz normatīvi regulētām atsevišķām niansēm, nedrīkst būtiski atšķirties, raugoties tai skaitā no cilvēktiesību un vienlīdzības aspekta, ir pamatoti atbilstoši Administratīvā procesa likuma 17. panta otrajā daļā noteiktajam pēc analoģijas atsaukties uz Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 19. panta piektajā daļā noteikto, kas paredz, ka kamerās, kurās uzturas apcietinātie, nodrošina dabisko apgaismojumu, bet diennakts tumšajā laikā – mākslīgo apgaismojumu. Arī Eiropas cietumu noteikumu 18.2. apakšpunkta „a" punktā ieteikts, ka visās ēkās, kurās jādzīvo, jāstrādā vai jāpulcējas ieslodzītajiem, logi ir pietiekami lieli, lai ieslodzītie normālos apstākļos varētu lasīt vai strādāt dabiskā apgaismojumā.

Atbilstoši /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas sniegtajai informācijai kamerā esošā loga izmērs ir 100 cm x 120 cm, kamerā ir dienas gaisma (*lietas 4. sējuma 24. lapa*). Kā Lēmumā norādījusi pārvalde, ja uz loga nebūtu uzstādītas restes, kamerā palielinātos dabiskais apgaismojums, tomēr vienlaikus jāņem vērā, ka dabiskais apgaismojums visos gadalaikos arī dienas gaišajā laikā nav pietiekams. Tādējādi pārvalde ir pieļāvusi, ka dabiskā apgaismojuma līmenis kamerā ne vienmēr varēja būt pietiekams. Arī tiesa, aplūkojusi pārvaldes iesniegtos fotoattēlus digitālā formātā (*CD lietas 4. sējuma 119. lapa*), secina, ka kamerā ir dabiskais apgaismojums, logs ir pietiekoši liels, lai to nodrošinātu, restojums, pretēji pieteicēja apgalvotajam, dabiskā apgaismojuma ieplūdi kamerā būtiski nesamazina, tomēr, iespējams, dēļ ēkas novietojuma un kameras esības pirmajā stāvā dabiskā apgaismojuma līmenis kamerā patiešām ne vienmēr varēja būt pietiekams.

Tomēr ir jāņem vērā, ka dabiskā apgaismojuma nepietiekamība pati par sevi, nekonstatējot pārapdzīvotību, ventilācijas vai mākslīgā apgaismojuma trūkumu, nesasniedz minimālo bardzības līmeni, lai konstatētu pārkāpumu. Arī Senāts atzinis, ka dabiskā apgaismojuma nepietiekamība pati par sevi nesasniedz minimālo bardzības līmeni, ja netiek konstatēta pārapdzīvotība, ventilācijas vai mākslīgā apgaismojuma trūkums (*Senāta 2021. gada 21. maija sprieduma lietā Nr. SKA-61/2021 (ECLI:LV:AT:2021:0521.A420219416.11.S) 11. punkts*). Tāpat arī Eiropas

Cilvēktiesību tiesa ir norādījusi, ka dabiskā apgaismojuma nepietiekamība pati par sevi nesasniedz minimālo bardzības līmeni, lai konstatētu spīdzināšanas un cietsirdīgas vai pazemojošas izturēšanās aizlieguma pārkāpumu. Tomēr, ja tiek konstatēta pārapdzīvotība, ventilācijas vai mākslīgā apgaismojuma trūkums, tad dabiskā apgaismojuma un svaiga gaisa nepietiekamība var būtiski pasliktināt ieslodzīto stāvokli un likt nopietni nosliekties uz pārkāpuma konstatēšanu (*Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2015. gada 27. janvāra sprieduma lietā/Persona K/ and others v. Bulgaria 238. punkts*).

Ņemot vērā norādīto, lai izslēgtu iespējamu pārkāpumu, tiesai arī jāizvērtē, vai pieteicējs nav atradies pārapdzīvotības apstākļos un vai kamerā bija nodrošināta ventilācija un pietiekams mākslīgais apgaismojums.

Kā norādījusi /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija (*lietas 4. sējuma 24. lapa*), kameras kopējā platība ir 16,9 m^2. Nav strīda par to, ka pieteicējs visu laiku, kamēr atradās /Ieslodzījuma vieta D/, kamerā bija izmitināts viens. Saskaņā ar Kodeksa 77. panta pirmajā daļā cita starpā noteikto dzīvojamās platības norma vienam notiesātajam nevar būt mazāka par 4 m^2, bet vieniеslodzījuma kamerās – par 9 m^2, līdz ar to pārapdzīvotība nav konstatējama.

Vērtējot, vai kamerā bija nodrošināts pietiekams mākslīgais apgaismojums, tiesa ņem vērā, ka atbilstoši /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas sniegtajai informācijai (*lietas 4. sējuma 24. lapa*) kamerā ir uzstādīts mākslīgais apgaismojuma gaismeklis, kura izmērs ir 1270 x 136 x 90 mm, jauda ir 2 x 36 W, spuldzes tips ir G 13, kas tiesas ieskatā attiecīgā izmēra kamerai ir pietiekami. Arī pats pieteicējs nav norādījis, ka kamerā esošais mākslīgais apgaismojums nebūtu bijis pietiekams. Šādos apstākļos tiesa uzskata, ka pietiekamais mākslīgais apgaismojums kamerā kompensēja dabiskā apgaismojuma trūkumu laikā, kad dabiskā apgaismojuma līmenis bija nepietiekams. Turklāt nevar atzīt arī to, ka dabiskais apgaismojums, lai arī reizēm nepietiekams, kamerā nebūtu bijis vispār.

Ņemot vērā minēto kopsakarā ar to, ka tiesas tālāk šajā spriedumā secinātais apliecinās to, ka arī ventilācija pieteicējam bija nodrošināta, nepietiekama dabiskā apgaismojuma dēļ pārkāpums nav konstatējams.

Papildus tiesa uzsver, ka Latvijas ģeogrāfiskajam stāvoklim ir raksturīgi, ka dabiskais apgaismojums visos gadalaikos arī dienas gaišajā laikā nav pietiekams. Ir jāņem vērā, ka /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija nevar ietekmēt ārējās vides faktorus, no kuriem ir atkarīga gaismas faktiskā ieplūde kamerā. Sevišķi rudens un ziemas periodā dabiskā gaisma, piemēram, lasīšanai vai rakstīšanai var būt nepietiekama visas dienas garumā, līdz ar to objektīvi var pastāvēt nepieciešamība papildus izmantot arī mākslīgo apgaismojumu. Kā liecina dzīvē gūtie novērojumi, arī telpās ārpus ieslodzījuma vietas dabiskais apgaismojums dienas laikā attiecīgos laika periodos visbiežāk ir nepietiekams, lai lasītu vai rakstītu bez mākslīgā apgaismojuma izmantošanas. Šādos apstākļos dabiskā apgaismojuma trūkumu iespējams kompensēt ar mākslīgo apgaismojumu, kas kamerā tika nodrošināts.

[18.2] Pieteicējs iebilst tam, ka kamerā esošais logs nav atverams, līdz ar to nav nodrošināta kameras ventilācija; kamerā nav arī mākslīgās ventilācijas, izņemot norobežotajā telpā sanitārajā mezglā.

Saskaņā ar pēc analoģijas piemērojamā Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 19. panta piektajā daļā noteikto kamerās nodrošina ventilāciju. Arī Eiropas cietumu noteikumu 18.1. apakšpunktā cita starpā ieteikts, ka ventilācijai telpās, kurās uzturas ieslodzītie, tiek pievērsts pietiekami daudz uzmanības, bet atbilstoši 18.2. apakšpunkta „a” punktā minētajam ieteikts, ka visās ēkās, kurās jādzīvo, jāstrādā vai jāpulcējas ieslodzītajiem, logi ir pietiekami lieli, lai, ja vien ēkā nav atbilstošas gaisa kondicionēšanas sistēmas, pa tiem telpās varētu ieplūst svaigs gaiss.

Līdz ar to nav un nevar būt strīda par to, ka ieslodzītajam kamerā ir jānodrošina pieeja svaigam gaisam. Vienlaikus tiesa uzver, ka normatīvajos aktos nav konstatējama prasība, ka ventilācijai ir jābūt mākslīgi nodrošinātai. Tātad, ja vien kameru ir iespējams izvēdināt dabiski, atverot logu, ir uzskatāms, ka prasība nodrošināt ventilāciju ir ievērota pienācīgi.

Lai gan pieteicējs norādījis, ka kamerā esošais logs nebija atverams, tai pašā laikā pieteicējs norādījis arī to, ka bija spiests nakts laikā celties, ģērbties un turēt atvērtu logu, lai kameru izvēdinātu. Tādējādi tiesa pieteicēja

norādītajā konstatē pretrunu. Savukārt lietā esošie fotoattēli (*lietas 4. sējuma 27. lapa*) apliecina to, ka logs ir atverams vēdināšanas režīmā, bet dēļ loga abās pusēs esošajām restēm logu nav iespējams atvērt plaši uz āru, kas ir loģiski saprotams, ņemot vērā ieslodzījuma vietas specifiku un nepieciešamos drošības apsvērumus. To, ka logs ir atverams, apliecinājusi arī /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija (*lietas 4. sējuma 24. lapa*). Līdz ar to tiesa secina, ka kamerā bija nodrošināta dabiskā ventilācija. Tiesa neuzskata, ka kameras loga restojums jebkādā veidā varētu ietekmēt svaigā gaisa ieplūdi kamerā.

Minētais apliecina to, ka pieteicējs kamerā esošo logu jebkurā brīdī, kad tāda nepieciešamība radās, varēja atvērt un kameru izvēdināt. Tiesa nav konstatējusi, ka kāds normatīvais akts paredzētu obligātu prasību kamerā nodrošināt gan dabisko, gan mākslīgo ventilāciju. Būtiski ir tikai tas, ka kamerā ieslodzītajam ir iespējams nodrošināt ventilāciju un līdz ar to arī piekļuvi svaigam gaisam, kas konkrētajā gadījumā ir darīts, bet tam, kādā veidā tas tiek darīts, nav izšķirošas nozīmes. Turklāt arī dzīvojamās telpas ārpus ieslodzījuma vietas lielākoties tiek vēdinātas, atverot logu, tāpēc nav nekāda pamata uzskatīt, ka mākslīgās ventilācijas neesība pieteicēja kamerā, vienlaikus esot iespējai telpu vēdināt dabiski, jebkādā veidā radītu pieteicēja tiesību aizskārumu. Savukārt tas, vai pieteicējs kameru vēdina un līdz ar to arī nodrošina kamerā ventilāciju un svaigu gaisu, ir atkarīgs tikai no paša pieteicēja, nevis cietuma administrācijas.

Papildus jāatzīmē, ka gan pieteicējs, gan /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija norādījusi arī to, ka kamerā esošajā sanitārajā mezglā, kas nav hermētiski noslēgts no parējās kameras, ir ierīkota mākslīgā ventilācija, kas savukārt ietekmē gaisa kvalitāti arī kamerā, ja ne pilnībā novēršot, tad būtiski samazinot iespēju, ka kamerā no sanitārā mezgla varētu ieplūst nepatīkamas smakas.

[18.3] Pieteicējs iebilst tam, ka kamerā esošais galds bija novietots apmēram četru metru attālumā no loga, kā arī tam, ka dēļ galda un krēsla novietojuma sēdēt un rakstīt pie tā esot bijis apgrūtinoši un kaitīgi veselībai.

Tiesa konstatē, ka pēc analoģijas piemērojamā Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 19. panta piektajā daļā noteikts tikai tas, ka kameras aprīko ar galdu, kā arī taburetēm (soliem), kas pieteicējam kamerā bija nodrošināts; citi nosacījumi kameras labiekārtošanai šādā aspektā normatīvi nav regulēti. Kā redzams no lietā esošajiem fotoattēliem (*lietas 4. sējuma 26. lapa*), kamerā pieteicējam bija nodrošināts pie sienas piestiprināts galds un sols. Atbilstoši /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas norādītajam (*lietas 4. sējuma 24. lapa*) galda izmērs ir 110 cm x 50 cm, tā augstums ir 73 cm, galds ir novietots paralēli krēslam 15 cm attālumā no krēsla, kura augstums ir 43 cm, galds atrodas 340 cm attālumā no loga un 90 cm no kamerā esošās griestu lampas.

Izvērtējusi norādīto, tiesa pieļauj, ka pieteicējam, kura augums ir 182 cm (*lietas 4. sējuma 121. lapa*), iespējams, bija neērti ilgstoši sēdēt pie galda, ņemot vērā, ka sola attālums no galda dēļ stiprinājuma sienā nav maināms, tomēr pat tad, ja apstākļi rakstīšanai pie galda pieteicējam varēja nebūt ērti, tiesa ņem vērā, ka pieteicējs /Ieslodzījuma vieta D/ atradās tikai 29 dienas, kas nav pietiekoši ilgs laika posms, lai konkrētajos apstākļos apsvērtu būtiska cilvēktiesību aizskāruma varbūtību. Tiesa nekonstatē, ka galda un sola augstums būtu neatbilstošs. Pieteicējam nebija pienākuma ilgstošu laika posmu pavadīt rakstot, pieteicējs pats varēja izvēlēties, cik ilgu laika posmu pavadīt pie galda un cik bieži izkustēties. Kameras platība un mēbelējums fiziskām aktivitātēm kamerā šķēršļus neradīja.

Arī apstāklī, ka galds ir novietots pie kameras durvīm, nevis pie loga, tiesa pārkāpumu nesaskata. Kā jau iepriekš konstatēts, dabiskais apgaismojums kamerā varēja būt nepietiekams, tomēr to kompensēja pietiekams mākslīgais apgaismojums. Lai arī pieteicējs, sēžot pie galda, visdrīzāk nevarēja lasīt un rakstīt dabiskajā apgaismojumā, galds ir novietots pietiekoši tuvu kamerā esošajam mākslīgajam apgaismojumam, lai pieteicēja veselībai nekaitētu.

Lai atzītu, ka ir pārkāpts cietsirdīgas vai pazemojošas apiešanās aizliegums, ir jābūt sasniegtam vismaz minimālam ciešanu līmenim. Nelielas iespējamas neērtības nav pielīdzināmas ciešanām.

[18.4] Pieteicējs uzskata, ka apstākļi dušas telpā nebija veselībai droši, jo telpā bijis auksts, mitrs, nav darbojusies ventilācija.

Kā norādījusi /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija, dušās telpā, kas atrodas ārpus pieteicēja kameras, ir ierīkota mākslīgā ventilācija, kā arī dušas telpā ir atverams logs (*lietas 4. sējuma 24. lapa*); 2023. gada 7. novembrī dušas telpā veiktajā gaisa temperatūras mērījumā konstatēti + 20,2° C (*lietas 1. sējuma 211. lapa*).

Lietā esošā informācija neapliecina pieteicēja apgalvojumu par to, ka ventilācija dušas telpā nedarbojās. Tiesa pašlaik vairs nevar pārliecināties par to, vai katru reizi, kad pieteicējs dušas telpu apmeklēja, mākslīgā ventilācija patiešām bija ieslēgta, tomēr tas nav būtiski, jo dušas telpu vajadzības gadījumā bija iespējams arī izvēdināt, atverot logu. Savukārt mitruma esība tādās telpās kā dušas ir dabiska. Tiesai nav pamata arī neticēt /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas veiktajam gaisa temperatūras mērījumam. Nav strīda par to, ka apkure /Ieslodzījuma vieta D/ tika nodrošināta. Vienlaikus jāņem vērā, ka gaisa temperatūras uztvere personai var būt subjektīva. Tāpat nevar izslēgt gadījumu, kad kāds cits ieslodzītais, kurš dušas telpu apmeklējis pirms pieteicēja, to bija vēdinājis, tādējādi pazeminot gaisa temperatūru telpā.

Papildus, aplūkojot lietā esošos dušas telpas fotoattēlus (*lietas 4. sējuma 28.-30. lapa*), redzams, ka dušas telpas kopumā ir labā stāvoklī, tikai atsevišķās vietās, kur ikdienā ir saskare ar ūdeni, uz flīzēm ir traipi. Tiesa pieļauj, ka mazgāšanās dušas telpās, kurās ir acīmredzamas telpas dabiskā nolietojuma pazīmes, pieteicējam varēja radīt nepatīkamas izjūtas, tomēr nav pamata uzskatīt, ka dušas telpas tādēļ bija neapmierinošā sanitārā stāvoklī.

Konkrētajos apstākļos kopumā nav iespējams konstatēt varbūtību, ka pieteicējam dušas apmeklējums varēja sagādāt tādas ciešanas, kas būtu vērtējamas kā spīdzināšana vai necilvēcīga izturēšanās. Turklāt atbilstoši Kārtības noteikumu 19. punktā noteiktajam notiesātais dušā mazgājas ne retāk kā reizi septiņās dienās; tā kā pieteicējs /Ieslodzījuma vieta D/ atradās tikai 29 dienas, pieteicējs dušas telpu apmeklēja dažas reizes, līdz ar to būtisku cilvēktiesību aizskārumu nevarētu konstatēt pat tādā gadījumā, ja pieteicēja norādītie apstākļi tiktu pierādīti.

[18.5] Pieteicēja ieskatā pastaigu laukumi ir kritiskā stāvoklī; apstākļu kopums ir nedrošs un kaitīgs personai ar otrās grupas invaliditāti.

No lietā iesniegtajiem /Ieslodzījuma vieta D/ esošo pastaigu laukumu fotoattēliem (*lietas 4. sējuma 30.-33. lapa*) ir redzams, ka pastaigu laukumi ir vizuāli nepievilcīgi, sienas ir netīras, vietām ir nodrupis apmetums, ir acīmredzams, ka pastaigu laukumi sen nav remontēti, tomēr tiesa nekonstatē tādus apstākļus, kas pastaigu laikā varētu apdraudēt ieslodzītā veselību vai pat dzīvību. Lai arī pastaigu laukumi sen nav remontēti un tādēļ nolietojuma rezultātā tie kļuvuši vizuāli nepievilcīgi, tehniski tie ir apmierinošā stāvoklī. Norādītie vizuālie trūkumi var ietekmēt ieslodzītā komfortu, pastaigājoties šādos laukumos, tomēr apstākļi nav vērtējami kā necilvēcīga izturēšanās.

Tiesai ir zināms, ka pieteicējam otrās grupas invaliditāte noteikta dēļ bronhiālās astmas, tādēļ nav saprotams, kādā veidā apstākļi /Ieslodzījuma vieta D/ pastaigu lakumos bija pieteicējam nepiemēroti tieši dēļ pieteicēja invaliditātes. Turklāt pieteicējs pats varēja izvēlēties vai un cik bieži izmantot tiesības pastaigāties.

[18.6] Papildus izvērtētajiem apstākļiem tiesa ņem vērā arī to, ka pieteicējs atradās kamerā, kas ir labā stāvoklī. Kamerā 2019. gada decembrī tika veikts kosmētiskais remonts, uzstādīts atbilstošs mākslīgais apgaismojums un paplašinātas logu ailes (*lietas 1. sējuma 221. lapa*).

[18.7] Apkopojot visu iepriekš konstatēto un secināto attiecībā uz uzturēšanās apstākļiem /Ieslodzījuma vieta D/, tiesa ņem vērā Senāta atziņu, ka ir jāizvērtē viss apstākļu kopums, kādā persona ir atradusies. Ja ir norādīti vairāki apstākļi, kas personas ieskatā liecina par Satversmes 95. panta pārkāpumu, nav pamatoti izdarīt secinājumu par katru apstākli atsevišķi. Iespējams, ka katrs apstāklis atsevišķi nerada tādas sekas, lai konstatētu būtisku cilvēktiesību pārkāpumu, bet, aplūkojot tos visus kopā, šāds secinājums ir izdarāms. Persona neizcieš katru no apstākļiem atsevišķi, tā tiek turēta attiecīgajos apstākļos, un visi kopā tie var pārsniegt neizbēgamo ciešanu līmeni, kas ir raksturīgs ieslodzījumam (*Senāta 2010. gada 9. jūlija sprieduma lietāNr. SKA-126/10 (A42583206) 17. punkts*).

Tiesu praksē lietās par cilvēktiesību pārkāpumiem brīvības atņemšanas iestādēs kopumā atzīts, ka Administratīvā procesa likuma izpratnē svarīgi ir konstatēt cilvēktiesību ierobežojuma būtiskumu attiecībā pret konkrētu personu, proti, jāņem vērā personas statuss, apstākļi, kādos konkrētā persona atrodas, un citi faktori, kas

katrā konkrētā gadījumā var būt svarīgi, lemjot jautājumu, vai lēmums vai rīcība būtiski skar konkrētās personas cilvēktiesības. Izvērtējusi visu minēto kopsakarā, tiesa nevar secināt, ka apstākļi, kādos pieteicējs atradies, pārsniegtu ieslodzījuma vietai raksturīgo bardzības līmeni; tāpat apstākļi nebija tādi, kuros pieteicēja drošība un veselība tiktu apdraudēta.

[19] *Par ieslodzīto neformālo hierarhiju*

Pieteicējs uzskata, ka /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija rīkojusies prettiesiski, nevēršoties pret ieslodzīto neformālo hierarhiju, kas ir vardarbības cēlonis /Ieslodzījuma vieta D/.

Atbilstoši apstrīdēšanas iesniegumā (*lietas 1. sējuma 34.-36. lapa*) norādītajam /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija nav vērsusies pret cietumā pastāvošo neformālo hierarhiju, ar savu bezdarbību to atbalstot. Neformālā hierarhija ir vardarbības cēlonis. Pats fakts, ka iestāde rada degradējošu vidi, ir godu un cieņu aizskaroši.

Vērtējot, vai ir konstatējama /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas prettiesiska rīcība, tiesa konstatē un secina turpmāk norādīto.

[19.1] Nav noliedzams, ka tieši /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijai ir pienākums radīt ieslodzījuma vietā atbilstošu vidi un rūpēties par to, lai tur valdītu tāda kārtība, kas neapdraud ieslodzītos ne fiziski, ne emocionāli. Kā norādījis Senāts, ieslodzīto savstarpējā vardarbība ir regulāra parādība visās ieslodzījuma vietās. Tā aptver dažāda veida izpausmes, sākot no piezemētām aizskaršanas formām un beidzot ar neslēptu iebiedēšanu un nopietniem fiziskiem uzbrukumiem. Tāpēc cietuma administrācijas pienākums ir nodrošināt, lai ieslodzītie tiktu aizsargāti no citiem ieslodzītajiem, kuri viņiem vēlas kaitēt. Lai to panāktu, cietuma administrācijai ir jābūt spējīgai pienācīgi rīkoties. Tai ir jāpamana apdraudējuma pazīmes un jābūt pienācīgi apmācītai, lai vajadzības gadījumā iejauktos. Atkarībā no apstākļiem var būt nepieciešami īpaši drošības pasākumi. Tāpat uzmanība jāpievērš ieslodzīto izvietošanai kamerās (*Senāta 2019. gada 15. aprīļa sprieduma lietā Nr. SKA-182/2019,ECLI:LV:AT:2019:0415.A420223015.2.S, 8. punkts*). Tomēr Senāts arī atzinis, ka persona var sūdzēties par neformālās hierarhijas pastāvēšanu cietumā, ja tā aizskar tieši šo personu, proti, lai persona varētu apstrīdēt un pārsūdzēt cietuma administrācijas rīcību, ir jākonstatē būtisks konkrētās personas cilvēktiesību aizskārums. Līdz ar to personai pieteikumā ir jāpamato, kā iespējamā cietuma administrācijas rīcība, pieļaujot ieslodzīto neformālās hierarhijas pastāvēšanu cietumā, ir aizskārusi tieši šīs personas cilvēktiesības (*Senāta 2023. gada 28. aprīļa lēmuma Nr. SKA-496/2023,ECLI:LV:AT:2023:0428.A420297122.19.L, 7. punkts*).

Tāpēc vispirms tiesa norāda to, ka neapšauba ieslodzīto neformālās hierarhijas pastāvēšanu ieslodzījuma vietās, tostarp arī /Ieslodzījuma vieta D/, tomēr izskatāmajā lietā tiesa vērtēs to, vai /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija ir darījusi visu iespējamo, lai nodrošinātu pieteicējam drošus soda izciešanas apstākļus, un vai pieteicējs ir cietis dēļ neformālās hierarhijas, ja /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas vainas dēļ drošība nebija nodrošināta. Kā izriet no Senāta norādītā, aizskārumam ir jābūt konkrētam un tieši pret pieteicēju vērstam.

[19.2] Ierosinot lietu, tiesnese vērsa pieteicēja uzmanību uz pienākumu prasījumu pamatot, proti, pieteicējam jāpamato, kā iespējamā /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas rīcība, pieļaujot ieslodzīto neformālās hierarhijas pastāvēšanu, ir aizskārusi pieteicēja cilvēktiesības, vai pieteicējs ir tādēļ izjutis atšķirīgu attieksmi vai apdraudējumu no citu ieslodzīto puses, proti, pieteicējam jāmin konkrēti un pārbaudāmi gadījumi, kas ticami norāda uz ieslodzīto neformālās hierarhijas pastāvēšanu un ietekmi uz pieteicēju. Tomēr pieteicējs nevienu konkrētu un pārbaudāmu gadījumu, kas norādītu uz neformālās hierarhijas pastāvēšanu, ar to saistītu /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas rīcību un pieteicējam radītu kaitējumu, nav norādījis, līdz ar to tiesai nav pamata vērtēt pieteicēja teorētiskus apgalvojumus par ieslodzīto neformālās hierarhijas esību /Ieslodzījuma vieta D/.

/Ieslodzījuma vieta D/ administrācija norādījusi, ka notiesāto hierarhija (subkultūra) nav pieļaujama. Pieteicējs nav vērsies /Ieslodzījuma vieta D/ Medicīnas daļā ar sūdzībām par citu notiesāto pret pieteicēju veiktu emocionālo vardarbību, draudiem vai fiziskiem uzbrukumiem, tādējādi nav konstatēts, ka /Ieslodzījuma vieta D/ pieteicējam būtu izteikti draudi vai fiziski uzbrukts (*lietas 1. sējuma 174.-175. lapa*). Atbildē pieteicējam /Ieslodzījuma vieta D/ priekšnieks 2023. gada 6. novembrī norādījis, ka/Ieslodzījuma vieta D/ administrācija kategoriski ir pret jebkāda veida notiesāto hierarhijas izpausmēm. Gadījumā, ja pieteicēja rīcībā ir konkrēti fakti par

šādām izpausmēm, pieteicējs lūgts nekavējoties par to informēt /Ieslodzījuma vieta D/ vadību, lai iespējamās nelikumības nekavējoties tiktu novērstas (*lietas 2. sējuma 104. lapa*). Pieteicējs uz atbildes 2023. gada 8. novembrī pašrocīgi uzrakstījis, kaatbildē ietverta apzināti nepatiesa informācija; /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija atbalsta un kultivē notiesāto neformālo hierarhiju, tirgojoties ar ietekmi un manipulējot; to apliecina Tiesībsargā iesniegto sūdzību skaits. Savukārt tiesai pieteicējs papildus norādījis, ka ne pārvalde, ne /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija ilgstoši nevēršas pret neformālo hierarhiju, vardarbību, diskrimināciju. /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija aktīvi atbalsta ieslodzīto organizēto grupējumu un izmanto tā līderus personīgā labuma gūšanai. Ar amatpersonu starpniecību ieslodzījuma vietās nonāk narkotikas. Pārvalde minēto neizmeklē (*lietas 3. sējuma 227.-229. lapa*).

Tiesa neapšauba to, ka ieslodzījuma vietās un, iespējams, arī /Ieslodzījuma vieta D/ ir gadījumi, kad amatpersonas iesaistās neatļauto vielu apritē, tādējādi sekmējot nelabvēlīgas vides esību ieslodzījuma vietās. Ja pieteicējam ir zināmi konkrēti gadījumi un konkrētu amatpersonu iesaiste tajos, pieteicējam ir jāvēršas tiesību aizsardzības iestādē, kuras kompetencē ir to izmeklēt. Tiesai nav informācijas, ka pieteicējs to darītu. Arī tiesai pieteicējs nav ticami norādījis konkrētus faktus, kas pieteicēja vispārīgos apgalvojumus varētu apstiprināt.

Izskatāmajā lietā, kā minēts iepriekš, tiesa vērtē to, vai /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija ir nodrošinājusi pieteicējam drošus soda izciešanas apstākļus un vai pieteicējs ir cietis dēļ neformālās hierarhijas. To vērtējot, tiesa pieteicēja aizskārumu nav konstatējusi. Pieteicējs visu laiku, kamēr atradās /Ieslodzījuma vieta D/, bija izvietots slēgtā kamerā viens un pa /Ieslodzījuma vieta D/ teritoriju pārvietojās darbinieku uzraudzībā, līdz ar to tiesa nekonstatē, ka pieteicējs faktiski būtu bijis apdraudēts. Turklāt, kā apgalvo pats pieteicējs, viņš pieder pie ieslodzīto neformālā iedalījuma grupas jeb kastas „mužiki” (*lietas 4. sējuma 96.-97. lapa*), kas ir „vidējā” kasta, līdz ar to nevar bez pamatojuma pieņemt, ka pieteicējs pats ir cietis dēļ neformālās hierarhijas /Ieslodzījuma vieta D/. Vienlaikus tiesa piekrīt, ka šāda vide pati par sevi ir degradējoša, tomēr ar to ir par maz, lai konstatētu Konvencijas 3. panta pārkāpumu tieši pret pieteicēju.

To, ka /Ieslodzījuma vieta D/ izvietošanas komisija bija lēmusi pieteicēju izvietot /Ieslodzījuma vieta D/ 2. vienībā kopā ar citiem ieslodzītajiem, tiesa šajā spriedumā vērtēs turpmāk, šo lēmumu tieši nesaistot ar pieteicēja iespējamo apdraudējumu dēļ /Ieslodzījuma vieta D/, iespējams, pastāvošās neformālās hierarhijas ieslodzīto vidē. Tā kā izvietošana faktiski nenotika, pieteicējs netika apdraudēts.

[20] *Par pieteicēja izvietošanu*

Pieteicējs uzskata, ka /Ieslodzījuma vieta D/ izvietošanas komisijas 2023. gada 13. oktobra lēmums Nr. 65 (turpmāk – izvietošanas komisijas lēmums), ar kuru nolemts ievietot pieteicēju /Ieslodzījuma vieta D/ 2. vienībā, ir prettiesisks.

Atbilstoši apstrīdēšanas iesniegumā (*lietas 1. sējuma 34.-36. lapa*) norādītajam pieteicēja ieskatā ar izvietošanas komisijas lēmumu rupjā veidā pārkāptas pieteicēja tiesības. Pārvaldei ir zināms, ka pieteicējs ir notiesāto riska grupā, viņam izteikti draudi, bijis mēģinājums uzbrukt, kā arī dēļ invaliditātes un veselības stāvokļa pieteicējam ir specifiskas vajadzības, kuru dēļ pieteicēja ilgstoša atrašanās telpā ar citām personām rada situāciju, kas nav savienojama ar Konvencijas 3. pantu. Lai arī pieteicējs faktiski netika izmitināts /Ieslodzījuma vieta D/ 2. vienībā, izvietošanas komisijas lēmums atzīstams par prettiesisku. Pieteicējam tika radīts emocionāls šoks, bailes, pārdzīvojumi, pazemojums.

Vērtējot, vai izvietošanas komisijas lēmums ir tiesisks, tiesa konstatē un secina turpmāk norādīto.

[20.1] Atbilstoši Kodeksa $13.^2$ panta ceturtajā daļā noteiktajam notiesāto izvietošanas komisijas lēmums par notiesāto izvietošanu nav apstrīdams un pārsūdzams.

Kā norādījis Senāts, parasti notiesāto izvietošanas komisijas lēmums ir iekšējs lēmums, kas saistīts ar cietuma iekšējās organizācijas aspektiem, jo ieslodzītajam nav subjektīvu tiesību prasīt, lai to izvieto konkrētā cietumā vai konkrētā kamerā, kā arī izvēlēties, ar kuriem citiem ieslodzītajiem tikt izvietotam vienā kamerā, un līdz ar to šādi lēmumi parasti nevar radīt cilvēktiesību aizskārumu. Ievērojot minēto, ir arī pamatoti likumā skaidri noteikt, ka šādi lēmumi nav apstrīdami un pārsūdzami. Tomēr atsevišķos netipiskos gadījumos šādi lēmumi var radīt būtisku cilvēktiesību aizskārumu, īpaši ja izvietošanas lēmuma izpildes rezultātā var tikt apdraudēta personas

veselība vai dzīvība. Līdz ar to šādos gadījumos šie lēmumi būtu atzīstami par administratīviem aktiem un tiem būtu jābūt apstrīdamiem un pārsūdzamiem. Nekas neliecina, ka likumdevējs būtu apzināti vēlējies nedot iespēju apstrīdēt notiesāto izvietošanas komisijas lēmumus un pārsūdzēt tos tiesā arī tādos netipiskos gadījumos, kad tie var radīt būtisku apdraudējumu ieslodzītās personas dzīvībai vai veselībai. Nav nozīmes, vai nodoms izvietot ieslodzīto tika īstenots, bet ir pārbaudāms lēmuma tiesiskums (*Senāta 2023. gada 28. aprīļa lēmuma Nr. SKA-496/2023,ECLI:LV:AT:2023:0428.A420297122.19.L, 6. punkts*).

Nav strīda par to, ka izvietošanas komisijas lēmums netika izpildīts, jo pieteicējs atteicās to pildīt un doties uz /Ieslodzījuma vieta D/ 2. vienību, tomēr pieteicējs ir norādījis uz iespējamu pieteicēja drošības apdraudējumu un tiesību aizskārumu, ja izvietošanas komisijas lēmums būtu izpildīts, līdz ar to ir izvērtējams izvietošanas komisijas lēmuma tiesiskums, vērtējot, vai pieteicēja ievietošana /Ieslodzījuma vieta D/ 2. vienībā varēja apdraudēt pieteicēja veselību un dzīvību, tādējādi būtiski aizskarot pieteicēja cilvēktiesības.

[20.2] Atbilstoši Kodeksa $13.^{2}$ panta pirmajā daļā noteiktajam ar brīvības atņemšanas iestādes priekšnieka rīkojumu izveidotā notiesāto izvietošanas komisija nosaka, kurā brīvības atņemšanas iestādes nodaļā, vienībā un kamerā notiesātais izvietojams, ņemot vērā brīvās vietas kamerās, notiesāto psiholoģisko saderību, veselības stāvokli, attieksmi pret smēķēšanu, iepriekšējo kriminālo pieredzi.

Kārtības noteikumu 13. punkts noteic, ka komisijas lēmumu ieraksta protokolā (6. pielikums), līdz ar to normatīvie akti paredz izvietošanas komisijas lēmumu fiksēt notiesāto izvietošanas protokolā (*lietas 2. sējuma 122. lapa*), kurā nav norādīts tā izvērsts pamatojums, ko tiesa varētu pārbaudīt.

Sagatavojot lietu izskatīšanai, tiesa konstatēja, ka, neskatoties uz to, ka pieteicējs apstrīdēšanas iesniegumā pārvaldei bija skaidri norādījis, ka apstrīd tieši izvietošanas komisijas lēmumu, kā arī norādījis uz apstākļiem, kas var liecināt par iespējamu pieteicēja drošības apdraudējumu, ja lēmums tiktu izpildīts, pārvalde Lēmumā pieteicēja prasījumu nevērtēja, tā vietā vērtējot /Ieslodzījuma vieta D/ izvērtēšanas komisijas lēmumu par soda izciešanas režīma pakāpi, kas turklāt jau ir izvērtēts un arī pārsūdzēts citā administratīvajā lietā, proti, lietā Nr. A420113624. Arī tiesa, ierosinot lietu, aicināja pārvaldi sniegt tiesai rakstveida paskaidrojumu par izvietošanas komisijas lēmumu, kā arī iesniegt visus dokumentus, kas pamato izvietošanas komisijas vērtējumu. Neskatoties uz minēto, pārvalde arī tiesai sniegtajā rakstveida paskaidrojumā nepamatoti turpināja paust argumentus pilnīgi par citu jautājumu, proti, par soda izciešanas režīma pakāpi, līdz ar to pārvalde pēc būtības minēto jautājumu nebija vērtējusi.

Tiesa lūdza pārvaldi sniegt tiesai rakstveida paskaidrojumu par vērtējamo prasījumu, kā arī iesniegt visus dokumentus, kas ņemti vērā un vērtēti, pieņemot izvietošanas komisijas lēmumu (*lietas 2. sējuma 97. lapa*). Secīgi pārvalde paskaidroja tikai to, ka saskaņā ar pārvaldes priekšnieka 2023. gada 4. oktobra rīkojumu (*lietas 2. sējuma 6. lapa*) pieteicējam tika noteikts soda izciešanu uzsākt daļēji slēgtā cietuma zemākajā soda izciešanas režīma pakāpē. Lemjot par pieteicēja izvietošanu /Ieslodzījuma vieta D/, izvietošanas komisija ņēma vērā brīvās vietas kamerās, psiholoģisko saderību, izglītības līmeni un veselības stāvokli; tika skatīta pieteicēja personas lieta un medicīniskā dokumentācija, nesaskatot šķēršļus pieteicēja izvietošanai /Ieslodzījuma vieta D/ 2. vienībā, kurā sodu izcieš tie notiesātie, kuriem tāpat kā pieteicējam ir piešķirta daļēji slēgtā cietuma soda izciešanas režīma zemākā pakāpe (*lietas 2. sējuma 119. lapa*).

Tā kā tiesai ir zināms, ka pieteicējs ilgstoši citās ieslodzījuma vietās tieši drošības apsvērumu dēļ tika izvietots viens pats, tiesa vairākkārt (*lietas 3. sējuma 175. lapa, 4. sējuma 107., 122. lapa*) pieprasīja pārvaldei skaidrot jautājumus saistībā ar izvietošanas komisijas lēmumu, tai skaitā par apstākļiem /Ieslodzījuma vieta D/ 2. vienībā, par ieslodzīto skaitu kamerās, par to, vai, lemjot par pieteicēja izvietošanu, tika ņemta vērā informācija par pieteicēja iepriekšējo kriminālo pieredzi.

Tā kā uz pirmajiem diviem tiesas pieprasījumiem pārvalde sniedza ļoti vispārīgas atbildes (*lietas 4. sējuma 39.-40., 115.-116. lapa*), tā arī neatbildot uz konkrētiem tiesas jautājumiem, tiesa trešo reizi lūdza pārvaldei cita starpā pamatot /Ieslodzījuma vieta D/ izvietošanas komisijas vērtējumu attiecībā uz notiesāto psiholoģisko saderību, veselības stāvokli, attieksmi pret smēķēšanu, iepriekšējo kriminālo pieredzi, sevišķi ņemot vērā, ka pieteicējs bija notiesāts par seksuāla rakstura noziegumu; iebilst pret ieslodzīto neformālo hierarhiju; nesmēķē.

Atbildot uz pēdējo tiesas pieprasījumu, pārvalde paskaidroja, ka pieteicējs pēc ierašanās /Ieslodzījuma vieta D/ līdz izvietošanas komisijas lēmuma pieņemšanai tika izvietots /Ieslodzījuma vieta D/ uzņemšanas nodaļā. Uzņemot pieteicēju, /Ieslodzījuma vieta D/ Drošības daļa veica sarunu ar pieteicēju, lai noskaidrotu, vai pieteicējam /Ieslodzījuma vieta D/ varētu būt kāds apdraudējums no notiesāto puses, vai ir kāds notiesātais, kurš varētu apdraudēt pieteicēja drošību; pieteicējs sarunas laikā klusēja un informāciju par iespējamu drošības apdraudējumu nesniedza. 2023. gada 13. oktobrī notika izvietošanas komisijas sēde, kuras laikā tika nolemts pieteicēju pārvest uz 2. vienību. Izvietošanas komisijas sēdē piedalījās /Ieslodzījuma vieta D/ visu daļu vadītāji, kuri lēma par 2025. gada 11. oktobrī atvesto notiesāto izvietošanu. Lemjot par pieteicēja izvietošanu, nevienam daļas vadītājam nebija iepriekšējas informācijas par pieteicēju vai par pieteicēja iespējamiem drošības vai veselības apdraudējumiem, arī Drošības daļas vadītājs informēja, ka sarunā ar pieteicēju netika saņemta informācija par iespējamiem drošības apdraudējumiem no notiesāto puses. Ja pieteicējs, ierodoties /Ieslodzījuma vieta D/, būtu informējis par iespējamiem drošības apdraudējumiem, izvietošanas komisija uzreiz lemtu par viņa izvietošanu atsevišķā kamerā (*lietas 4. sējuma 129.-131. lapa*).

[20.3] Izvērtējot iepriekš norādīto informāciju, tiesa pieļauj, ka pieteicējs, iespējams, pats tiešām neko konkrētu nav uzreiz teicis, tomēr nav saprotams, kāpēc šādu informāciju pārvalde tiesai sniedz pēc vairākkārtējiem lūgumiem. Jebkurā gadījumā tiesa apšauba, ka, lemjot par pieteicēja izvietošanu, nevienam nebija iepriekšējas informācijas par pieteicēju, sevišķi, ja izvietošanas komisijai ir jāņem vērā arī pieteicēja psiholoģiskā saderība, veselības stāvoklis un iepriekšējā kriminālā pieredze. Kā norādīts pieteicēja raksturojumā, pieteicējs iepriekš ir tiesāts piecas reizes, tostarp par izvarošanu, kas ietvēra nelikumīgu brīvības atņemšanu un seksuālu vardarbību (*lietas 1. sējuma 188. lapa*).

Nevar neņemt vērā, ka /Ieslodzījuma vieta D/ ir grūtības mazināt ieslodzīto pašpārvaldes sistēmu, ko konstatējis Tiesībsargs (*lietas 4. sējuma 98.-103. lapa*). Tāpat Tiesībsargs ir atzinis, ka /Ieslodzījuma vieta D/ pastāv augsts iekšējās vardarbības risks starp notiesātajiem.

Tiesa ir iepazinusies ar Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2024. gada 11. aprīļa spriedumu„D pret Latviju”, kur arī atzīts, ka Latvijā ieslodzījumu vietās ilgstoši pastāv neformālā hierarhija.

Pats pieteicējs tiesai norādījis, ka viņš ir pieskaitāms pie kastas „mužiki”, tādēļ, atrodoties /Ieslodzījuma vieta D/ 2. vienībā, pieteicējs būtu spiests kopā ar „blatniem” pazemot „kreisos”, vienlaikus jūtoties mazāk vērtīgs par „blatniem” (*lietas 4. sējuma 96.-97. lapa*). Tomēr tiesa, ņemot vērā gan Tiesībsarga ziņojumu, gan spriedumā „D pret Latviju” norādīto, secina, ka pieteicējs drīzāk /Ieslodzījuma vieta D/ pastāvošajā neformālajā hierarhijā varētu tikt atzīts par „atstumto” un viņš varētu citu ieslodzīto vidē tikt uzskatīts par „kreiso”, ņemot vērā sodāmības. Ir skaidrs, ka izvērtēšanas komisijai arī to vajadzēja saprast, proti, ka pieteicēja izvietošana kopā ar gandrīz 30 citiem ieslodzītajiem (*lietas 4. sējuma 133. lapa*), ņemot vērā, ka pieteicēju varētu atzīt par „kreiso”, radītu augstu risku pieteicēja drošībai. Spriedumā „D pret Latviju” Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir atgādinājusi jau iepriekš norādīto, ka tīša personas ievietošana kamerā kopā ar personām, kuras viņu var apdraudēt, principā uzskatāma par rīcību, ko aizliedz Konvencijas 3. pants (*47. punkts*).

[20.4] Ņemot vērā iepriekš konstatēto un secināto šajā sprieduma punktā, tiesa atzīst, ka, pārvaldei objektīvi nespējot tiesai izskaidrot, kādi apstākļi ņemti vērā vai uzskatīti par atšķirīgiem no iepriekšējām ieslodzījumu vietām, kurās pieteicējs bija izvietots viens pats, izvietošanas komisijas lēmums ir atzīstams par prettiesisku, jo tā izpildes gadījumā, iespējams, būtu pārkāpts Konvencijas 3. pants.

Papildus gan norādāms, ka tiesa neuzskata, ka pieteicējs vispār nebūtu izvietojams kamerā ar kādu citu notiesāto, ja situācija būtu atbilstoši izvērtēta un pamatoti riski nebūtu konstatēti.

[21] Pieteicējs arī lūdzis konstatēt Lēmuma izdošanas procesā, kā arī tiesvedības laikā tiesā pārvaldes pieļautus procesuālus pārkāpumus.

Administratīvā procesa likuma 184. panta otrās daļas 2. punkts paredz, ka pieteikumu var iesniegt arī par administratīvā akta izdošanas procesā pieļauta būtiska procesuālā pārkāpuma konstatēšanu, ja procesuālais pārkāpums pats par sevi ir radījis būtisku personas tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu un tiesas spriedums ir nepieciešams atlīdzinājuma pieprasīšanai vai lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos. Tādējādi prasījums par

procesuāla pārkāpuma konstatēšanu lietā kā patstāvīgs prasījums izlemjams tikai tādā gadījumā, ja ir konstatējams būtisks procesuāls pārkāpumus, kas pats par sevi ir radījis būtisku pieteicēja tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu, piemēram, ietekmējot pieņemtā lēmuma rezultātu vai būtiski aizskarot pieteicēja cilvēktiesības.

Līdz ar to tiesai jāpārbauda pieteicēja iebildumi, lai izvērtētu, vai pārvalde ir pieļāvusi būtiskus procesuālus pārkāpumus.

[21.1] *Par pierādījumiem*

[21.1.1] Pieteicēja ieskatā procesuāls pārkāpums pieļauts, Lēmumā nenorādot pierādījumus, uz kuriem pamatoti secinājumi (*lietas 2. sējuma 78.-79. lapa*).

Tiesa piekrīt, ka Administratīvā procesa likuma 67. panta trešā daļa uzliek pārvaldei pienākumu Lēmumā izdarītos secinājumus pamatot ar pierādījumiem, tomēr tiesa nekonstatē, ka pārvalde šo pienākumu nebūtu izpildījusi. Lēmumā ir norādīti pierādījumi, kas pamato pārvaldes secinājumus attiecībā uz izvērtētajiem prasījumiem. Pārvalde ir atsaukusies gan uz ieslodzījuma vietu administrāciju sniegto informāciju, gan to iesniegtajiem dokumentiem, ko pārvalde ir pieprasījusi, lai izvērtētu pieteicēja apstrīdēšanas iesniegumu.

[21.1.2] Pieteicēja ieskatā procesuāls pārkāpums pieļauts,2024. gada 27. februārī un 2024. gada 5. aprīlīiesniedzot tiesai pierādījumus, nenorādot, ko katrs iesniegtais pierādījums apliecina. Tādējādi paralizētas pieteicēja iespējas izmantot administratīvā procesa likuma 145. panta pirmās daļas 4.-9. punktā noteiktās tiesības (*lietas 2. sējuma 78.-79. lapa*).

Nav noliedzams, ka Administratīvā procesa likuma 168. panta pirmajā daļā noteikts, ka administratīvā procesa dalībnieks, kurš iesniedz rakstveida pierādījumu vai lūdz to pieprasīt, norāda, kādus lietā nozīmīgus apstākļus šis pierādījums var apstiprināt, tomēr situācijā, kad tiesa lūdz pārvaldi iesniegt konkrētus dokumentus vai visus lietas materiālus, ar kuriem pamatots Lēmums, būtu lieki prasīt no pārvaldes detalizēti skaidrot, ko lietā varētu pierādīt katrs iesniegtais dokuments. Atsauces uz iesniegtajiem dokumentiem satur tieši Lēmums, no kura satura tad arī ir saprotama iesniegto pierādījumu būtība un nozīme lietā. 2024. gada 27. februārī pārvalde pēc tiesas pieprasījuma iesniedza pieteicēja apstrīdēšanas iesniegumu un tā papildinājumus ar tiem pievienotajiem dokumentiem, savukārt 2024. gada 5. aprīlī pārvalde, sniedzot tiesai rakstveida paskaidrojumu, iesniedza tiesai pārējos lietas materiālus.Tāpat arī situācijā, kad tiesa objektīvās izmeklēšanas ietvaros vāc pierādījumus un lūdz pārvaldi iesniegt konkrētus dokumentus, būtu lieki pārvaldei likt uzskaitīt, ko šie dokumenti pierāda.

Citādi būtu aplūkojama situācija, ja pārvalde bez papildu skaidrojuma iesniegtu tiesai kaudzi dokumentu, no kuru satura nebūtu konstatējama to saistība ar tiesā izskatāmo lietu, tomēr šādu situāciju tiesa lietā nekonstatē. Pat tad, ja tā notiktu, vēl būtu vērtējams, kā tas aizskar pieteicēju, jo tieši tiesnesis ir tas, kurš izlemj, vai attiecīgie dokumenti attiecas uz lietu un tādējādi ir pievienojami lietai. Ja dokumenti lietai ir pievienoti, tātad tiesnesis ir atzinis, ka tie attiecas uz lietu un ir izmantojami prasījumu vērtēšanā.

Tiesa nekonstatē, ka būtu aizskartas pieteicēja tiesības iesniegt pierādījumus, piedalīties pierādījumu pārbaudīšanā, pieteikt lūgumus, dot tiesai mutvārdu un rakstveida paskaidrojumus, izteikt savus argumentus un apsvērumus, kā arī celt iebildumus pret pārvaldes lūgumiem, argumentiem un apsvērumiem. Kā redzams no lietas materiāliem, pieteicējs aktīvi realizē visas šīs tiesības. Turklāt tiesa pieteicējam visus lietas materiālus regulāri nosūta, līdz ar to pieteicējam, zinot pieteikuma priekšmetu, arī bez papildu skaidrojuma būtu jāsaprot, kādus pierādījumus un kādēļ tiesa pieprasa un pārvalde secīgi iesniedz.

[21.1.3] Pieteicēja ieskatā procesuāls pārkāpums pieļauts, izmantojot normatīvajiem aktiem un patiesībai neatbilstošus pierādījumus. Pārvaldes iesniegtie /Persona J/, /Persona I/, /Persona G/, /Persona F/ un /Persona H/ ziņojumi (*lietas 1. sējuma 204.-207., 217. lapa*) nav noformēti atbilstoši labai pārvaldībai, tie nav reģistrēti, tiem nav juridiska spēka un tajos ietvertas apzināti nepatiesas ziņas. Turklāt /Persona G/ un /Persona F/ ziņojumi ir identiski (*lietas 2. sējuma 86.-87. lapa*).

Tiesa, pievienojot lietai pārvaldes iesniegtos dokumentus, ir izvērtējusi ziņojumus un atzinusi tos par pieļaujamiem. Tas, ka dokumenti nav noformēti atbilstoši pieteicēja vēlmēm, nenozīmē, ka tajos norādītā

informācija lietā nav vērtējama. Savukārt par to, vai ziņojumos norādītajam piešķirt ticamību iepretim pieteicēja norādītajam, lemj tiesa, izvērtējot visus lietā esošos pierādījumus to kopsakarā.

[21.1.4] Pieteicēja ieskatā procesuāls pārkāpums pieļauts, pārvaldei neiegūstot visu Lēmuma pieņemšanai nepieciešamo informāciju. Proti, pārvalde nav pieprasījusi pieteicēja atteikumu no veselības aprūpes pie ārsta /Persona C/, /Persona C/ 2023. gada 5. aprīļa ziņojumu, informāciju par to, ka /Persona C/ nosūtīja pieteicēju uz cietumu slimnīcu, lai gan pieteicējs ir atteicies no veselības aprūpes cietumu slimnīcā, uzstādot diagnozi, kas ir psihiatra kompetencē. Tāpat pārvalde nav ieguvusi pierādījumus par ieslodzīto neformālās hierarhijas pastāvēšanu ieslodzīto vidē un /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas plānu un veiktajām darbībām neformālas hierarhijas izskaušanai (*lietas 2. sējuma 166.-169. lapa*).

Pieteicējam jāņem vērā, ka saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 59. panta pirmajā daļā noteikto pēc administratīvās lietas ierosināšanas iestāde iegūst informāciju, kas saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir nepieciešama, lai pieņemtu attiecīgo lēmumu. Minētā panta mērķis ir panākt objektīva, tiesiska, taisnīga, uz nepieciešamo informāciju balstīta lēmuma pieņemšanu, un tajā ir nostiprināts objektīvās izmeklēšanas princips. Nepieciešamo apstākļu noskaidrošana jeb pierādījumu nasta gulstas uz iestādes „pleciem". Šāds pienākums sakņojas apstāklī, ka administratīvais process pamatā kalpo sabiedrības interešu nodrošināšanai. Lēmuma pieņēmējam ir pienākums nodrošināt, lai administratīvais akts tiktu izdots, ņemot vērā visus objektīvi svarīgos apstākļus. Tādējādi iestādei administratīvajā procesā ir gan pašai jāvāc pierādījumi, gan arī jādod norādījumi un ieteikumi procesa dalībniekiem, citstarp par to, kādas lietas izlemšanai nepieciešamas ziņas procesa dalībnieks iestādei varētu piegādāt. Iestādei ir pienākums nodrošināt, lai pieņemtais lēmums būtu taisnīgs un tiesisks lietas objektīvas un vispusīgas izskatīšanas rezultāts, līdz ar to iestādei ir jāpārliecinās, ka tās rīcībā ir visa lēmuma pieņemšanai nepieciešamā informācija (*Briede J., Višķere I. 59. panta komentārs. Grām.: Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Dr. iur. J. Briedes zinātniskajā redakcijā. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 553.-556. lpp.*).

Tādējādi apstrīdēšanas iesnieguma izskatīšanas gaitā tieši iestādei ir jāizvērtē, vai tās rīcībā ir administratīvā akta izdošanai nepieciešamā informācija, kā arī iestādei ir pienākums nepieciešamības gadījumā šo informāciju iegūt.

Pārvalde ir izvērtējusi pieteicēja apstrīdēto rīcību, uzskatot, ka tās rīcībā ir pietiekoši pierādījumi lēmuma pieņemšanai. Tas, ka tiesa, izskatot lietu, ir pieprasījusi vēl papildu informāciju, nenozīmē, ka pārvalde būtu pieļāvusi procesuālu pārkāpumu Lēmuma izdošanas procesā.

Gan pārvaldei, gan tiesai, izskatot vairākas pieteicēja lietas, ir zināms, ka pieteicējs gandrīz nekavējoties pēc ierašanās /Ieslodzījuma vieta A/ atteicās no veselības aprūpes pie ārsta /Persona C/, līdz ar to tiesai nav saprotama pieteicēja vēlme šo faktu pieradīt atkal no jauna. Strīds par šo faktu nepastāv. Savukārt rīcība saistībā ar pieteicēja nosūtīšanu uz cietumu slimnīcu un nosūtījumā ierakstīto diagnozi lietā nav vērtējama, jo neietilpst vērtējamajā periodā, līdz ar to šādu informāciju pārvaldei nebija ne jāpieprasa, ne jāvērtē. Vienlaikus gan konstatējams, ka pārvalde pieteicēja prasījumu ir izskatījusi pat plašāk. Tiesai iesniegts arī pieteicēja minētais /Persona C/ 2023. gada 5. aprīļa ziņojums(*lietas 2. sējuma 193. lapa*), un tiesa to ir vērtējusi. Savukārt fakts, ka ieslodzīto vidē pastāv neformālā hierarhija, ir vispārzināms un tas nav jāpierāda; vienlaikus nav noliedzams, ka pārvaldei kopā ar ieslodzījuma vietu administrācijām ir jārīkojas, lai šo ieilgušo situāciju cietumu vidē risinātu. Tiesa neuzskata, ka situāciju varētu risināt tikai /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas plāns neformālās hierarhijas izskaušanai. Pieteicējam nav tiesību pieprasīt, lai pārvalde vai /Ieslodzījuma vieta D/ administrācija rīkotos kādā konkrētā pieteicēja iedomātā veidā.

Ievērojot iepriekš norādīto, tiesa vēlreiz uzsver, ka tieši pārvaldes kompetencē bija izvērtēt, vai tās rīcībā ir administratīvā akta izdošanai nepieciešamā informācija un pierādījumi.

Pieteicējs arī tiesā aktīvi piedalās pierādījumu vākšanā, gan regulāri lūdzot tiesu pieprasīt dažādus dokumentus, gan pats iesniedzot tiesai dažādus dokumentus. Tiesa pieteicēja lūgumus izvērtē un tiesas ieskatā nepieciešamos pierādījumus iegūst, tādējādi pieteicēja tiesības nekādā veidā nav aizskartas.

[21.2] *Par uz lietu neattiecināmu informāciju*

Pieteicēja ieskatā procesuāls pārkāpums pieļauts, pārvaldei iesniedzot tiesai pieteicēja raksturojumu, kas satur personisku informāciju par pieteicēju, kā arī patiesībai neatbilstošu informāciju, kas uz lietu neattiecas. Pārvalde nav norādījusi, ko šis dokuments lietā apliecina. Iesniedzot raksturojumu, pārvalde izpaudusi neizpaužamas ziņas. Šāda rīcība nav savienojama arī ar labu pārvaldību (*lietas 2. sējuma 82.-83. lapa*).

Tiesa nepiekrīt, ka pieteicēja raksturojums (*lietas 1. sējuma 188. lapa*) būtu iesniegts nepamatoti. Tā kā tiesai lietā jāvērtē izvietošanas komisijas lēmums, atsevišķa raksturojumā norādītā informācija ir būtiska, tādēļ arī ir saprotams, kādēļ pārvalde tiesai šo dokumentu ir iesniegusi. Turklāt raksturojums iesniegts tiesai, nevis izpausts ar lietu nesaistītām personām, tādēļ nevar uzskatīt, ka pieteicēja tiesības būtu aizskartas. Raksturojumā norādītā informācija dažādos aspektos tiesai jau bijusi zināma arī iepriekš, izskatot vairākas pieteicēja lietas. Savukārt pieteicēja apgalvojumu, ka raksturojums satur arī patiesībai neatbilstošu informāciju, tiesa nevērtēs, jo pieteicējam ir tiesības uz viedokli, savukārt tiesa, izskatot lietu, ir ņēmusi vērā raksturojumā minētos faktus, piemēram, par pieteicēja iepriekšējo sodāmību, par soda izciešanas režīma pakāpi, kas tiesai bijuši nepieciešami prasījumu vērtēšanai.

[21.3] *Par tiesiskuma principu*

Pieteicējs uzskata, ka pārvalde nav ievērojusi arī Administratīvā procesa likuma 7. pantā nostiprināto tiesiskuma principu, kas paredz, ka iestādes un tiesas rīcībai jāatbilst tiesību normām. Iestāde un tiesa darbojas normatīvajos aktos noteikto pilnvaru ietvaros un savas pilnvaras var izmantot tikai atbilstoši pilnvarojuma jēgai un mērķim.

Tiesa nekonstatē, ka pārvalde būtu pārkāpusi tiesību normās tai paredzēto pilnvarojumu. Tas, ka pieteicēja viedoklis par pārvaldes darbībām ir atšķirīgs, nenozīmē, ka pārvalde rīkojas prettiesiski.

[22] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 154. panta pirmo un otro daļu tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatojas uz vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, kā arī vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un taisnības principiem. Nekādiem pierādījumiem nav iepriekš noteikta spēka, kas saistītu tiesu.

Pretēji lietā vairākkārt paustajiem pieteicēja iebildumiem, tiesa nav konstatējusi, ka kāds no pārvaldes iesniegtajiem dokumentiem būtu atzīstams par nepieļaujamu, līdz ar to visi apstākļi un pieteicēja paustie argumenti ir izvērtēti kopsakarā ar lietā esošajiem dokumentiem. Vienlaikus tas nenozīmē, ka tiesa visiem pārvaldes iesniegtajiem dokumentiem ir piešķīrusi ticamību, kā arī ņēmusi vērā un atsaukusies sprieduma pamatošanā.

Savukārt pieteicēja iesniegto cita ieslodzītā /Persona B/ rakstveida paskaidrojumu (*lietas 2. sējuma 67. lapa*), kas nosaukts par liecību, tiesa vērtē kritiski. /Persona B/ norādītajam nav piešķirama pierādījuma nozīme, jo nav skaidrs, kādos apstākļos paskaidrojums tapis. Pie tam atbilstoši paša /Persona B/ norādītajam viņš /Ieslodzījuma vieta D/ atradies citā laika periodā nekā pieteicējs, līdz ar to atsevišķi apstākļi varētu atšķirties. Turklāt /Persona B/ rakstītais ļoti atbilst paša pieteicēja rakstības stilam, vārdu izvēlei, teikumu uzbūvei un sūdzību par /Ieslodzījuma vieta D/ administrācijas rīcību apjomam.

Vienlaikus tiesa neuzskata par lietderīgu un nepieciešamu /Persona B/ lietā izsaukt kā liecinieku, jo tie apstākļi, par ko pieteicēja ieskatā /Persona B/ varētu liecināt un kas minēti viņa paskaidrojumā, nav tādi, kas būtu pierādāmi tikai uz personas teiktā pamata. Turklāt lietā ir pietiekoši daudz rakstveida pierādījumu, kas tiesai ļauj pieteicēja prasījumus vispusīgi izvērtēt.

[23] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 92. pantu ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai nemantisko kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

Tā kā pieteikums daļā ir apmierināts, ir vērtējams arī pieteicēja prasījums atlīdzināt pieteicējam mantiskos zaudējumus, kas saistīti ar vēršanos pārvaldē, un nemantisko kaitējumu, kas pieteicējam, iespējams, nodarīts, pieņemot izvērtēšanas komisijas lēmumu, ko tiesa atzina par prettiesisku.

Tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu par mantisko zaudējumu vai nemantisko kaitējumu, kas personai nodarīts ar valsts pārvaldes iestādes prettiesisku administratīvo aktu vai prettiesisku faktisko rīcību, kā arī kārtību šo zaudējumu atlīdzināšanai noteic Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likums (turpmāk – Zaudējumu atlīdzināšanas likums).

[23.1] Mantiskie zaudējumi Zaudējumu atlīdzināšanas likuma izpratnē atbilstoši tā 7. panta pirmajā punktā noteiktajam ir katrs mantiski novērtējams pametums, kas cietušajam radies ar iestādes prettiesiska administratīvā akta vai prettiesiskas faktiskās rīcības dēļ. Atbilstoši Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 7. panta trešajai un ceturtajai daļai mantiskais zaudējums ir arī zaudējums, kas saistīts ar administratīvā akta atcelšanu, iestādes faktiskās rīcības novēršanu vai tās seku likvidēšanu, zaudējuma samazināšanu vai likvidēšanu. Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 11. panta pirmā daļa noteic, ka mantiskā zaudējuma atlīdzinājuma tiesiskais pamats un apmērs tiek pierādīts ar Administratīvā procesa likumā noteiktajiem pierādīšanas līdzekļiem.

Vēršoties pārvaldē, pieteicējs apstrīdēšanas iesniegumā un vairākos tā papildinājumos kopumā lūdza atlīdzināt mantiskos zaudējumus, kas saistīti ar apstrīdēšanas iesnieguma un tā papildinājumu sagatavošanu un nosūtīšanu pārvaldei, kopumā 10,48 *euro*. Tā kā tiesa pieteicēja pieteikumu ir apmierinājusi daļā, tiesa uzskata ka pieteicējam varētu būt atlīdzināmi tikai uz attiecīgo prasījumu attiecināmie izdevumi.

Prasījumu atzīt par prettiesisku izvietošanas komisijas lēmumu pieteicējs ir ietvēris 2023. gada 13. oktobraapstrīdēšanas iesniegumā (*lietas 1. sējuma 34.-36. lapa*), kurā norādījis arī mantiskos zaudējumus, ko lūdz atlīdzināt saistībā ar šī iesnieguma sastādīšanu un nosūtīšanu pārvaldei, proti, pieteicējs lūdz atlīdzināt zaudējumus par ierakstītas vēstules nosūtīšanu 3,42 *euro,* par aploksnes iegādi 0,17 *euro,* par papīru 0,15 *euro*. Papildus pieteicējs pārvaldei nosūtījis arī 2023. gada 16. oktobra iesniegumu ar lūgumu atlīdzināt zaudējumus par izlietoto pildspalvu 0,69*euro* un lūdzot šo iesniegumu pievienot minētajam apstrīdēšanas iesniegumam. Tādējādi par izdevumiem, kas ir saistāmi ar pieteikumu daļā, kas apmierināts, tiesa uzskata 4,43 *euro*. Secīgi vērtējams, vai tie šādā apmērā ir atlīdzināmi.

Saskaņā ar Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 10. pantu cietušais nav tiesīgs pilnīgi vai daļēji saņemt zaudējuma atlīdzinājumu, ja viņš nav, izmantojot savas zināšanas, spējas un praktiskās iespējas, darījis visu iespējamo, lai zaudējumu novērstu vai samazinātu. Kā arī cietušais nav tiesīgs saņemt zaudējuma atlīdzinājumu, ja ar apzinātu rīcību ir veicinājis viņam nodarītā zaudējuma rašanos vai tā apmēra palielināšanos.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 91. panta ceturto daļu iestādes faktisko rīcību var apstrīdēt un pārsūdzēt tāpat kā administratīvo aktu. Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 77. panta pirmajai un trešajai daļai iesniegumu par administratīvā akta apstrīdēšanu iesniedz iestādei, kura izdevusi šo aktu, un, ja iesniegums par administratīvā akta apstrīdēšanu atbilst likuma prasībām, iestāde iesniegumu nekavējoties nosūta izskatīšanai augstākai iestādei.

Tādējādi pieteicējam bija tiesības sūdzību par /Ieslodzījuma vieta D/ faktisko rīcību iesniegt pašam /Ieslodzījuma vieta D/, kas to tālāk būtu nosūtījis pārvaldei.

Kā tiesas sēdē skaidroja pārvaldes pārstāve, ieslodzītie sūtījumus pārvaldei var iemest arī kopējā vēstuļu kastē, no kuras tie pēc izņemšanas tiek atsūtīti pārvaldei. Līdz ar to tiesa uzskata, ka pieteicēja izvēle nosūtīt pārvaldei ierakstītu vēstuli tā vietā, lai to izdarītu bez maksas, ir paša pieteicēja atbildība. Pieteicēja norādi, ka šāda izvēle ir saistīta ar to, ka vēstules pazūd, tiesa neuzskata par pietiekamu pamatojumu, jo pieteicējs norādīja, ka pazūdot arī ierakstītas vēstules.

Līdz ar to tiesa uzskata, ka pasta izdevumi pieteicējam nav jāatlīdzina, jo pieteicējam tie objektīvi varēja nerasties.

Attiecībā par aploksnes iegādāšanos, izlietoto papīru un pildspalvu, tiesa uzskata, ka šādi izdevumi rodas pilnīgi jebkurai personai, kas izmanto savas tiesības apstrīdēt un pārsūdzēt iestādes administratīvos aktus vai faktisko rīcību. Turklāt tiesa neapšauba, ka situācijā, ja pieteicējs palūgtu ieslodzījuma vietā lapu un pildspalvu, lai uzrakstītu pārvaldei adresētu sūdzību, tās pieteicējam tiktu iedotas. Tā kā saskaņā ar Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 7. panta ceturto daļu par zaudējumu neuzskata laiku un pūles, ko privātpersona veltījusi konkrētās lietas

risināšanai, tiesa uzskata, ka sūdzības sagatavošana un nosūtīšana pārvaldei ietilpst normā lietotajā jēdzienā pūles, tāpēc tikai īpašos, netipiskos gadījumos būtu jāatlīdzina tādi izdevumi, kas saistīti ar pašas sūdzības vai pieteikuma iesniegšanu.

[23.2] Nemantiskais kaitējums Zaudējumu atlīdzināšanas likuma izpratnē atbilstoši tā 8. panta 1. punktā noteiktajam ir ar iestādes prettiesisku administratīvo aktu vai prettiesisku faktisko rīcību nodarīts fiziskās personas dzīvības, veselības, brīvības, goda un cieņas, personiskā vai ģimenes noslēpuma, citu nemantisko tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums, kā rezultātā radušās nelabvēlīgas nemantiskās sekas.

Saskaņā ar Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 11. panta otro un trešo daļu faktus, kas apliecina nemantiskā kaitējuma nodarīšanu, pierāda ar Administratīvā procesa likumā norādītajiem pierādīšanas līdzekļiem. Privātpersonai ir pienākums norādīt, kā izpaudies tās nemantisko tiesību un ar likumu aizsargāto interešu aizskārums, un pamatot atlīdzinājuma apmēru. Ja ar prettiesisku administratīvo aktu vai prettiesisku faktisko rīcību privātpersonai ir nodarīts būtisks tiesību aizskārums, nemantiskā kaitējuma esība ir uzskatāma par pierādītu.

Saskaņā ar Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14. pantu nemantiskā kaitējuma atlīdzinājumu nosaka atbilstoši aizskarto tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgumam un konkrētā aizskāruma smagumam, ņemot vērā iestādes rīcības tiesisko un faktisko pamatojumu un motīvus, cietušā rīcību un līdzatbildību, kā arī citus konkrētajā gadījumā būtiskus apstākļus. Nemantisko kaitējumu atlīdzina, atjaunojot stāvokli, kāds pastāvēja pirms kaitējuma nodarīšanas, vai, ja tas nav vai nav pilnībā iespējams, vai nav adekvāti, – atvainojoties vai samaksājot atbilstīgu atlīdzību. Ja iestāde vai tiesa, izvērtējot konkrētā gadījuma apstākļus, konstatē, ka privātpersonas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums nav smags, nemantiskā kaitējuma patstāvīgs vai papildu atlīdzinājums var būt rakstveida vai publiska atvainošanās.

Līdz ar to ir izvērtējams, vai pieteicēja tiesības ir būtiski aizskartas, vērtējot, vai pastāv pamats nemantiskā kaitējuma atlīdzināšanai. Kā atzinis Senāts, tad ne jebkurš par prettiesisku atzīts administratīvais akts vai faktiskā rīcība rada atlīdzināmu morālo (*pašlaik nemantisko*, tiesas piezīme) kaitējumu, tiesai ir jāvērtē tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgums un konkrētā aizskāruma smagums (*Senāta 2013. gada 21. marta sprieduma lietā Nr. SKA-230/2013 10. punkts*). Tāpat arī Senāts savā praksē ir attīstījis virkni principu, kas jāievēro atlīdzinājuma noteikšanā, proti: atlīdzinājumam jābūt efektīvam tiesiskās aizsardzības līdzeklim; atlīdzinājumam jābūt taisnīgam; atlīdzinājumam ir jāsniedz gandarījums personai, kuras tiesības ir tikušas aizskartas; atlīdzinājums var kalpot arī par līdzekli, lai atturētu iestādi no līdzīgu aizskārumu izdarīšanas nākotnē; atlīdzinājums nedrīkst būt nesamērīgi mazs.

Pieteicēja ieskatā viņam nodarīts nemantiskais kaitējums, ko pats pieteicējs novērtējis kā atlīdzināmu naudas izteiksmē, izmaksājot 10 000 *euro*.

Vērtējot, vai ir atlīdzināms pieteicēja lūgtais nemantiskais kaitējums, tiesa nekonstatē, ka pieteicējam prettiesiskā izvērtēšanas komisijas lēmuma rezultātā būtu radies kāds reāls kaitējums, kurš būtu atlīdzināms naudas izteiksmē. Turklāt primārais atlīdzinājuma veids ir stāvokļa, kāds pastāvēja pirms kaitējuma nodarīšanas, atjaunošana. Tā kā faktiski pieteicēja situācija nemainījās, jo izvietošanas komisijas lēmums netika izpildīts, pieteicēja stāvoklis faktiski nemaz nemainījās. Tomēr, tā kā izvietošanas komisijas lēmumu bija nodoms izpildīt, tad tiesa neapšauba, ka satraukumu pieteicējam tas varēja radīt. Taču īslaicīgs satraukums konkrētajos apstākļos nav atzīstams par smagu pieteicēja tiesību aizskārumu, līdz ar to tiesa atzīst, ka atvainošanās šādā situācijā ir samērīgs atlīdzinājums.

Papildus norādāms, ka šīs lietas ietvaros tiesa nevērtē pieteicējam piemērotā disciplinārsoda par izvietošanas komisijas lēmuma nepildīšanu tiesiskumu un saistībā ar to nodarītā kaitējuma atlīdzinājumu, jo par to ir ierosināta cita administratīvā lietā, proti, Nr. A420113624.

[24] Tiesa ir izvērtējusi visus lietā iesniegtos dokumentus un pieteicēja argumentus, bet atbilstoši judikatūrai tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa, līdz ar to detalizētu novērtējumu tiesa sniegusi tiem pieteicēja norādītajiem argumentiem, kuriem ir nozīme lietā vērtējamo jautājumu izlemšanā. Kā atzinis Senāts, ir svarīgi, lai visi būtiskie argumenti un apstākļi būtu aplūkoti pēc būtības

un kopsakarā (*Senāta 2019. gada 10. maija sprieduma lietā Nr. SKA-52/2019 (ECLI:LV:AT:2019:0510.A420148815.2.S) 5. punkts*).

[25] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 288. panta pirmajā daļā noteikto, ja, izskatot lietu, konstatēti apstākļi, kas liecina par iespējamu tiesību normu pārkāpumu, kā arī citos gadījumos tiesa var pieņemt blakus lēmumu. Blakus lēmumu nosūta attiecīgajai institūcijai.

Tiesa izskatāmajā lietā nav konstatējusi tādus apstākļus, kas liecinātu par nepieciešamību tiesai taisīt blakus lēmumu.

[26] Ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa atbilstoši Administratīvā procesa likuma 126. panta pirmajai daļai piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Pieteicējs ir samaksājis valsts nodevu 30 *euro* par pieteikuma par lietas ierosināšanu tiesā iesniegšanu (*lietas 1. sējuma 9. lapa*).

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013. gada 12. februāra noteikumu Nr. 85 „Kārtība, kādā administratīvajā lietā iemaksā, atmaksā un atlīdzina valsts nodevu un iemaksā un atmaksā drošības naudu” 14. punktu pēc tam, kad stājies spēkā tiesas vai tiesneša nolēmums, kurā ir paredzēta valsts nodevas atlīdzināšana, pieteicējs iesniedz iestādē, kura attiecīgajā administratīvajā lietā bijusi pieaicināta atbildētāja pusē, iesniegumu par valsts nodevas atlīdzināšanu. Iesniegumā norāda šo noteikumu 9. punktā minēto informāciju. Saskaņā ar minēto noteikumu 13. punktu valsts nodevu atlīdzina mēneša laikā pēc pieteicēja iesnieguma saņemšanas iestādē Administratīvā procesa likuma 126. pantā minētajos gadījumos no tās iestādes budžeta līdzekļiem, kura attiecīgajā administratīvajā lietā bijusi pieaicināta atbildētāja pusē.

Līdz ar to samaksātā valsts nodeva 30 *euro* apmērā piespriežama no Latvijas Republikas un tā jāatlīdzina no pārvaldes budžeta līdzekļiem.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126. panta pirmo daļu, 246.-251. pantu, 253. panta piekto daļu, 289.-291. pantu, tiesa

nosprieda

daļēji apmierināt /Persona A/ pieteikumu.

Atzīt par prettiesisku /Ieslodzījuma vieta D/ izvietošanas komisijas 2023. gada 13. oktobra lēmumu Nr. 65.

Uzlikt par pienākumu Ieslodzījuma vietu pārvaldei viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās atlīdzināt /Persona A/ nemantisko kaitējumu, rakstveidā atvainojoties.

Noraidīt /Persona A/pieteikumu pārējā daļā.

Piespriest no atbildētājas Latvijas Republikas par labu /Persona A/samaksāto valsts nodevu 30 *euro*, kas atlīdzināma no Ieslodzījuma vietu pārvaldes budžeta līdzekļiem.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Spriedums sastādīts 2025. gada 20. jūnijā.

Tiesnese K. Brokane